

A'ij mej ye'í huaríj a'ime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

*Dios pu nu'u te'ataújratziiri'i ti huá'a jamuan hu-
ateáturan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios*

¹ Ninueusi Teófilo, seij jetze í yu'uxari í ti amuájca, a'íj nu jetze neri ra'uyú'uxaca'a nain a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús, neajta nain jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa í teite.

² Ajta, a'ín í Jesús, hua'ajtávi'iti a'imej í mej tamuáamuata'a japuan seij mej ará'ase. T'íj tihua'uta'aíjte'esime'e nain jime'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raatá'a ti Jesús tihua'uta'aíjte'en a'ij mej ti'iti huáruuren tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. Ti'iquí xaa á'uvi'itichi'ihuaca'a a'íjna í Jesús u ta japua.

³ Amuacaícan, t'íj huamí'i í Jesús ajta á'iyen huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite, ti'iqui a'imej jemi huatasejre í mej jamuan á'uujhua'ane'e. Hua'apuate xicaj pu á'atee ti ayén ti'itásiseirihua'a a'imej jemi. Jéihua pu tihua'utasejrate ti'iti jime'e í mej jín ráamua'aree tíjín ayén ti'ayajna ti ari aj-tahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta ayén tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta.

⁴ A'íjna ti a'uun a'utéveeca'a huá'a jamuan, ajta auj tí'icua'acare'e huá'a jamuan. Ayee pu tihua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí huirá'ica'an

me'újna u Jerusalén. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej raachú'eve'en ti mi'i araúrasten í ti jín ari amuacaícan te'ataújratziiri'i í huá'aya'upua í ti ta japua é'eseijre'e. Ayen tijín:

—A'ii pu a'íin pú'een í nej neri amuá'ixaa.

⁵ A'ijna í Juan, a'íi pu hui huá'amua'i'ihuacare'e jaj jime'e. Mi ajtá'i ruijmua'a, aaruijmua'a, a'íi pu yé ve'ecánejsin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu hui huateáturaasin mú'eetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Matí'ij mi tiújseij. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Tavastara'a, ¿ni qui ari teja'uré'ene a'ijna xicájra'a jetze pej taatá'asin tej títetaté'en íiyen Israél? A'íi pu a'íin pú'een í ti amuacaícan jín ari te'ataújratziiri'i í tej rájya'upua ti ta japua é'eseijre'e.

⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu a'amua jetze ruxe'eve'e sej ráamua'aree ja'anáj ti ayén tiraaxí'epi'íintare í tej rájya'upua. Capu ajta a'amua jetze ruxe'eve'e ja'anáj ti teja'uré'enejsin.

⁸ Mi seajta mú'een, tí'ij yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu hui amuaatá'asin í ti jín amú'uca'anisti'iraj a'ame. Aj xu si ne jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej yen a'uchéjme íiyen Jerusalén, seajta a'ímej í mej me'uun a'uchéjme u Samaaria. Aj xu sijta a'ímej í mej a'ímuá antachéjme seij chuéjra'a japua, tíj na'a ve'etí yen seijre'e íiyen í chaanaca.

9 Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, mej seíraca'a í teite. Aj pu i jaitiri raaté'avaata.

10 Maúche'e mú júte'e a'unéjne'eric'a mat'íj mi jíye'itzi jín hua'apua huataseíjre í teteca a'ímej jemi. Naa mú cuaiínavi'in te'ucavi'itimé'ecaa.

11 Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Mi sej Galilea é'eche, ¿a'iné 'een jín júte'e sé'ujneje'e? A'íjna í Jesús, í ti á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, a'í pu hui che'atá na'a ayén yé ve'ecánejsin ayajna set'íj seri tiraaseíj a'ij ti ye'í tejá'uvi'itichi'ihuaca'a. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

12 A'uu mú a'uté'uuca'a a'ujna Aceituunajemi, jirí jete ti á vejli'i a'utacá'a u Jerusalén. Ayee pu huatátee a'achú mej caj tihua'atá'acare'e ti ja'ati mé tanén a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aj mú mi u e'eráaci me'újna Aceituunajemi.

13 Aj mú mi me'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Mat'íj mi a'uteájrupi u chi'ita ti rujapua tivéeme. An mú anticíj ta'antiteájti japua í chi'ij. A'uun mú a'uteájrupi cuaartu tzajta'a, a'u mej e'iráaté'e muá'aye'i.

A'í mú me'uun e'iráte'eca'a a'íjna í Pedro, ajta í Juan, ajta a'íjna í Santiago, ajta a'íjna í Andrés. A'í pu ajta a'ín a'utéveeca'a a'íjna í Felipe, ajta í Tomás, ajtahua'a a'íjna í Bartolomé, ajta í Mateo, ajta sei j ti ayén ántehuaa tijín Santiago, yaujra'an a'íjna í Alfeo. A'í pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Simón mej miyen ratamuá'amua tijín ti a'ujca'anécan jín ayén rini. Ajta a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een a'íjna í Santiago.

14 Seica mú majta me'uun a'uté'uuca'a í ihuáamua'ame'en í Jesús. Majta seica mej 'uuca pú'een. Ajta a'íjna í María, náànajra'an a'íjna í Jesús. Naíjmi'i mú tiújseij mej mi raatéjhuauni í Dios jemi. Naíjmi'i mú ramua'areereca'a mej rá'uviicua'i me'íjna jime'e mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

15 Yee pu ja'anáj tiuju'uríj matí'ij naíjmi'i tiújseire'eca'a a'achú cumu anxíte japuan seité í mej ru'ihuaamua'a mej huaújmuajteca'a me'ájna. Aj pu i a'ín Pedro, á a'utéechaxi ti i tihua'utá'ixaate'en. Ayen tijín:

16 —Ne'ihuaamua'a, ruxe'eve'eca'a ti a'ín araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'íjna jime'e í Judás. A'íi pu ayén tiu'utaúra'a ti hua'utátuiire'en avíitzi'i jime'e a'ímej í teite í Jesús mej mi raatéevi'i. A'íjna jetze í yu'uxari, ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raatévai a'íjna í David teecan tí'ij a'ín amuacaícan raataxáj a'ij ti ye'í ti'itíj raruuren a'íjna í Judás.

17 Judás pu hui ajta ta jetze ajtémel'ecan. Ayee pu che'atá na'a ti'itíj jín ti'itéveeca'a tetíj iteen.

18 Ayee pu xaa ne'u tiráaru. A'íjna í Judás, a'íi pu hui chuej huánanai a'íjna jime'e í tumin mej raatá'a me'íjna jime'e ti hua'utátuii a'íjna í Jesús. Ajta á'iyen caújcu'a'imi'in. Ti'iquí nu'u acáatza í caujnari. Aj pu i á chuaata'a á é'ejve. Temua'a pu'i te'utasiújtza'an, ayée pu éene'eca'a te'iráacua í tí'ixayaara'an.

19 Majta me'ín í mej me'uun huachéjme a'ánna u Jerusalén, naíjmi'i mú tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'itíj ráaru a'íjna í Judás. A'íj mú jín miyen raatamuá'a me'íjna í chuej tijín Acéldama. Ayee pu

huataújmua'a a'íjna i niuucari tijín Chuej ti nu'u Xúure'eme'e.

²⁰ 'Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Me'ecui xaa, pu'uri ayén teja'uré'ene a'ij tij té'eyu'usil'i a'íjna jetze í yu'uxari ti ayén huataújmua'a tijín í Tí'ichuiicare'ara'an ti jíme'en yee:

Ché'e nu'u huateáuran í chi'ira'an.

Ché'e nu'u caí ja'ati utéeme'en.

Ajta ayén tijín:

Ché'e seij te'enteárate a'íjna jíme'e í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í ja'ati.

²¹ 'A'ij pu jín ruxe'eve'e tej sejí avé'evi'itín, í ti ta jamuan á'uche'ecane'e, seij ti nain xicaj tzajta'a yé huatéveeca'a tí'ij auj Jesús ta jamuan seijre'eca'a.

²² 'Ja'atí ti ta jamuan á'uche'ecane'e tíj na'a ti Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús, ajta tíj na'a ti a'íjn Jesús á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua. Ruxe'eve'e ti seij ti ta jamuan á'uche'ecane'e ti i ajta ayén tihua'utá'ixaate'en í teite ti ari huatarúj a'íjna í Jesús. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

²³ Aj mú mi hua'apuaca avé'evi'iti: a'íjna í José Justo, mej majta miyen ratamuá'amua tijín Barsabás, majta me'íjna í Mateo.

²⁴⁻²⁵ Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios. Aj mú mi miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej rú'umua'aree a'ij ti ye'í tí'imua'atze í ru tzajta'a seij ajta í seij. Taatasejrate'e a'íjna í mej hua'apua'a mú'ee pej sejí avé'evi'itín tí'ij a'íjn te'enteárate a'íjna jíme'e í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í Judás teecan. A'íi pu hui airájraa tí'ij á'ura'aní a'u ti ayén tiye'uvíjte'e.

²⁶ Aj mú mi raatáruureajxi me'íjna í xa'ari í mej tzajta'an ru'utéhua'axi í tetej. Aj pu i sejí huiitáavej

a'íjna jime'e ti huataniú a'íjna í Mateo. Aj mú mi raatá'a ti tiu'utévaire'en huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

2

Tí'ij huá'a jemi yé ve'ecáane

¹ Tí'ij a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ta'aráhua'apua i itieeri. Ayee mú ratamuá'amua tí'jn Pentecostés. Aj mú mi naími'i tiújseij a'ájna xicájra'a jetze a'ujna u chi'ita.

² Matí'ij mi ráanamujri'i ti ca'anín jín huatajújhua'anaca'a u júte'e. Jéihua pu té'usihuajnaca'a a'ujna u chi'ita a'u mej e'iráte'eca'a.

³ Aj mú mi ti'itij huaseíj ayée cumu neanuri ti á'ataa. Ajta a'usiújtza'anixi cilié'ene'ejmé'e a'íjna í neanuri. Tí'iquí a'íjn huá'a mu'úutze'en e'erávatzijxi í ti ajtasiújtza'anixi.

⁴ Tí'iquí huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'a jemi í teite. Matí'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj seica jime'e í niuucari mé caí xi ja'anáj jín mé'e tejá'axa. A'íi pu hua'utá'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej miyen tiu'utaxáj.

⁵ Majta seica í teite me'uun a'uté'uuca'a í mej nainjapua curé'ecijxi í chuej japua. An mú a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Jéihua mú raxí'leve'eca'a a'íime í mej me'ánna é'echejca'a, í mej Israel jetze ajtéme'ecan mej miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁶ Matí'ij ráanamujri'i ti huatajújhua'anaca'a, naíjmi'i í mej tiújseij, capu a'ij huá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú a'ij pua'a te'utaseíj a'iné

mehuá'anamuajraca'a mej tí'ixajtaca'a a'ijna jime'e í hua'aniuuca seij ajta seij.

⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tejá'useijraca'a. Ayeé mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—A'iime i teteca i mej ti'ixa, a'úu mú hui Galilea é'eme'ecan.

⁸ ¿A'iné tiu'utári'iristareca'a mej miyen tí'ixajta tetíj iteen ti'itamúa'amua? Taniuuca mú jín ti'ixa memíjna.

⁹ Seica tu te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Partia, teajta seica a'ujna Media, teajta seica a'ujna Elam; teajta seica a'ujna já'ahua'a Mesopotamia. Teajta seica te'uun é'eme'ecan a'ujna Judea. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Capadocia, teajta seica a'ujna u Ponto. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Asia é'eme'ecan.

¹⁰⁻¹¹ 'Seica tu teajta te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Frigia, teajta seica a'ujna Panfilia. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Egipto, teajta pua'amecié a'ujna u Africa, teajta naíjmi'ici'e a'uun mej imuá te'eránamua u Cirene, teajta a'ujna u Creta, teajta a'ujna Arabia. Seica mú Roma é'eme'ecan; a'íi mú majta yé tamuaare, a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta í mej huatéújjuriiyustaca'a. Teen tu huá'anamua a'ij mej ti'ixa i taniuuca jime'e. A'íj mú jín ti'ixa ti naa namuajre'e a'ij ti ye'í ríj á'aye'í í Dios. —Ayeé mú tihuaúrixaa.

¹² Seica mú a'ij te'utaseíj. Majta seica, a'ij pua'a tite'utaújmuajteca'a. A'íi mú mi tiu'utaú'ihua'uri'i tijín:

—¿Ti'itaqui a'ij rini?

¹³ Majta seica hua'utéxiehuari'iri'i, í mej miyen tijín:

—Nahuáj mú anti'í ti ru'i. A'íj mú jín tá'aruaj.
—Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

I niuucari ti amuacaícan jín raataxájtaca'a í Pedro

¹⁴ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu á a'utéechaxi, majta í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Aj pu i hua'utajé ca'anín jime'e a'ímej í teite. Ayen tijín:

—Xáanamujri'i temua'a naa, mi sej Israel jetze ajtémecan, seajta mi sej íiyen a'uchéjme Jerusalén. Nich'é e a'atzu tejámuaatá'ixaate'en.

¹⁵ Ayee xu ti'ixa tijín: “Meta'aruá a'íime í teteca.” Camu xaa ne'u. Capu hui ayén ti'ayajna a'iné auchén pu a'ire'enejsin í xicaj.

¹⁶ Mi ajta, a'ii pu a'íin pú'een í ti raaxájtaca'a a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Joel. A'íi pu hui a'íjna jín ti'itéveeca'a í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

Ayee pu nu'u ti'ixa í Dios.

Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze
tí'ij jetzen te'entipúa'ari naíjmi'i.

Nexiejniu'uca nu u a'uta'ít'i

tí'ij huá'a tzajta'a huateáturan

í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

Á'amuayaujmu'a, í mej teteca, majta í mej 'uuca,
a'íi mú neniúucajtze'e tihua'utá'ixaate'esin í
teite.

Ajta á'amuavaujsimua'a meti'imáara mú
muá'aju'un

a'ájna xicájra'a jetze.

¹⁸ Neajta nexiejniu'uca u a'uta'ít'i

tí'ij huateáturan huá'a jamuan

í mej tí'ivaire'e ineetzi jetze me'ecan.

Capu amín a'ij ti pua'a méteteca nusu méjuuca.
A'íí mú majta nenuuca jín tihua'utá'ixaate'esin.

¹⁹ Nee nu ti'itíj amuaatasejrate'esin u ta japua
í sej jín ramua'aréren a'ij ti ti'itíj rini.

Seajta rasejran ti'itíj sej jín a'ij te'utasej
ve'ecán japua tíj na'a ve'ée i chuej.

Ti'itíj xu seijran tíj xúure'e,
seajta taij, seajta í tá'ajcitziu.

²⁰ Ajta í xicaj, capu ché'e airáxiri.

Ajta í máxcira'i, ayée pu huataújruurejsin tíj xúure'e.

Aj pu xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze
tí'ij a'íin tavástara'a yé ve'ecáanen
íiyen chaanaca japua.

A'íí pu nu'u ajtahua'a raajéjcuare'en naíjmi'i
tíj pua'amé tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

Naa pu nu'u ti'iseíire'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze.

Ajta, a'ájna tiú'utziini'ire'e pu a'ame.

²¹ Mi ajta, ja'ati ti na'a ti pua'a Dios huatáhuavii,
a'ájna í Dios japuan pu niuuni a'ájna í ja'ati.

Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Joel.

²² 'Mí sej Israél jetze ajtémecan, xáanamujri'i
se'ájna: Xu'uri ramua'aree ti Dios ra'antíhua'u
a'ájna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Ayee pu
ti'ayajna a'iné a'ájna í Jesús, jeíhua pu ti'iti jín
ayén huaríj ti huápi'i ruxe'leve'e, a'ájna jime'e
ti tihua'utasejrate'en í teite. A'íí pu ajta ru-
muári'eri'ire'ara'an jime'e ayén huaríj mú'ejmi
jemi sej si ráamua'aree ti Dios ra'antíhua'u.

²³ 'Ayee pu tiraaxí'epi'intare í Dios ti se'ij
amuaatátuiire'en í teáata'a. Ajta amuacáí pu a'íin
Dios ráamua'areeri'i sej ye'í huaríj, mú'een xu

rá'utatai í cúruu jetze. Majta seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite, a'íi mú amuaatévai.

²⁴ Ajta Dios pu raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an. A'íi pu ajta japuan huaniú í ti jín rajpuaíjtzi t'íj huamí'i a'íjna í Jesús. Ayee pu huaríj, a'iné capu huatári'iristareca'a ti á'ateevi'in ti a'uun é'esejre'e mi'ichite tzajta'a.

²⁵ 'A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan a'íjna jime'e í Jesús tijín:

Ja'anáj ti na'a nu rasej ne'íjna í tavástara'a
ti yé vejli'i seijre'e ne vejli'ipua neri'iríinta'a.

A'íj pu jín caí ti'itíj né'itziite'e.

²⁶ A'íj nu jín netémua'ave'e yú ne tzajta'a.

Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios.

Neajta inee, canu rí'i a'ij

a'iné naúche'e rachú'eve'en t'íj a'íin
ajtahua'a naatátisten i nexiejniu'uca.

²⁷ Néntemua'ave'e a'iné mú'ee Dios

pej caí mé nejaúujisin a'ujna
mej a'uteáru'ipi í mi'ichite.

Capej pajta raatá'asin ti huatépete

i nehuá'ira'a ineetzi pej jeíhua nexí'eve'e.

²⁸ Pajta pajtáhua'a pena'a naatátisten i
nexiejniu'uca

neatá'aj ruuri ná'ara'ani rusén jime'e.

Ayee pej naa tinaatá'asin nej huatántemua'ave'en
a'ujna pej a'utéveeca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

²⁹ 'Ne'ihuáamua'a, ayée nu hui
tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íin
David ari huamí'i, majta ra'avá'ana. Aúche'e pu
yé seijre'e íiyen Jerusalén a'u mej ye'avá'ana.

³⁰ Mi ajta ti'itij pu jín ti'itéveeca'a a'íjna í David teecan. A'í pu rú'umua'areereca'a ti a'ín Dios ayén huaríj a'íjna jime'e ti Dios seíj a'ujyeíjtza í ruhuáacixa'a a'íjna í David teecan a'íjna japua í ipuari.

³¹ A'iné a'í pu David teecan rú'umua'areereca'a a'ij ti ti'iti a'ame ja'anáj, a'í pu a'íjna jín raataxájtaca'a ti a'ín Ciríistu'u huatarújsin. Ajta ti caí Dios mé rúujisin a'ujna a'u mej a'uteáru'ipi í mi'ichite, capu nu'u ajta huatejpetzi í ruhuá'ira'a jetze.

³² 'Pu'uri hui Dios raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani. Teen tu tiu'uséij te'íjna jime'e.

³³ Pu'uri a'ujyeíjxi ri'irínta'a í Dios u ta japua. Ajta pu'uri ra'ancuré'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í ti Dios jín ayén te'ataújratziiri'i. Ayee pu 'i cuj, i sej tí'iseij íjii, ajta nain jime'e sej tí'inamua, a'úu pu hui é'eme'ecan u ta japua í Dios jemi.

³⁴ 'Me'ecui xaa, capu tíraa u ta japua a'íjna í David teecan. Majta ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín: Ayee pu a'ín tavástar'a tiraata'ixaa a'íjna í nevástar'a tijín:

“Paúche'e yen újcatii íye neri'irínta'a
ajta nena'a caí hua'utémuaitin
í mej muájcha'íire'e.

³⁵ Aj mú mi muaatévaire'esin mú'eetzi.”
Ayee pu tiraata'ixaa í Dios.

³⁶ 'A'íj mú jín, matá'aj seica naími'i í mej íiyen a'uchéjme Israel, matá'aj ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna i niuucari a'íjna í Jesús sej rá'utatai, a'íi pu a'ín pú'een í ti Dios ayén raatamuá'a

tijín Tavástar'a, ajta Ciríistu'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

A'ij mej ye'í tiu'umuá'aj me'íjna í teite mej ráanamujri'i me'íjna í Pedro

³⁷ Mat'íj ráanamujri'i í teite, a'ij pu pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Pedro, majta í seica í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Ayee mú tijín:

—Casi'i, ta'íhuaamua'a, ¿a'iné terini íjii?

³⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Pedro tijín:

—Setá'aj naíjmi'i seicié tihuaújmuatziite'en se'íjna jime'e í ti ruxe'leve'e í Dios jemi, setá'aj huámua'í'vijhua niuucajtze'en í tavástar'a a'íjna í Jesús. Ayee xu se'íjna jín huárini, aj pu'i tejámuaatá'uuni'ira í Dios, ajta a'í pu raata'íti ti xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan mú'ejmi jemi.

³⁹ A'íjna i niuucari á'amuaci'iti mú'ejmi, ajta ruyaujmu'a, ajta í mej a'ímuá a'uchéjme seij chuéjra'a japua. Ayee pu tihua'aci'iti naíjmi'ica ti hua'utájeeve a'íjna í tavástar'a, í ti Dios pú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

⁴⁰ Seica niuucari pu jín tihuaú'ixaa. Jéihua pu hua'utá'ijmíjri'i mej mi caí miyen a'ij pua'a titetiújcha'í mat'í í seica í teite.

⁴¹ A'íime í mej ráanamujri'i, a'í mú huaújmuai'ihuaca'a í mej miyen ará'ase a'achú cumu hua'íca vi'ira'a. Aj mú mi a'ímej jemi antéujseij í seica í mej té'antzaahua.

⁴² Majta naíjmi'i mú miyen tiú'ujmuatziite'eca'a, a'í mú tihua'ámua'atejca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. R'í mú naa ti'itéchejca'a.

Majta rujimua'a huaréuri'ipi'itehua'a í pan seij majtáhua'a mi seij. Majta mú ratéhuacare'e í Dios jemi.

Rí'i mú tiú'urihuaamua'acaa a'ime í mej amuaaté'ee mé té'antzaahua

⁴³ Jé'ecan mú rí'i titeújmua'atejca'a í mej té'antzaahua. Majta me'in í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, Dios pu hua'utévai mej mi miyen tiu'uyí'itihua'an mecaí máaj seica.

⁴⁴ Naíjmi'i mú rí'i ti'itéchejca'a í mej té'antzaahua. Majta mú naíjmi'i tiu'uré'ura'a tíj na'a a'achú ti caj ti'ipua'amé seij ajta í seij ti'iti cua'ira, ajta ti'iti cíxuri.

⁴⁵ Ayeé mú rijcaa, ti pua'a caí ja'ati a'ij tí'ijviicua'ira, seij pu ti'itíj tuaani ti á'are'ara'an pú'een, aj pu i xaa raatá'asin í tumin a'íjna í ti caí a'ij tí'ijviicua'i.

⁴⁶ Ja'anáj ti na'a nain tújca'ari tzajta'a mú tiújse'irihua'a u teyujta'a. Majta mú me'uun tiújse'irihua'a a'u mej é'eche mej mi huaré'uri'ipi'ite'en seexu'ijmé'en seij majta seij. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa. Jé'ecan mú rútemua'ave'eca'a í ru tzajta'a.

⁴⁷ Rí'i mú tiratá'acare'e a'íjna í tavástara'a. Majta seica naa mú tiyaú'itííe muá'araa. Tíj na'a nain xicaj tzajta'a, Dios pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e a'imej í teite mej mi jéjcuacan jín té'antzaahuaté'en. A'ij mú jín jaítze'e huatámu'iireca'a.

3

Mat'ij nu'u mi tiráhuuaa seij ti ciyáaxara'aca'a í ru'icajetze

¹ Se'ij xicaj jetze pu ayén tiuju'urij a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Naími'i mú á a'ujnéj a'ánna já'ahua'a teyuu ti a'utéjvee. Ayee mú huaríj, a'iné pu'uri teja'uré'enejca'a a'atzaj mej pua'a téniúuve'e muá'aye'i í Dios jemi. A'atzaj pu pítí'irijcaa cumu ayée a'ucamé'eca í xicaj.

² Seica mú ja'ati á á'utu'ara'a muá'aye'i mej mi me'ín ye'itéjcheti a'ujna já'ahua'a tá'apueerta a'u mej miyen taja'atamuá'amua tijín ti naa seijre'e. Ayee mú tí'ijri'irejca'a tíj na'a nain xicaj tza-jta'a, tí'ij a'ín tumin huá'ahuaviira í mej me'uun a'uteáru'ipi u teyujta'a. Capu ráye'ivejca'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a, capu ráye'ivejca'a, a'iné ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze.

³ Tí'ij a'imej huaseij a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan í mej me'uun a'uteárutijme'e u teyujta'a, tí'iqui tumin hua'utáhuaviiri'i.

⁴ Aj pu i a'ín Pedro ra'aráseij temua'a naa. Ajta a'íjna í Juan, ayée pu che'atá na'a naa tira'aráseij. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Patá'aj hui taaseij.

⁵ Tí'iquí anpuá'areca'a a'íjna í teáata'a. Ayee pu tí'imuaajca a'íjna tijín tumin mú raatá'asin.

⁶ Ajta a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu plata tícha'ii, canu neajta oro tícha'ii í nej muaatapuaíjve'en. Aru tí'itíj nu tícha'ii, a'íj nu'u hui muaatá'asin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jetze me'ecan í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajchesi, patá'aj hui rájra'ani.

⁷ Tí'iquí ra'anáavi'i í muájca'are'ara'an jetze. Ajta ra'ajjáj. Jíme'en pu'u ra'ajjáj, aj pu i huarúj í ru'íca jetze ajta nainjapua í ruchepuá jetze.

⁸ A'íjna ti ciyáaxara'aca'a ti'iqui ájtzucu. Ajta á a'utéechaxi. Aj pu i a'utéjche ti á'uche'ecane'en. Ti'iquí huá'a jamuan u a'uteájrupi u teyujta'a í Pedro, ajta í Juan. Titzúna'iche'e pu huamé'ecaa. Rí'i pu tiratá'acare'e í Dios.

⁹ Naíimi'i mú raasej í teite ti ari á'uche'ecane'e a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a, majta ráanamujri'i ti rí'i tiratá'aca'a í Dios.

¹⁰ Maraamuá'a tijín a'íi pu pírici í ti aj je'itécatii a'u ti é'epueerta ti ayén téja'arájtehuaa tijín ti naa seijre'e, ajta í ti va'iri'ira huá'ahuavi'iraca'a í teite. Matí'ij mi naa rí'i tira'utasej, majta tén tí'tziine'eca'a.

Tí'ij nu'u ajtahua'a tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro

¹¹ Ajta a'íin í ti ciyáaxara'aca'a, a'íi pu huá'ahuavi'iraca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Aa mú a'uté'uuca'a tá'apueerta ti ayén téja'arájtehuaa tijín a'u ti Salomón e'evé'echi'ive'e. Naíimi'i mú a'utéarua a'íime í teite a'u mej a'uté'uuca'a. Jé'ecan mú naa tite'utaújmuajteca'a a'ímej jemi.

¹² Tí'ij a'íin Pedro hua'usej, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné'een jín siyen a'ij tejá'useij mi ru tzajta'a mú'een, mi sej Israel jetze ajtémecan? ¿A'iné' sej si jé'ecan tasej? ¿Ni siyen tí'imua'atze tej iteen tajímua'a tiráahuua a'íjna i ja'ati? ¿Ni ayén tejamuá'amitiejte'e tej iteen raarújte te'íjna ti ayén mé tejá'uche'ecane'en te'íjna jime'e í tej raayí'iti na'ari te'íjna jime'e í tej cá'í ja'anáj auteájturaa í Dios jemi? Capu xaa ne'u ayén ti'ayajna.

13 'Ajta a'íjna í Dios, a'í pu rí'í tihua'atá'acare'e í á'amuavaujsimua'a teeca a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íjna í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan. A'í pu hua'aDioj raarújte a'íjna í ja'ati, a'iné a'ij pu té'antzaahua a'íjna jemi í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna ti ravaire'e ti a'ín ti'itéveeca'a ti'itij jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'íjna sej mú'een tiu'utátui a'íjna í Jesús huá'a jemi í mej tí'aijta. Ajta a'ín Pilato, raxí'eve'eca'a ti raatátuaani. Mi seajta mú'een, caxu raataxí'eve, sino ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a ti huámi'ini.

14 'Caxu raatátuaa se'íjna í ja'ati ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi, ajta í ti rí'í tí'itevistaca'a sino ayée xu tiraata'ixaa ti a'íjna huatátuaani í seíj ti a'ij pua'a tí'itevistaca'a.

15 Mú'een xu hui seajta raajé'ica se'íjna í ja'ati ti hua'atá'acare'e mej ruuri muá'ara'ani í teite. Ajta Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an ti i ajtahua'a ruuri á'ara'ani. A'íj tu xaa huaseíj, iteen.

16 A'íj pu jetze arajújca'ane í Jesús a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a. Í sej raaseíj, sej seajta seri ramua'ate, a'í pu rá'antzaahua í Jesús ajta tiráhuuate'e. A'íj pu jín ari huarúj.

17 'Me'ecui xaa ne'u, ne'ihuaamua'a, nee nu ramua'aree a'ij sej ti'itij huáruu sej caí ramua'areereca'a, majta í mej tejá'amua'ijte'e, camu majta ramua'areereca'a.

18 Ajta Dios pu ra'ará'aste a'ij mej amuacaícan tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ín Ciríistu'u rajpuaítzi a'ame, a'íjna jime'e ti nu'u

Dios án yá'ujra ipuari japua.

¹⁹ 'Setá'aj seicié tiú'umua'ati í Dios jemi. Sea-
jta huataújtuiire'en í Dios jemi ti ij a'ín teja-
muaata'ájte'en, ti ij ajta a'ín tejámuaatá'uuni'i í sej
jín auteájturaa í jemin. Aj pu hui teja'uré'enejsin
a'ájna xicájra'a jetze tí'ij jetzen tavástara'a ta japua
niuuni.

²⁰ Aj pu í Dios u ye'uta'íti'i mú'ejmi jemi a'ájna í
Ciríistu'u ti ari raatá'a ti a'ájna jín antiújmua'areere
ti tiu'uta'ájta nainjapua. A'íi pu a'ín pú'een í
Ciríistu'u a'ájna í Jesús.

²¹ 'Ruxe'eve'e ti a'ín Jesús u a'utevéé á'ara'ani
a'ujna u ta japua ajta na'a caí Dios tiu'ujéjcuare'en
nain tíj na'a í ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua.
Ayee pu a'ín Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i mat'í'ij
tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej jetzen me'ecan
tí'ixaxa'ata'a í Dios.

²² Ayee pu a'ín Moisés tihua'utá'ixaa a'ímej
í tavaújsimua'a teeca tíjín: “Dios pu nu'u seíj
avé'evi'íti í ja'ati ti ayén che'atá na'a jetzen
me'ecan tiu'utaxájta netíj inee. A'íi pu mú'ejmi
jetze ajtémecañta a'ame. Xáanamujri'i
naíjmi'i a'ij ti a'ín tiu'utaxájta, setá'aj seajta
rá'antzaahuaté'en.

²³ Ti pua'a nu'u caí ja'ati rá'antzaahuaté'en,
miché'e raatamuárite'en. Ché'e caí ché'e a'ín
huá'a jemi seijre'e í teite.” Ayee pu nu'u hui
tihua'utá'ixaa a'ájna í Moisés.

²⁴ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna naími'i í mej
tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan, tíj na'a
a'ájna tí'ij a'ín Samuel seijre'eca'a, ajta tíj na'a
ti yú e'iré'ene, a'íi mú amuaaté'ee tiu'utaxájtaca'a

a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios tiraata'aíjite'en a'íjna í Círíistu'u.

²⁵ A'íjna í ti Dios jín te'ataújratziiri'i, a'íi pu hui ajta mú'ejmi jemi huateáturaasin a'iné mú'een xu naími'i huayaujmu'a'a pú'een í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Dios pu ajta te'ataújratziiri'i í runiuuca jime'e a'ímej jemi í ruvaújsimua'a teeca. Ayee pu a'íjna jín tiraata'ixaa í Abraham teecan tíjín: “Naími'i í teite í mej me'uun huachéjme'e muá'aju'un í chaanaca japua, a'íi mú ra'ancuré'asin í ti i'i xí'epi'in tíj na'a í ti hua'utévaire'esin a'ímej í mej á jetze a'iránejsin.”

²⁶ Tí'ij i Dios ra'antíhua'u a'íjna í Jesús ti ravaire'e. A'íi pu u ye'uta'íteca'a mú'ejmi jemi tí'ij a'íin rí'i tejamuaatá'an sej si naíjmi'i raatapuá'ajta se'íjna í ti a'ij pua'a een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

4

Mat'íj nu'u hua'uvívi'i me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

¹ Maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a í teite. Mat'íj mi seica áa e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'íi mú me'ín pú'eene'e í mej tí'icha'íi u teyujta'a, majta a'íime í Saduceos.

² Capu hua'aránajcheca'a í teite í mej miyen tihuá'amua'atejca'a a'íjna í Pedro, ajta í Juan. Majta miyen tihuá'a'ixaate'eca'a ti jín Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús.

³ Aj mú mi hua'uvívi'i. Mat'íj mi hua'íteána a'ujna já'ahua'a carcel. Camu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné pu'uri téchuijxarijme'eca.

⁴ Majta í teite, jeíhua mú tiú'unamujri'i a'ij mej tiu'uxájtaca'a. Majta rá'antzaahua. A'ij mú jín meri miyen ará'axcaa a'achú cumu anxíj vi'ira'a a'íime í mej té'atzaahuat'e'eca'a.

Mat'íj me'uun a'uté'uuca'a huá'a jemi í jueesi

⁵ Yee ruijmua'a yee, a'íi mú tiújseij a'ánna Jerusalén a'íime í mej antiújmua'aree a'ánna chajta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, majta a'íime í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze.

⁶ A'uu pu a'utéveeca'a a'íjna í Anás í ti hua'avastara'a, ajta a'íjna Caifás, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Alejandro. Mu'ití mú ma'án na'a a'uté'uuca'a a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een a'íjna í hua'avastara'a.

⁷ A'íi mú mi miyen tiu'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itín a'íjna í Pedro, majta a'íjna í Juan mej mi tihua'u'íhua'u. Aj mú mi á já'ita'a huaja'utéhuii. Mat'íj mi tihua'uta'íhua'uri'i. Miyen tijín:

—¿A'ataani jetze xa'araujca'ane sej si siyen rici, na'ari a'atani jetze me'ecan siyen tí'iruure se'íjna jime'e?

⁸ Aj pu i a'íin Pedro a'íjna jetze araujca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een mi sej antiújmua'aree íye chajta'a, sea-jta mú'een mi sej huá'avaujsimua'a a'íime í mej yen huachéjme íye Israel.

⁹ Cunqui íjii sej seri tí'ita'ihua'u se'íjna jime'e í ti i'í xí'epilín í ti tiraac'íi a'íjna i teáata'a i ti ciyáaxara'aca'a, setá'aj ráamua'aree a'ij ti 'een jín huarúj.

10 'Aye'e tu tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, teajta a'achú pua'améca sej yen huachéjme íye Israél: A'íjna í teáata'a íye tí huatéjvee, a'íj pu jín ari huarúj a'íjna jime'e tí'irí rá'antzaahua a'íjna í Jesús í Círístu'u tí Nazarét é'eme'ecan, a'íjna í sej rá'utatai í cúruu jetze. Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani.

11 'A'ijna í Jesús, a'ii pu a'ín pú'een “í tetej sej méjca'i ya'uhuá'axi mi sej chí'ij ájtaahuaca'a. Aye'e pu te'irájraa tí a'ín pu'eene'e já'araa í tetej tí anájca.”

12 Capu hui mé'e ja'atí seijre'e tej jetzen arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániiuuni. A'í pu'u na'a Dios ayén raateájtuaa í Jesús itejmi jemi íiyen tej seijre'e íiyen chaanaca japua tej tí Jesús jetze arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániiuuni. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

Mehuá'anechejca'a, majta xaa hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

13 Jé'ecan mú a'ij hua'utasej a'íime í tetecca. Aye'e mú tihuá'axajtaca'a tíjín:

—Huá'uca'anisti'i í huá'a tzajta'a amijna mi Pedro, ajta amijna mi Juan.

Majta ráamua'areeri'i tíjín mej caí ja'anáj tí'ihuaújmu'ate, majta miyen tíjín:

—Camu tí'itij jín titeeté'uuca.

Aj mú mi hua'umuájteca'a tíjín a'í mú jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Jesús.

14 Majta me'íjna huasej í ja'atí tí huarúj. A'uu pu a'utéveeca'a jamuan a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'íj mú jín caí a'ij tíu'utaxájtaca'a yee capu ayén tí'ayajna.

15 Aj mú mi hua'uta'aáj mej huirácine a'ujna mej a'iráatei me'íjna í jueesi. Mat'íj mi ti'itiúrixáate'ajraa.

16 Majta miyen tijín:

—¿A'iquí tehuá'aruuren temíime mi teteca?
—Aye mu'u tiú'urihua'uraca'a.

Majta miyen tijín:

—Capu hui rí'irí tej tiyen tiraataxáj yee capu ayén ti'ayajna a'iné naíjmi'i í mej íiyen a'uchéjme íiyen Jerusalén, a'íí mú ramua'aree a'ij ti ti'itij huáruu a'íjna í tevi a'íjna jime'e í ti tí'icui'ica'a.

17 Peru, tej ti caí jaítze'e méjca'i huáyee huá'anamuajra í teite tzajta'a, tiché'e hua'utá'ijmíi íjii mej caí ché'e tihuá'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en a'íjna í Jesús. —Aye mú tiu'utaú'ixaa.

18 Aj mú mi hua'utajé. Majta hua'utá'ijmíijri'i mej nu'u caí ché'e tihuá'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en í Jesús. Majta nu'u caí ché'e miyen tihua'amua'atée í teite.

19 Ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu raaxí'epi'íntaren rujímua'a ti pua'a ayén tiraavíjte'e tej amuá'antzaahuate'en mú'ejmi nusu tej rá'antzaahuate'en a'íjna í Dios.

20 A'iné ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e tej raataxáj a'íjna tej teri raaseíj, ajta í tej teri ráanamujri'i.

21 Majta me'íjna í jueesi, a'íí mú mauj hua'utá'ijmíijri'i, majta hua'utáneche. Mat'íj mi hua'utá'a mej huirácine me'íjna jime'e mej caí a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í tihua'ajteá'axi'in a'íjna jime'e a'iné naími'i í teite, a'íí mú rí'í tiraatá'acare'e í Dios me'íjna jime'e a'ij ti ti'itij huaríj.

22 Ajta a'ñin í teáata'a ti Jesús jetze araujca'ane a'ñjna í ti huarúj, ayée pu tirájcha'ñica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan já'ita'a.

Í mej miyen tí'ijhuaucare'e í Dios jemi

23 Mat'ij mi hua'utátuaa me'ñjna í Pedro, majta me'ñjna í Juan. Aj mú mi a'ucíj a'ñime í mej huanámi'ihuaca'a. Mat'ij mi a'uun a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a a'ñime í huá'a'amigustemua'a. Aj mú mi hua'utá'ixa nain a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej ve'ecán jín títetateí, majta í hua'avaujsi.

24 Mat'ij me'ñn huá'unamuajri'i, aj mú mi naími'i miyen tiraatáhuaviiri'i í Dios. Miyen tijñ:

—Tavastara'a, mú'ee pej pe'ñn pú'een í pej raatétaahuaca'a a'ñjna í ta japua, pajta pe'ñjna í chaanaca tej yen japuan seijre'e, pajta mú'ee raateájtuaa í jaj í ti ve'ée. Naími'i tíj na'a a'achú tíj pua'amé yen tí'iseijre'e, mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a.

25 Mú'ee pej hui piyen tiu'utaxájtaca'a ajca'ihuá'imua pe'ñjna jime'e ti ayén axiejñiu'uca jetze araujca'ane a'ñjna í David teecan, a'ñjna ti muavaire'eca'a. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a tijñ:

¿A'iné mej mi níniu'ucacu a'ñime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

Majta í teite, a'ñi mú tí'imua'ajca me'ñjna jime'e ti caí ayén te'irájra'ani.

26 Rí'i mú u á'uruuren mej mi huateújne'usi'ite'en a'ñime í hua'arey íyeyen mej seijre'e chaanaca japua.

Majta a'ñime í mej tihuá'ajte'e í teite,

a'ñi mú tiújseire'esin,

naími'i í mej rájcha'ñre'e a'ñjna i tavástara'a,

majta a'íjna ti án yá'ujra í ipuari japua.
Aye pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í David teecan.

²⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna í Heródes, ajta a'íjna í Póncio Pilato, a'íi mú hui tiújseij íiye cha-jta'a huá'a jamuan í teite mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, majta huá'a jamuan í mej yéchej íiye Is-raél. Maújmua'atziite'eca'a a'ij mej tiraatémua'itín a'íjna ti muavaire'e, a'íjna í Jesús, a'íjna ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'etzi jemi. A'ii pu a'ín pú'een pej mú'ee án yá'ujra í ipuari japua.

²⁸ Aye mú che'atá mena'a rijcu a'ij pej ye'l amuacaícan tiraaxí'epi'intare ti ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani, tí'ij ayén tiú'urini.

²⁹ Me'ecui xaa ne'u, mú'ee pej ta'ivástar'a, casi'i, pí mi tí'itaneeche. Taatá'a í ca'aníjra'a í tatzajta'a itejmi i tej muavaire'e tetá'aj hui caí tí'tizíi#ne'e tej tihua'utá'ixaate'en mú'etzi jetze me'ecan.

³⁰ Patá'aj pajta ahua'aca'anen pej pi tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. Pajta hua'utaseíjrate'en a'íjna í pej jín peri hua'utá'a mej raayí'itihua'an a'íjna jetze me'ecan i Jesús ti muavaire'e, ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'etzi jemi. —Yee mú tiraatáhuaviiri'i í Dios.

³¹ Matí'ij me'íjna jín miyen huaríj, aj pu'i huateújca'atzijxi í chi'ij mej tzajta'an huiiráte'eca'a. Aj pu'i i huateájturaa í huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna jetze mú a'ujca'anéecan jín miyen tihua'utá'ixaa í Dios jetze me'ecan. Camu tí'itzi#ne'eca'a.

A'íi mú nain tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íca'a

32 Naími'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, a'íi mú rí'i tiú'urixaate'ecaa. Camu a'ij tihuá'axajtaca'a seij majta seij. Majta tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íica'a. Capu ja'ati a'atzu ayén ti'ixa me'íjna jime'e yee neetzi pu tí'ine'aa. Metiu'uré'ura'ate micu, a'íime.

33 Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a me'íjna jime'e ti Dios ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús. A'íj mú jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huáp'i mej mi tihuá'a'ixaate'eca'a. Rí'i mú tihuá'ajcha'íica'a, seij majta seij.

34 Ajta ayén éene'e, capu ja'anáj ja'ati caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a a'íjna jime'e naími'i mú tiú'utuaxi a'achú mej caj tí'ijcha'íjme'eca'a, ti'itij chuej, na'ari chi'ij. Aj mú mi miyen huaríj, u mú ye'eráji í tumin mej ra'ancuré'a me'íjna jime'e mej tiu'utuáa.

35 Aj mú mi tiu'utátui a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta me'ín, a'íime mú huaré'a í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

36 A'íj pu jín ayén tiuju'uríj a'íjna í José, a'íjna ti tí'ivaire'eca'a a'ímej jamuan huáacixa'astemua'ame'en í Leví teecan. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Chipre. Ayee mú majta raatamuá'a tíjín Bernabé. A'íjna i niuucari tíjín Bernabé, ayée pu huataújmua'a a'íjna tíjín Ti rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemíjte'e.

³⁷ Se'ij pu chuej tícha'íca'a a'íjna í José. Aj pu 'i ráatuaa. Ajta u ye'erájtí a'íjna í tumin. Tí'iquí a'ímej huatátui í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

5

T'íj nu'u Dios puaítzi hua'utá'a a'íjna í Ananias, ajta a'íjna í Safira

¹ Ajta a'íin í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Ananias, a'í pu se'ij chuej huátua a'íjna jamuan í ru'íj ti ayén ántehuaa tijín Safira.

² Ajta a'íjna í Ananias, ayée pu tiu'utaújsejrataca'a ti nain e'erájtí í tumin. Mí ajta caí, capu. Je'icáca pu huateájtuaa í tumin í ru jemi. Ajta ti títuraaveca'a, a'íj pu huatátui a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta nain pu aumua'areereca'a a'íjna í 'íita'a.

³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Ananias, ¿a'iné 'een jime'e paraatá'a ti a'íin tiyaaru'u tímuaata'aíjte'en í muá'a tzajta'a? Mú'ee pej hui ráacuanamua í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pe'íjna jime'e í pej je'icáca huateájtuaa í tumin í pej raamuá'iti pe'íjna jime'e í chuej í pej ráatuaa.

⁴ ¿Ni caí mú'eetzi a'aaca'a pat'íj caí xi ráatuaa? Ajta, pat'íj raatuá, ¿ni caí a'íj tí'irí'iristaca'a pej tiu'unájchi nain jime'e, capej a'íj pena'a? ¿A'iné pej pí tiu'umuá'aj pe'íjna jime'e? Capej a'ímej p'ítiú'ucuanamua í teteca, sino a'íj pej p'ítiú'ucuanamua í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Pedro.

⁵ T'íj ráanamujri'i a'íjna í niuucari, aj pu'í á e'erájve á vejli'i a'u ti e'era'ícajme a'íjna í Pedro.

Ti'iquí huamí'i a'íjna í Ananias. Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'ij ti ti'itij huaríj, j'écan mú tiu'utátziin.

⁶ Aj mú mi seica á e'iré'ene mej teteca mej teemua. Matí'ij mi ra'iré'e'ijcataca'a ti'itij jime'e, cíxuri. Matí'ij mi yá'utií. Matí'ij mi ra'avá'ana.

⁷ Teuumé'eca a'achú cumu huaíca hora, Aj pu 'i a'ín u a'atanéj a'íjna í íra'ara'an a'íjna ti huamí'i. Capu ti'itij mua'areereca'a a'íjna a'ij ti ti'itij huaríj.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tíjín:
—Patá'aj hui naatá'ixaate'en, ¿ni qui seráatuua se'íjna í chuej? ¿Ni qui siyen tira'ancuré'a í tumin se'íjna jime'e í chuej sej ráatuua?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tíjín:

—¡Jee! Teráatuua.

⁹ Aj pu 'i a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín naími'i siyen tirú'umua'areereca'a sej si siyen ráaruu í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen tiráacuanamuan? Casi'i, á mú e'evé'eca'arajna a'íime í mej meri á e'evé'uju'un. A'íí mú u ye'avá'ana í á'acín. A'íí mú hui majta muá'atini mú'eetzi, micu.

¹⁰ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, aj pu 'i á e'erájve a'utí e'era'íicajme. Ajta pu a'ín huamí'i a'íjna í 'íita'a. Aj mú mi uteájrupi a'ujna chi'ita a'íime í teemua, matí'ij raaseíj tíjín pu'uri m'íichi. Aj mú mi ru'irájchui. Majta á'iyen u ye'avá'ana a'u mej ye'etéete í cína'ara'an.

¹¹ Majta naími'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, majta í seica a'achú mej pua'amé í mej ráamua'areeri'i, naími'i mú tiu'utátziin temua'a naa.

Mej nu'u miyen jeíhua tiú'uruu me'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

12 Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, jeíhua mú miyen tiú'uruu mej mi hua'utaseíjrate'en í teite mej Dios jetze arájca'ane. Majta í mej té'atzaahuate'eca'a, a'íí mú tiújseij a'ujna já'ahua'a mej miyen tejé'emua'amua tijín ti Salomón e'evé'echi'ive'e.

13 Ajta capu ja'ati á'uca'anejca'a ti ajteáxiire a'ímej jamuan a'ujna ti e'ejtéchi'ivi'i. Capu amín a'ij, a'ííme í seica, rí'i mú tihúa'ajcha'íica'a a'ímej í mej té'atzaahuate'eca'a.

14 A'íj mú jín, té'antzaahua jeíhua í teite, teteca, majta 'uuca. Mu'uri jaítze'e mu'icáa í mej rá'atzaahuate'eca'a me'íjna í tavástar'a.

15 Majta mi autéjhuii mej hua'irájtini í mej tí'icucui'i í caaye jetze. Caama japua mú huá'ujtuaa, majta itari japua. Ayee mú huá'uruu. Ayee mú tí'imua'astí tijín ti pua'a nu'u ciéenime'ara'an a'íjna í Pedro huá'a japua tanén a'ímej í mej tí'icucui'i.

16 Jéihua mú majta curé'ecijxi í teite mej a'imúa antachéejmee. A'ímej mú u e'eráavi'iti í mej tí'icucui'i, majta í mej huá'a tzajta'a seijre'e í tiyaaru'u. Naíimi'i mú huarúj.

Mej nu'u huanámi'ihuaca'a, majtáhua'a mú nu'u hua'utátuaa

17 Matí'ij mi huá'anchueere jeíhua a'íjna ti ti-huá'aijte'e u teyujta'a, majta a'ííme í mej huá'a jamuan á'ujjuhua'ane'e a'ííme í Saduceos.

18 A'ij mú jín hua'uvívi'i a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Mat'íij mi hua'iteáana u carcel.

19 Ti'iquí tíca'imua seij á e'iré'ene. Ti'iquí te'entacú a'íjna a'u ti é'epueerta. A'íi pu a'íin pú'een í ti tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Aj pu 'i a'íin hua'iráavi'iti.

20 Ti'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'utéhuiixi'ín a'u ti e'eráyaujta'a já'ita'a u teyujta'a. Setá'aj hui hua'utá'ixaate'en í teite nain jíme'e a'íjna i niuucari ti jíme'en Dios tihua'utá'uuni'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'ati.

21 Mat'íij mi miyen huaríj. Tapuá'arijme'eca mú u a'uteájrupi u teyujta'a. Aj mú mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en í teite.

Majta a'íime í mej tihua'á'ajte'e u teyujta'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, mat'íij me'uun a'ará'a, mehua'uta'aíjtaca'a mej tiújseire'en í hua'ajueesi, majta naíjmi'i í huá'avaujsimua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Israel. Mat'íij mi hua'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itin me'újna a'u mej nu'u aiteánami'ihuaca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

22 Mat'íij mi a'ucíj seica í hua'axantaarustemua'a. Aj mú mi me'uun a'uré'ene a'ujna carcel. Mí ajta caí capu anú'ujajé'ej ja'atitaca'a, majta a'uré'aci mej mi miyen tihua'utá'ixaate'en.

23 Miyen tijín:

—Ayee tu éeni'icile tena'a ráateu í carcel, temua'a pu naa te'iteánami'ihuaca'a. Majta mú racha'íca'a temua'a naa í xantaaru'u. Tet'íij

te'entacú, capu anú'ujé'ej ja'atitaca'a. —Yee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

²⁴ Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í capitán ti jín tí'ivaire'e u teyujta'a, majta í mej vivejmé'en jín títetate'eca'a u teyujta'a, capu a'ij tihua'ari'iriste'eca'a a'ij mej ye'í tiu'utaxáj. Jéhua mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti té'ara'ani.

²⁵ Aj pu 'i seij á e'iré'ene. Aj pu 'i hua'utá'ixa tijín: —Casi'i, a'íime í teteca í sej hui mú'een hua'iteáana, a'úu mú anú'uhuaté'uu u teyujta'a. Metihua'amua'ate í teite.

²⁶ Ajtá'i á'iyen a'íin á'uraa a'íjna í capitán, seica jamuan í mej ravaire'e. Matí'ij mi huaja'uvé'evi'iti. Camu ca'anéri jín a'iné mehuá'atziine'eca'a í teite. Ayee mú tí'imua'astí tijín ti pua'a mehuá'uteátu'asixi'in tetej jime'e.

²⁷ Matí'ij huaja'uvé'evi'iti, aj mú mi hua'uta'ajtaca'a mej huataúseijrata a'ímej jemi í mej títetateí jueesi jime'e mej mi me'ín tihua'uta'íhua'u í mej tí'ajta u teyujta'a.

²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna tijín: —Teen tu amuaatá'ijmijri'i sej caí ché'e siyen tihua'amua'ate í teite se'íjna jetze me'ecan í Jesús. ¿Ni siyen huaríj mú'een? Caxu xaa ne'u siyen huaríj. Seuche'e xu tihua'amua'ate nainjapua íiyen Jerusalén. Seajta siyen ta jetze tí'ijpua'ajte'e itejmi tijín teen tu te'íin pú'een í tej raajé'ica te'íjna í tevi. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ayee pu 'i tiu'utaniú a'íjna í Pedro, majta í seica. Miyen tijín:

—Ruxe'eve'e tej rá'antzaahuate'en í Dios. Capu ayén tiú'ujxe'eve'e tej mú'eetzi ántzaahuate'en mi sej i'i teteca.

³⁰ A'ijna ti hua'aDioj í tavaújsimua'a teeca, a'íi pu hui ajtahua'a raatatíste í ruxéjniu'uca a'ijna í Jesús ti ij ruuri á'ara'ani.

'Mí seajta mú'een, seraajé'ica. Ayee xu hui tirá'utatai ciyej jetze.

³¹ Dios pu a'án yá'ujra ipuari japua rurí'irínta'a pújme'en. Ajta a'ijna jín antiújmua'areere já'araa ti amuacáí á'ara'ani, ajta ti huá'a japua huániuuni í teite. Ayee pu ráaruu í Dios tí'ij a'íin hua'utá'an a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej ahuaújca'anen mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, ajta tí'ij a'íin tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

³² 'A'ij tu huasej iteen, ajta ayén che'atá na'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raatéxajtan. A'ii pu a'íin pú'een í ti Dios raata'íteca'a ti huateáturan a'ímej tzajta'a í mej rá'atzaahuate'e í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Gamaliel pu nu'u rá'ixaa a'ij ti ye'í huárini

³³ Matí'ij ráanamujri'i a'ijna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'ij mú jín miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huá'ucui'ini.

³⁴ Aj pu 'i seij á a'utéechaxi ti ayén ántehuaa tijín Gamaliel. Fariseo pu pú'een'e a'ijna. A'íi pu tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Naíimi'i mú rí'i tirájcha'íica'a me'ijna í Gamaliel. Aj pu 'i a'íin tiu'uta'ájtaca'a mej hue'irávi'itín a'ímej í teteca.

³⁵ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta: —Mú'een teteca sej íiyen a'uchéjme Israél, rí'i xu'u a'ij sej ye'í huá'uruuren a'ímej i teteca.

³⁶ Xu'uri hui ra'utámua'areeri'i, ti ari á'atee ti seij huanéj ti ayén ántehuaaca'a tijín Teudas.

Ayee pu hui té'ujtzaahuat'e'eca'a tijín j'é'ecan pu ruxe'eve'e. Seica mú majta jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu muáacua ciento í teteca. Aru meraajé'ica me'íjna í ja'ati. Majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, seica mú curé'itixi. Capu ti'itij a'ij tiraatévai a'íjna í Teudas.

³⁷ 'Ajtahua'a hui seij huanéj, a'íjna í Judás ti Galilea é'eme'ecan. Aj pu 'i huataseíjre a'íjna mat'íj hua'uté'itíee í teite. A'í pu huaja'uví'iti mu'icáca mej mi jamuan á'ujujhua'ane'en. Majta mú hui raajé'ica. Majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú a'ucíjxi.

³⁸ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e a'ij mej ye'í rici. Caxu hui huá'ajeeve se'íime i teteca. Miché'e huirá'íine, a'iné ti pua'a rujímua'a mena'a miyen tirájteu, naími'i pu tejá'uvajtzi.

³⁹ Na'ari caí ti pua'a me'íjna jetze aráu'jca'ane í Dios mej miyen rici, capu ra'antipua'ajte'esin. Rí'í xu'u hui sej si caí se'íjna ne'usi'íte'e í Dios, setá'aj caí huáapua'a rátese'e se'íjna í Dios. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Gamaliel.

⁴⁰ Naími'i mú rá'antzaahua. Aj mú mi a'ímej huatajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta hua'utéevajxi. Majta hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí ché'e tihúa'a'ixaate'e í teite Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi hua'utátuaa.

⁴¹ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, mat'íj mi huirá'aci a'ujna a'u mej e'iráte'eca'a a'íime í hua'ajueesi. J'é'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e ti a'ín Dios

ayén tihua'utá'a mej miyen rajpuaíitzi muá'araa me'ijna jetze me'ecan í Jesús.

⁴² Mi majta, camu xaa ne'u raatapuá'ajtaca'a mej caí ché'e miyen rijca. Nain tújca'ari tzajta'a, a'íi mú tihua'amua'atehua'a í teite. A'íi mú tihua'a'ixa'atehua'a ti a'íin Dios án yá'ujra í ipuari japua a'ijna í Jesús. Ayee mú tihua'a'ixa'atehua'a me'újna teyujta'a, majta me'újna huá'aache.

6

¹ Majta, mu'uri jaítze'e mu'iicáa a'íime í mej té'atzaahuate'eca'a. Majta seica í mej raayí'itihua'a í hua'aniyuca a'íime í griego, a'íi mú autéjhui mej tiníniu'ucacun. Mehuá'ajaaxiejvi'iraca'a a'íimej í mej raayí'itihua'a í hua'aniyuca í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Miyen tijín:

—Matí'ij tiu'urá'ura'asin í ti tí'icua'iri'li tíj na'a nain xicaj tzajta'a, camu hui tihua'uré'a'aca í ucarijse mej ruséxu'ijmé'e á'ujujhua'an, í mej raayí'iti í hua'aniyuca a'íime í griego. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

² Aj mú mi huá'ajsej a'íime í mej té'atzaahuate'e. Matí'ij mi miyen tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tijín:

—Capu hui raavijte'e tej tiyen tiyá'uhua'anan tej tihua'utá'ixaate'en í teite Jesús jetze me'ecan tej ti tihua'umín í meesa japua.

³ 'Casi'li ta'ihuaamua'a, setá'aj hui arahua'apuáca avé'ehuauni í teteca mú'ejmi mej jetze ajtéme'ecan. Setá'aj hua'avé'ejajpuaxi'in í mej r'íi mé tite'umuámua'aree í teite. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

huateáturan a'ímej jemi seij ajta seij temua'a naa. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej rú'umua'areere. Ten tu tiyen tihua'ijcate'en te'íjna jime'e.

⁴ Teajta iteen, teuche'e tu tiyen rí'i titeejú'u tá'aju'un te'íjna jime'e tej raatáhuavii í Dios, tea-jta tihua'utá'ixaate'esin í teite í niuucari jime'e. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁵ A'ii pu hua'aránajcheca'a naíjmi'ica í teite. Matí'ij mi hua'avé'ehuau a'ímej í Esteban, a'íjna ti jeíhua rá'atzaahuate'eca'a í Dios. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateájturaa jemin huáp'i. Majta mú me'íjna avé'ehuau me'íjna í Felipe, majta me'íjna í Prócoro, majta me'íjna í Nicanor.

Seica mú majta avé'ehuau. Ayee mú ánte'arua tijín Timón, ajta a'íjna í Parmenas, ajta a'íjna í Nicolás. A'ii pu a'ín pú'een í ti Antioquía é'eme'ecan. Ajta, a'íi pu amuacaí rá'antzaahua í hua'aye'ira a'íme í mej Israel jetze ajtémecan.

⁶ Matí'ij mi huaja'uví'iti a'u mej a'uté'uuca'a a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj mú mi me'ín raatáhuaviiri'í í Dios. Matí'ij mi antiújmua'aréere muá'araa me'íjna jime'e mej nu'u hua'utévaire'en a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁷ Jéihua mú ráanamujri'í í niuucari a'íme áa mej vejli'í antachéejmee, majta ajca'ihuá'ímua mej antachéejmee, majta a'ímuá mej a'uchéjme, naími'í mú ráanamujri'í. Majta í teite í mej huá'a jamuan á'ujjuhua'ane'e a'ánna Jerusalén, jeíhua mú hu-atámu'iireca'a. Majta me'ín í mej títetaté'eca'a u teyujta'a, mu'iiti mú rá'antzaahua í niuucari.

Matí'ij nu'u raatévi'í me'íjna í Esteban

8 Ajta a'íjna í Esteban, jeíhua pu rá'atzaahuate'eca'a í Dios, ajta jeíhua pu Dios jetze arájca'anejca'a. A'íj pu jín hua'utaseíjra í teite a'ij mej ye'í rí'i tiraatá'an í Dios.

9 Majta mú seica á e'iré'ene mej mi raataxáj ti'itíj ti caí xí'epi'in. A'ii mú a'íin pú'een í mej seíj jetze é'eme'ecan u teyujta'a, mej miyen ratamuá'amua tijín hua'ateyuu í mej huatétuiihuaca'a. A'íi mú a'íin pú'een í mej Israel jetze huanéj. A'uu mú é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cirene, majta seica a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Alejandria. Seica mú majta me'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cilicia, majta seica u Asia.

Matí'ij mi autéjhuii mej tirá'ixaate'en me'íjna í Esteban.

10 Aru camu a'atzu raatéemua'iti a'iné a'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jaítze'e pu rú'umua'areereca'a a'íjna í Esteban mecaí a'íime.

11 Matí'ij mi miyen huaríj avíitzi'i jime'e. Seica mú huatajé. Aj mú mi hua'uta'aíj mej tiraaxájtzi'i tijín: “Tu'uri ráanamujri'i ti a'íin a'ij pua'a tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés, ajta í Dios.”

12 Ayee mú huá'uruu mej huá'aniniu'ucaste í teite, majta í hua'avaujsi, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Matí'ij mi raatéevi'i í Esteban. Matí'ij me'uun ya'uví'iti a'íimej jemi í rujuéesi.

13 Majta seica mú avé'ehuau í mej miyen tí'ihua'itaca'a tijín:

—Tí'ij pí na'a nain xica tzajta'a, a'ii pu hui a'ij pua'a tí'ixa a'íjna í teyuu, ajta í yu'uxari.

14 Tu'uri tiyen tiráanamujri'i ti a'ñin ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u tiraatá'uuna a'ñjna í teyuu a'ñjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajta ti nu'u tá'ari'i í taye'irá í ti taatá'a a'ñjna í Moisés teecan ti raateájtuaa. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

15 Aj mú mi ca'anín jín ra'aráaseij naími'i í hua'ajueesi. Ayee mú ra'utaseíj cumu ti tétaave'en í néerime'ara'an a'ñjna í Esteban. Yee pu éene'e tíj néerime'ara'an í seij í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi.

7

Ti nu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ñjna í Esteban

1 Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ñjna ti tí'aijta u teyujta'a tíjín:

—¿Ni ayén ti'ayajna?

2 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'ñjna í Esteban. Ayen tíjín:

—Xáanamujri'i, ne'ihuaamua'a, seajta mú'een, nevaújsimua'a. Tí'ij caí xi a'ñin Abraham u a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Harán, tí'ij auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Mesopotamia, Dios pu hui hu-ataseíjre í jemin í Abraham. A'ñjna í Dios, ayée pu seijre'eca'a cumu mej témaxcava'ara'an.

3 Ayee pu a'ñin Dios tiraata'ixaa tíjín: “Huirájra'a ayujna aché. Majta muá'ateitestemua'a, capej huá'avi'iti sino miché'e miyen 'eene'en ayujna. Seíj nu muaataseíjrate'esin í chuej pej japuan seíre'e pua'amé. Patá'aj á'ura'ani pe'újna.” Ayee pu tiraata'ixaa.

4 'Aj pu 'li a'íin Abraham huirájraa a'ujna Mesopotamia. Ayee pu ajta téja'arájtehuuaa tijín Caldea. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna u Harán. A'atzu hui á'ateevi'ica, tí'iqui a'íin huamí'i í táàtajra'an a'íjna í Abraham. Aj pu 'li Dios raata'aíj a'íjna í Abraham tí nu'u huiirájra'ani a'ujna u Harán tí'ij á'ura'ani a'íjna chuéjra'a japua sej yen japuan a'uchéjme íjii.

5 Capu sej chuej raací'i a'íjna í Abraham, ni cíj caj a'u tí e'ehuaújchejte'en tí'ij a'íin ayén tiraataxáj a'íjna jime'e yee neetzi pu ne'áa í chuej. Ajta a'íin te'ataújratziiri'í í Dios tí chuej raatá'an. Ajta ayén tiraata'ixaa tijín: “Tí'ij nu'u huámi'ini a'íjna í Abraham, a'ímej pu cí'ti í yaújmua'ame'en.” Capu hui amín a'ij tí ajta caí tí'tí'iríjmua'a a'íjna í Abraham a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios jetzen ayén te'ataújratziiri'í.

6 'Ayee pu ajta tiraata'ixaa tijín: “Muá'ahuaacíxa'astemua'a mú me'uun a'uté'e muá'aju'un sej chuéjra'a japua a'u mej caí é'eme'ecan. Majta a'íime í mej tí'aijta a'ujna, a'íi mú tíhua'uta'aíjte'esin mej tiu'umuári'en puaíjtzí jime'e. Majta a'ij pua'a tíhua'ajéeve muá'aju'un. Muá'ateeri a'achú cumu muáacua ciento nine'ira'a mej rajpuaítzí muá'aju'un.

7 'Nee nu hui neajta niyen huá'aruuren mej mi miyen che'atá mena'a tirajpuaítzí muá'ara'ani a'íime í mej a'ij pua'a tíhua'ajéeve muá'aju'un, ché'e tí'tíj jime'e nicu. Aj mú mijtá'í huiráaju'un a'íime í a'ahuáacíxa'astemua'a me'újna. Majta me'ín miijmú naatévaire'e íiye a'u pej á'uca.” Ayee pu hui tiraata'ixaa í Dios a'íjna í Abraham teecan.

8 'Aj pu 'li Dios raatá'a a'íjna í Abraham tí'tíj

ti jín ráamua'aree ti Dios rusej te'ataújratziiri'li ti nu'u chuej ráaci'iti. A'ii pu a'ín pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij í ta'antiújvi'li í mej jetzen sea'araca. A'ij pu jín t'ij teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti huanú'ihuaca'a í yaujra'an í Abraham, ayée pu ráaruu í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Isaac. Ajta a'ijna í Isaac, ayée pu che'atá na'a ráaruu a'ijna í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Jacobo. Ajta a'ín í Jacobo, ayée che'atá na'a huá'uruu a'ímej í ruyaujmu'a'a, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, í mej jee tavaújsimua'a pú'een.

⁹ 'Majta a'íime í tavaújsimua'a, jé'ecan mú rá'anchueere seij í ru'ihuaara'a ti ayén ántehua'aca'a tijín José. A'íi mú ráatuaa í ru'ihuaara'a. Aj mú mi seica ya'uví'iti seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Egipto. Ajta Dios pu raatévai a'ijna í José.

¹⁰ Dios pu nu'u raatévai ti ij caí ché'e rajpuaítzi á'ara'ani. Dios pu jetze arájca'anejca'a a'ijna í José ti ij a'ín rú'umua'areere temua'a naa. Ajta Dios pu raatá'a a'ijna í José ti a'ín jeíhua rí'í rá'aseijrate'e a'ijna í rey, í mej miyen raatamuá'a tijín Faraón. A'ij pu jín antiújmu'a'areereca'a a'ijna í José a'ijna jime'e ti tiu'uta'aíjta t'ij na'a nainjapua a'uun ti huatacá'a u Egipto, ajta a'ujna a'u ti é'echejca'a a'ijna í rey.

¹¹ 'Aj pu 'i jeíhua tujri huatéxuaavireca'a a'ujna u Egipto, ajta íye a'u mej é'echejca'a a'ímej í tavaújsimua'aci'i. Ayee pu téja'arájtehuuaa tijín Canaán ayajna, a'ijna chuéjra'a japua íye a'utejé'eseijre'e. Jéíhua mú hui rajpuaítzi

muá'araa í teite. Capu xuaavi'ica'a ti'itij mej huácua'ani.

12 'Ti'iquí ayén tiú'unamuajri'i a'íjna í Jacobo tijín a'úu pu nu'u é'exuaavi í ti'itij ti iráacua'ani a'ujna u Egipto. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej á'uju'un me'újna í tavaújsimua'aci'i. Amuacaícan mú huaja'uvé'emuaareca'a.

13 Matí'ijtáhua'a huaja'uvé'emuaareca'a me'újna u Egipto. Aj pu 'i a'ín í José hua'utá'ixa a'ímej í ru'ihuaamua'a ja'ati ti pú'een a'íjna. Ajta í José a'íj pu huatá'ixaa a'íjna í Faraón ja'atén mej pú'een a'íime í'ihuaamua'ame'en, majta ja'atén mej teitestemua'ame'en pú'een.

14 Ajta á'iyen tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í José ti ij a'uun a'uré'enen í táàtajra'an, majta í mej jamuan é'echejca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a japuan anxívi.

15 'Ti'iquí Jacobo, a'uun á'uraa a'ujna u Egipto. A'uu pu imuá a'umí'i a'íjna, majta a'íime í tavaújsimua'a, a'íi mú majta me'uun á'ucuii.

16 Aj mú mi me'uun imuá huajá'uti í mi'ichite a'ujna u Canaán. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Siquem. A'uu mú huaje'evá'ana a'íjna tzajta'a í ti huá'unanairi'i a'íjna í Abraham a'íime í yaújmua'ame'en a'íjna í Hamor, ti Siquem é'echejca'a. A'achú pu tihua'unájchi a'íjna í Abraham.

17 'Tí'ij a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen araúraste a'íjna ti jíme'en í Dios ayén te'ataújratziiri'i í Abraham jemi tzáahuati'ira'a jíme'e, jeíhua mú huatámu'iireca'a a'íime í tavaújsimua'aci'i í mej jetzen airáne. Mu'uri

mu'licáa a'íime í teite mej me'uun a'uté'eca'a a'ujna u Egipto.

18' Aj pu nu'u í seij te'enteájrupi rey jime'e. A'íi pu caí raamuá'a a'íjna í José teecan.

19 Ajta á'iyen a'ij pua'a tihuá'ajcha'íica'a í teite í tej huá'a jetze airáne iteen. A'íi pu a'ij pua'a huá'uruu í tavaújsimua'aci'i. Ayee pu hui tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í rey mej hua'iráhua'axin a'ímej í huá'ayaujmua'a í mej mauj uneeca'i mej mi huácu'i'ini.

20' A'íjna xicájra'a jetze pu huanú'ihuaca'a a'íjna í Moisés. Dios pu rí'i yá'useijraca'a í pa'ari'i. Majta me'ín vaújsimua'ame'en a'íjna í pa'ari'i, a'íi mú ráave'esijri'i me'újna ruche a'achú cumu huaíca máxcira'i.

21 Tí'ij hui a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze í mej jetzen huá'acui'ini a'íime í tí'iri, seij pu japuan huaniú. 'Íita'a a'íjna tí rá'ancu'uvajxi. A'íi pu a'íin pú'eene'e í yaujra'an a'íjna í rey. A'íi pu ráave'esijri'i tíj ruyauj.

22 Matí'ij mi nain tiraamuá'ate í huá'amua'atziira'a a'íime Egipto mej é'eme'ecan. Jé'ecan pu raayí'itihua'a a'íjna í Moisés a'íjna jime'e tí tiu'utaxáj, ajta a'íjna jime'e a'ij tí tí'itíj huáruuren.

23 'Ayee pu ari tirájcha'íica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a a'íjna í Moisés, ajta ayén tí'ijxe'eve'eca'a a'íjna tí u huaja'uvé'emuaare í ru'ihuaamua'a, í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín yaújmua'ame'en a'íjna í Israel. Aj pu'í á'uraa.

24 'Tí'iquí a'uun a'ará'a. Tí'iquí seíj huaseíj tí Egipto é'eme'ecan. A'íi pu a'íj pua'a raruurejca'a í'ihuaare'ara'an a'íjna í Moisés. Tí'iquí a'uun

á'ume a'íjna í Moisés t'íj japuan huániuuni a'íjna í ru'ihuaara'a. A'íj pu jín a'ín Moisés a'íjna huajé'ica í ja'ati ti Egipto é'eme'ecan.

25 Ayee pu hui tí'imua'ajca a'íjna jime'e mej ráamua'aree a'íime í ihuáamua'ame'en ti a'ín Moisés Dios jetze araujca'ane t'íj hua'irájtuaani. Mi majta'i caí, camu.

26 'Yee ruijmua'ate'e yee pu huá'uteu hua'apuaca í ru'ihuaamua'a. Maújne'usi'ite'eca'a a'íime. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a a'íjna í Moisés ti hua'utá'ijmií. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín: “Mú'een teteca, mi sej ru'ihuaamua'a, ¿a'iné sej si siyen a'ij pua'a ruruure mú'een rujímua'a?”

27 Aj pu nu'u i a'ín ti a'ij pua'a raruurejca'a í sej í ru'ihuaara'a, tí'iqui nu'u a'ín raatátajcheca'a í Moisés. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín: “¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi ti'itij jime'e cumu juees, pej pi titaata'aíjte'en itejmi?”

28 Tij pajta ineetzi jé'icatan patíj tiraajé'ica pe'íjna mi ti Egipto é'eme'ecan í tajcaí.” Ayee pu tiraata'ixaa.

29 'Tí'ij a'ín ráanamujri'i a'íjna í Moisés, aj pu 'i huataúruu. A'uraa sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Madián. A'uu pu hui á'ucatií yee cumu ja'ati ti caí a'uun é'eme'ecan. A'uu pu huaténe'icheca'a. Ajta hua'apuaca tí'irijmua'aca'a a'íjna í Moisés.

30 'Teuume'eca a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a, tí'iqui sej huatasejre a'íjna í Moisés jemi já'ahua'a itzitá á vejlí'i í jírí jetze ti ayén ántéhuaa tijín Sinaí. A'uu pu hui a'utéveeca'a tí'itíj tzajta'a tu'upí ti tétaasime'eca'a a'íjna í ja'ati. A'íj pu pírici sej ti tí'ivaire'e u ta japua.

³¹ Tí'ij a'íjna huaseíj a'íjna í Moisés, jé'ecan pu a'ij ra'utaseíj. Aj pu'i ya'utéeseij temua'a naa. Tí'iquí ráanamujri'i a'íjna í tavástar'a.

³² Ayen tijín: “Nee nu ne'ín pú'een í hua'aDioj a'ímej í á'amuavaujsimua'aci'i, i nej Diojra'an pú'een a'íjna í Abraham, neajta a'íjna í Isaac, neajta a'íjna í Jacobo.” Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Dios.

'Ajta a'ín í Moisés, jeíhua pu ruviveeca'a. Capu ché'e á'ujca'anejca'a ti raaseíj.

³³ 'Ajta ayén tiraata'ixaa í tavástar'a tijín: “Patá'aj ajtá'i'ipi'ín mi pej rajtáca'acai a'iné neetzi pu ne'áa mi chuej pej japuan á'uche'ecan. Nu'uri huaténe'a'aate.

³⁴ Nee nu hui neri hua'useíj a'ij mej ye'í a'ij pua'a huá'aruure í nete'testemua'a í mej me'uun a'utéij u Egipto. Nee nu ráanamujri'i a'íjna í mej jín á'upuaapua'are'e. Neajta nu'uri yé ve'ecánejsin nej ni huá'a japua huániuuni mej mi huirácine a'ujna u Egipto. A'ij nu jín inee muaata'áijte'esin patá'aj á'ura'ani patá'aj pe'uun á'ume'en pe'újna Egipto.” Ayee pu hui tiraata'ixaa a'íjna í Dios.

³⁵ 'A'íjna í Moisés, a'íi pu a'ín pú'een í mej raatíteca'a me'íjna jime'e mej miyen tiraata'ixaa tijín: “¿A'ataani mua'antíhuau mú'eetzi cumu ti'itij jime'e juees pej pi nu'u titaata'áijte'en itejmi?”

'Dios pu jetze rucá'anejca'a a'íjna í Moisés ti i a'ín tíhua'uta'áijte'en, ajta hua'irájtuaani. Dios pu ruseíj raata'íteca'a a'íjna í ja'ati tí'ij a'ín huataseíjre'en í tu'upi tzajta'a ti'itij ti tétaasime'eca'a.

³⁶ 'A'íjna í Moisés, a'íi pu a'ín pú'een í ti hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í tayaaxújmua'aci'i. Ajta jeíhua pu ti'itij hua'utaseíjra

mej mi me'íjna jín ráamua'aree ti Dios jetze aráujca'anejca'a a'íjna í Moisés a'ujna u Egipto, ajta a'ujna já'ahua'a jaj ti ve'ée ti é'eseijre'e ti ayén téja'arájtehuaa tijín jaj ti pa'u, ajta a'ujna já'ahua'a itzitá. Á'atee a'achú cumu hua'apuata nine'ira'a ti ayén rijca'a a'íjna í Moisés.

37 'A'íjna í Moisés, a'í pu hui ajta a'ín pú'een'e í ti ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan tijín: “Dios pu nu'u seíj avé'evl'ítí ti a'ín ve'ecán jín ti'ítevée á'ara'ani í jemin. A'í pu nu'u ajtémecan mú'ejmi jemi. Ajta nu'u ayén che'atá na'a tiu'utévaire'esin netíj nu'u inee. Setá'aj nu'u rá'antzaahuata'en.”

38 'Mat'íj me'ín teite tiújseij a'ujna já'ahua'a itzitá, a'í pu ajta á a'utéveeca'a huá'a jamuan. A'í pu xaa tahuáacixa'astemua'a japua huaniú jemin a'íjna í ja'atí ti tí'ivaire'e í ta japua, a'íjna ti tiraata'ixaa a'ánna jirí japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sinaí. Moisés pu ra'ancuré'a í niuucari mé jetzen ruuri muá'ara'ani tí'ij á'iyen a'ín taata'í'iten itejmi.

39 'Mí majta, camu á'ujca'anejca'a mej rá'antzaahuata'en sino ayée mú tí'ijxe'eve'eca'a í ru tzajta'a mej huaré'eciine a'uun pújme'en u Egipto.

40 Ayeé mú tiraata'ixaa me'íjna í Aarón. Miyen tijín: “Patá'aj santute taatétaaven mej mi me'ín amuaaté'ee muá'ara'ani, a'iné, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti til'itíj ráaruu a'íjna í Moisés, í ti tu'irájtuaa a'ujna u Egipto.”

41 'Aj mú mi me'ín santu til'itíj huatétaahuaca'a, ti ayén seijre'eca'a tíj viseáaru'u. Mat'íj mi

tiraatámuai'ivejte me'íjna í viseáaru'u. J'éecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e í mej raatétaahuaca'a rujímua'a me'íjna í santu.

⁴² 'Ajta, a'íin í Dios, a'íi pu hui mé hua'uhuá'axi. A'íj pu jín ajtáaraa a'ímej jemi mej mi seíj jemi tiu'utévaire'en, a'ímej jemi í mej me'uun é'eseijre'e u ta japua, xu'ura'ave, máxcira'i, xicaj, ti'itíj ti a'íj tíiseijre'e u júte'e. Ayee pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej títetaté'eca'a ti'itíj jime'e í Dios jemi. Ayen tijín:

Mú'een yaújmuame'en a'íjna í Israél,

¿ni qui siyen tinaatámuai'ivejte
set'íj á'uciinicu se'újna itzítá?

Caxu xaa ne'u.

Sira'atee hua'apuate nine'ira'a
se'újna u mu'utzítá.

Caxu xaa ne'u tinaatámuai'ivejte.

⁴³ Mi seajta, ayée xu tiráatisime'e í chi'ira'an
se'íjna í santu ti ayén ántehuaa tijín Moloc,
seajta ráachuisime'e í ti jetzen seijre'eca'a
xu'ura'ave'era'an í seij í santu
ti ayén ántehuaa tijín Renfán.

A'ii mú nu'u hui a'íin pú'eene'e santute
í sej rujímua'a siyen tihuá'utaahuaca'a
sej si rí'i tihua'utá'an se'ímej.

A'íj nu jín ne'uun amuaata'íti a'ujná'imua a'ujna
já'ahua'a

ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia.

Ayee pu hui tihua'utá'ixaa í Dios.

⁴⁴ 'A'ujna itzítá, a'íi pu jé'eseijre'eca'a huá'a
jemi í tavaújsimua'a teeca a'íjna í ti curé'anami'i í
inaamua a'u mej e'etiújse'iri. Ayee mú hui éene'en
huatétaahuaca'a a'íj ti ye'í a'íin Dios tiraata'aíj

a'íjna í Moisés, tí'ij ayén tiraata'ixaa tíjn ti nu'u raatétaaven ayén éene'en tíj a'íjna í mua'atejri a'ij ti a'íjn tiraataseíjra.

⁴⁵ 'Matí'ij ra'ancuré'a me'íjna í inaamua, aj mú mi u ye'erájtí a'íime í mej mú a'uvé'uju'un a'íjna jamuan í Josué matí'ij hua'utéemua'ítí í teite a'ímej jemi í mej me'uun é'echejca'a. Dios pu hua'iráavi'ítí tí'ij a'íjn hua'utá'an a'ímej í tavaújsimua'a teeca seíj chuéjra'a japua mej japuan huaujchéete'ajra'ani. A'uu pu jé'eseijre'eca'a a'íjna í inaamua ajta na'a caí a'íjna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen a'íjn huataseíjre'en a'íjna í rey, í David teecan.

⁴⁶ 'A'íjna í David teecan, a'íi pu raací'í ti Dios r'í'í tirájcha'íica'a. A'íj pu jín raatéjhuau a'íjna í David í Dios jemi tí'ij Dios raatá'an ti David rá'ajtaaven í teyuu tí'ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani tíj chí'ira'an a'íjna í Diojra'an a'íjna í Jacobo.

⁴⁷ Capu ajta ayén teja'uré'ene sino a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í chí'ira'an í Dios a'íjna í Salomón.

⁴⁸ 'Mí ajta, Dios pu jaítze'e antiújmua'aree caí máàj ja'atí, a'íi pu caí é'e é'eche í chí'ij tzajta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teite. A'íj pu hui jín ayén ra'uyú'uxaca'a í seíj ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjn:

⁴⁹ Ayee pu tí'ixa í tavástara'a. Ayen tíjn:

Nee nu a'ujyeíjxi'ísin í ne'ípuá japua u ta japua,
neajta nu'u e'erácheputarita í chaanaca japua.

¿Tí'itáni chí'ira'a senaatétaaven ineetzi?

¿Ca'ín a'uné jetze é'eri'iri nej nu'u huánse'upe'en?

⁵⁰ ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee
i nej nain tiú'utaahuaca'a

ti a'uun tejé'eseijre'e u ta japua,
ajta ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua?
Ayee pu ti'ixa í Dios.

⁵¹ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Esteban.
Ayen tijín:

—Mú'een xu i'i muári'eri. Capu hui ti'tíj
a'amua tzajta'a uténinei. Ayee xu antaújnaamua
í ru tzajta'a, matíj rijcaa í á'amuavaujsimua'aci'i.
Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, mú'een xu caí
ra'ancuré'a'ave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵² 'Naíimi'i a'achú mej pua'améca í mej
tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íime í mej
a'íj pua'a huá'uruu í á'amuavaujsimua'aci'i. A'íi
mú majta huá'ucuii a'íimej í mej amuacaícan
raataxájtaca'a yee a'íi pu yé ve'ecánejsin í ti
ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

'Me'ecui xaa ne'u, mú'een mi sej caí
ramua'areereca'a, mú'een xu raatéevi'i, seajta
raajé'ica.

⁵³ A'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi,
a'íi mú amuaatátui í ye'irá ti té'eyu'usi'i í yu'uxari
jetze. Mi seajta mú'een, caxu rá'atzaahuate'eca'a.
—Ayee pu'u tiu'uxájtaca'a a'íjna í Esteban.

Mej nu'u raajé'ica me'íjna í Esteban

⁵⁴ Matí'ij miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú
huataníniu'ucacuca'a. A'íj mú jín temua'a
tite'evá'ujche'eve í rutamej jetze. Temua'a mú
tí'ijneechejca'a.

⁵⁵ Ajta a'íin í Esteban, xiéjniu'ucare'ara'an í
Dios, a'íj pu jetze rucá'anejca'a. Aj pu i á
á'ujneereca'a í ta japua. Tí'iquí ayén éene'en
tiu'uséij ti airátatzaca'a a'ujna ti é'eseijre'e í Dios,

ajta ti a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, ri'írínta'a í Dios.

⁵⁶ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban ayén tijín:

—Casi'i, néjseij í ti ari antácuuni í ta japua, neajta ne'íjna seij í ti ajta huá'a jetze airáane í teite. Aj huatéjvee ri'írínta'a í Dios. —Ayee pu jemin tiu'utaxájtaca'a.

⁵⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi huíteújnaxi í rumuájca'a jime'e í runaxaiita'a mej mi caí ráanamua a'ij ti ti'ixa. Majta huatejíihuajraa ca'anín jime'e a'íime. Majta u a'utéruaacheca'a jemin.

⁵⁸ Aj mú mi ru'iráajaj me'újna u chajta'a. Matí'ij mi autéjhuii mej raateátu'asixi'in tetej jime'e. Majta me'ín í mej tí'ijseijraca'a, a'íí mú te'itiújchuiixi í tiú'ujsiicu'u. Matí'ij mi á tejá'ajraj á chuaata'a jemin a'íjna í temuaj ti ayén ántehuaa tijín Saulo.

⁵⁹ Matí'ij ratú'axaca'a a'íjna í Esteban, ayée pu tiraatéjhuaa í Dios jemi, tijín:

—Jesús, nevástara'a, patá'aj ra'ancuré'an i nexiejniu'uca.

⁶⁰ Aj pu 'i títunutaca'a. Ayen tijín:

—Nevástara'a, capej a'íimej jetze pej jetzen rapua'ajte'e a'íjna í mej jín auteájturaa mú'heetzi jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ti'íquí huamí'i a'íjna í Esteban.

8

¹ Ajta a'íin í Saulo, a'íí pu tí'ijseijraca'a matí'ij raajé'ica me'íjna í Esteban.

A'ájna xicájra'a jetze matí'ij raajé'ica, majta á'iyen autéjhuii mej a'ij pua'a huá'uruuren ca'anín

jime'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Majta á'iyeen a'ucíjxi nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, majta u Samaaria. A'íi mu'u caí a'ucíj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

Saulo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej té'atzaahuat'e

² Majta seica í mej r'íi tira'ará'aste í hua'aye'ira, a'íi mú ra'avá'ana me'íjna í Esteban teecan. Jéihua mú rú'uxieemiste'eca'a.

³ Ajta a'íin Saulo, a'ij pua'a pu huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e. A'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íi pu a'uteáru'ipiche'e u huá'achi'ita. Ajta hua'irája'apuanana'a í teteca, ajta a'ímej mé 'uuca. Naíjmi'íca pu ti'itatú'irihua'a mej mi hua'unán.

I ti nu'u tihua'a'ixa'atehua'a a'íjna í Felipe a'ímej í mej Samaaria é'eme'ecan

⁴ Majta me'ín í mej a'ucíjxi, a'u ti na'a mej á'ujujhua'ane'e, a'íi mú tihua'umuá'ate í teite me'íjna jime'e í niuucari í ti Dios jín hua'irájtuaani.

⁵ Aj pu 'i seij u a'atanéj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti a'uun e'ejtémecan a'ujna u Samaaria. Ayee pu ántehuaa a'íjna í ja'ati tíjín Felipe. Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan í Ciríistu'u.

⁶ Jéihua mú rá'ajaahuat'e'eca'a í teite. Mat'íj ráanamua'jri'i a'íjna í Felipe, ajta mat'íj tiu'uséj a'ij ti ti'itij huaríj, jéihua mú rá'atzaahuat'e'eca'a, a'iné ayée pu rijca mej mi ráamua'aree í ti Dios jetze arájca'anejca'a.

⁷ Majta mu'íití huarúj í mej tiyáaru'use huá'a tza-jta'a seijre'eca'a; jé'ecan mú huajíjhuaca'a a'íime

í tiyáaru'use matí'ij huiráaci í teite tzajta'a. Majta mu'iití mú huarúj í mej ciyáaxavi'i, majta í mej ru'íca jetze ciyáaxavi'i.

⁸ A'íj mú jín huaújtemua'ave temua'a naa a'ujna chajta'a.

A'ijna í Simón ti nu'u huápi'i tiu'ur'íre

⁹ Seij pu ajta a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Simón. Jé'ecan pu rú'umua'areereca'a a'íjna ti ti'itíj a'ij huáruuren a'íjna jime'e mej a'ij te'utaseíj í teite. Pu'uri á'atee ti ayén rijcaa a'íjna í Simón. Jéihua pu á'ujtzaahuate'eca'a a'íjna jime'e ti nu'u jé'ecan ruxe'eve'e.

¹⁰ Naíimi'i mú rá'atzaahuate'eca'a, tíj na'a tí'írí, majta í mej vaujsi. Miyen ti'ixáata tijín:

—Dios pu hui jetze arájca'ane amijna mi teáata'a.

¹¹ Pu'uri a'ateevi'i a'íjna í Simón ti ayén rijcaa mej mi a'ij te'utaseíj. A'íj mú jín rá'atzaahuate'eca'a.

¹² Majta a'íi mú rá'antzaahua tí'ij a'ín Felipe hua'utá'ixa a'íjna jime'e í niuucari í ti ayén tí'iraxa í ti jetzen tí'aijta í Dios, ajta í ti jín raxa í Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi huámua'i'ivijhuaca'a í teteca, majta í 'uuca.

¹³ Ajta a'ín í Simón, a'íi pu ajta rá'antzaahua. Ajta huámua'i'ivijhuaca'a. Jé'ecan pu a'ij te'utaseíj a'íjna jime'e a'ij ti ye'í rijcaa a'íjna í Felipe, ajta a'íjna jime'e ti ti'itíj hua'utaseíjra í mej jín ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'íjna í Felipe. A'íj pu jín a'ín Simón a'utéjche ti á'uche'ecane'en jamuan.

A'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan, a'úu mú a'uté'uuca'a u Samaaria

14 Mat'í'ij ráamua'areeri'i a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í mej meri rá'antzaahua í niuucari í ti Dios jemi é'eme'ecan a'íime í mej Samaaria a'uchéjme, aj mú mi hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan a'ímej jemi.

15 Mat'í'ij me'uun a'ará'a, aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

16 A'iné caxí pu yé ve'ecánejca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a. Majta a'íime í teite, naími'i mú huámuai'íviijhuaca'a niuucajtze'en a'íjna í Jesús.

17 Mat'í'ij mi me'ín í mej hua'apua, a'íi mú hua'avé'emuari'exi a'án huá'amu'uutze'e a'íime í teite. Mat'í'ij miyen huaríj, aj pu xaa yé ve'ecáne huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

18 Ti'iquí a'ín Simón raaseíj ti yé ve'ecáne a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mat'í'ij seíj avé'emuari'e a'án mu'úutze'en. Ti'iquí a'ín tumin hua'utá'amí'icaa.

19 Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Setá'aj naatá'an nej niyen huárini, nej seíj avé'emuari'en, tí'ij yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij a'ín huateáturan a'íjna tzajta'a í ja'ati.

20 Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ché'e antipúa'are mi tumin, pajta mú'ee, a'iné pej pi piyen tí'imua'atze mú'ee pej tumin jín tiú'unanan í Dios ti tihua'atá'aca.

21 Capu hui ayén tiraavíjte'e pej piyen tiu'utévaire'en pe'íjna jime'e. Capej mú'ee huatá'aci'ipua a'íjna jime'e í pej caí rí'i tí'itiá'acha'íi mua'a tzajta'a í Dios jemi.

22 Patá'aj raatapuá'ajta pe'íjna jime'e í pej a'ij pua'a tí'iruure. Patá'aj hui raatáhuavii í Dios, tí'ij a'íin Dios timuaatá'uuni'i a'íjna jime'e í pej rájteu mua'a tzajta'a.

23 Ayee nu tí'imuaseij mú'eetzi, jé'ecan pej chueere'e mua'a tzajta'a. Temua'a pej tirajpuaítzi pua'amé pe'íjna jime'e í pej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

24 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Simón tíjín:

—Setá'aj raatáhuavii í Dios tí ij caí tí'itíj a'ij neru-uren, setíj seuchén tiu'utaxájtaca'a.

25 A'ijna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'íi mú ti-hua'utá'ixaa í teite me'íjna jime'e í mej raaseíj a'ij tí tí'itíj ráaruu í Jesús, majta hua'utá'ixa í niuucari í tí jín hua'irájtuaani í Dios. Mú'icaciacé mú miyen tihua'utá'ixaa í teite mej a'uchéjme a'ujna u Samaaria. Mat'íj mi a'ucíj a'ánna Jerusalén.

A'ijna í Felipe, ajta í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tí Etiopia é'eme'ecan

26 Tí'íquí seij tiu'uxájtaca'a jamuan a'íjna í Felipe. A'ii pu a'íin pú'eene'e a'íjna í ja'atí seij tí tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu á'ura'a aate pújme'en a'ájna juyéjra'a jetze tí Jerusalén a'uré'enine'i u jetze pújme'en a'ujna Gaza já'ahua'a.

A'íjna juyéjra'a jetze, a'ii pu a'íin pú'een tí a'uun mu'utzitá a'uré'enine'i.

27 Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Felipe. A pu a'ucame'eca tí'ij ja'ati antinájcheca'a ti Etiopia é'eme'ecan. A'í pu a'ín pú'een í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a a'íjna í ja'ati. Ve'ecán jín pu ti'itéjvee a'íjna jemi í mej jee Candace. Ayee pu huataújmu'a'a Candace tijín Hua'areina í mej me'uun é'eme'ecan a'ujna Etiopia. A'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a, a'í pu antiújmu'a'areereca'a ti tumin seire'eca'a. A'í pu a'ánna a'atanéj a'ánna Jerusalén tí'ij Dios a'utéenajche.

28 Pu'uri a'uun p'íjé'ejve a'ájna chuéjra'a japua ti a'uun é'eme'ecan. A'í pu jetze a'aracá í carreta huamé'ecaa. Yu'uxari pu jetze té'ejjve'eca'a ti a'ín ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías.

29 Aj pu 'i a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, raatá'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Ajtéxiiri vejli'i amijna jetze mi carreta. Patá'aj ra'antinájche.

30 Huatiéechijmé'e pu a'íjna í Felipe ra'antinájcheca'a a'íjna í ja'ati. Tí'iquí a'ín Felipe ráanamujri'i í ti té'ejjve'eca'a a'íjna jetze í yu'uxari a'ín ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan. Aj pu 'i a'ín Felipe ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni peyeú'ite í pej rá'ajjve'e?

31 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri nej yaú'itiéé ná'ara'ani, ti pua'a caí ja'ati naatá'itíi a'ij ti huataújmu'a'a í niuucari, nej ni yaú'itiéé ná'ara'ani? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

Aj pu 'i raatá'inee a'íjna tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti a'íin Felipe antíra'ani í carreta jetze, ti nu'u a'ujyeíjxi'in jamuan.

³² Ayee pu té'axajtaca'a í ti jetzen té'ejjve'eca'a ti ayén té'esimua'ihuaca'a tijín:

Meye'ujáj mej mi raajé'ica matíj nu'u hua'arujca í cáne'axi.

Ayee pu'u éene'e a'ame tíj cáne'a mej racáyejsin.

A'iné ayée pu a'íjna í cáne'a capu avé'eniu, yee cumu ti caí té'anri'ire.

Matí'ij miyen raatéxiehuataca'a, ayée pu che'atá na'a caí te'evé'eniuuca'a a'íjna matí'ij a'ij pua'a ráaru.

³³ Jéihua pu nu'u tiu'utatévi'iri'i a'íjna jime'e í mej ra'utéxiehuari'iri'i.

Capu ja'ati japuan huaniú a'íjna.

Capu ajta a'ij tí'iri'iri ti ja'ati ayén tiu'utaxáj a'íjna jetze í huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í ja'ati

a'iné a'í pu nu'u ya'uví'iti í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij caí ché'e íyen seijre'e chaanaca japua.

³⁴ Aj pu 'i a'íin ti uvé'e'atajpi'ihuaca'a, ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Felipe tijín:

—Patá'aj naatá'ixaate'en, ¿ni ruseíj teújxajta na'ari ja'ati seíj téxajta?

³⁵ Aj pu 'i a'íin Felipe a'utéjche ti raatá'ixaate'en a'íjna jime'e í ti rá'ajjve'eca'a í yu'uxari jetze. A'íj pu huataxájtaca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e a'ij ti ti'itíj ráaru a'íjna í Jesús.

³⁶ Matí'ij mi ayée a'uré'ene a'u ti jé'ejmuaa. Aj pu 'i a'íin í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Casi'i, ye'ecui ájmuaa. ¿Ni qui caí rí'irí pej náamuai'ihua ineetzi?

³⁷ Aj pu 'i Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ti pua'a peté'atzaahuat'e mua'a tzajta'a, aj pu xaa ne'u huatári'iristari.

Aj pu 'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tijín:

—Nee nu xaa ne'u té'atzaahuat'e ti a'ín Jesús i'i yaujra'an í Dios.

³⁸ Aj pu 'i raata'aíj ti huatéchaxin í carreta. Mat'íj mi acáaci í mej hua'apua. Aj mú mi atéeci á jaata'a. Ti'iquí a'ín Felipe ráamuai'ihuaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a.

³⁹ Aj mú mi aitacíj á jaata'a. Ajta á'iyen a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ya'uví'iti a'íjna í Felipe jíye'itzi jime'e. Ajta a'ín í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a capu ché'e raaseíj í Felipe a'ij ti huárupi. Capu amín a'ij, iyá'uraa naa tiú'ujtemua'ave'e.

⁴⁰ Ajta, a'ín í Felipe, a'úu pu a'utaseíjre a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Azoto. A'í pu tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, ajtahua'a mé yee ti huachájta'ajme, ajtahua'a méyee, ajta na'a caí a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea.

9

*T'íj nu'u a'ín Saulo huataújtuaa í Dios jemi
(Hch. 22:3-16; 26:9-18)*

¹ Ajta a'ín í Saulo, ayén auj tihuá'anechejca'a ti huá'ucui'ini a'imej í mej rá'atzaahuat'eca'a a'íjna í tavástar'a. A'íj pu jín a'íjna u a'utéesej a'íjna ti tihuá'a'aijte'eca'a u teyujta'a.

2 Aj pu 'i raatáhuaviiri'i ti a'ín raatapíjte'en í yu'uxari í ti jín u a'uteárute u teyujta'a ajta já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Damasco. Ti pua'a nu'u a'uun huajá'uteuni í teite í mej nu'u rá'atzaahuate'eca'a í niuucari í mej jín rí'i titeejú'ucaa í Dios jemi, aj pu nu'u i hua'irávi'itij hua'anají'ici'exi'ín, tí'ij nu'u i huá'avi'itín u Jerusalén.

3 Tí'ij ari a'uun vejli'i aumé'ecaa a'ájna Damasco, jíye'itzi jín pu jeíhua jairanéeri'ici já'araa. Júte'e ve'ecáane a'ájna a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Saulo.

4 Ti'iquí a'ín e'erájve á chuaata'a. Ti'itij pu huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Saulo, Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?

5 Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Saulo tijín:

—¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiu'utánamuajre tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i nej i'í Jesús, i pej a'ij pua'a neruure.

6 Aj pu 'i tavástara'a ayén tiu'utaniú tijín:

—Ájchesi, aricu u chajta'a. Aa mú muaja'utá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini.

7 Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú a'uté'uuca'a, camu ché'e avé'eniucca'a. Ti'itij mú xaa huánamuajri'i, aru camu ja'atij á'a a'uséij.

8 A'uu pu 'i ájchee a'ájna í Saulo. Tí'ij mé úuneereca'a, capu ché'e atáneerica'a. Matí'ij mi ra'anaví'ira'a í muájca'are'ara'an jetze, meya'uví'ití u Damasco.

⁹ Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca xicaj ti aracúuni'i, ajta ti caí ti'itíj huácuaa; ayée pu che'atá na'a á'atee huaíca xicaj ti caí yé'ecare'e.

Ananias pu nu'u u huajé'emuaare a'íjna í Saulo

¹⁰ Seij pu a'utéveeca'a a'ujna Damasco, ja'ati ti ajta té'atzaahuate'eca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Ananias. Aj pu 'i tavástara'a huataseíjre jemin a'íjna í Ananias. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Ananias.

Aj pu 'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Ye'e nej huatéjvee, nevástara'a.

¹¹ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tavástara'a tijín:

—Aricu, a'ájna cáayera'a jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tijín ti huataújje'iye. Patá'aj hui pe'uun tiu'uta'íhua'un í Judás ti é'eche ti pua'a a'uun a'utácatii a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Saulo. Tarso pu hui é'eme'ecan a'íjna í ja'ati. A'íi pu rahuauhau í Dios jemi.

¹² Ja'ati pu nu'u huataseíjre a'íjna jemi í Saulo. Tevij pu huataseíjre ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Ajta ayén tiú'useijre ti a'íin Ananias nu'u ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en ti ij ajtahua'a atáneere. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Ananias:

—Casi'i, nevástara'a. Mu'iití mú meri naatá'ixaa a'ij ti ti'itíj ruure a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej muá'atzaahuate'e a'uun mej a'uchéjme a'ujna Jerusalén.

¹⁴ Ajta íjii, a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'íi mú nu'u raatá'a ti a'íin yé tanén, tí'ij hua'irávi'itín

hua'anají'ici'exi'in a'ímej í mej muaná'amiche mú'eetzi.

¹⁵ Ajtahua'a pu ayén tiraata'aíj í tavástar'a tijín:

—Aricu. Nee nu hui ra'avé'ehua'u ne'íjna í ja'ati t'íj a'ín neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua'é'eche, ajta í hua'arey. A'í pu hui ajta neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin í mej me'uun a'uchéjme a'ujna u Israél.

¹⁶ Ayej xaa ne'u, nee nu raataseíjrate'esin ne'íjna í Saulo í ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti jeíhua rajpuaítzi á'ara'ani neetzi jetze me'ecan. —Aye pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Ananias. A'uu pu a'ará'a Judás ti'é'eche. Aj pu 'i a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Ajta á'iyen ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en a'íjna í Saulo. Aj pu 'i ayén raatateújte tijín:

—Ne'ihuaara'a, Saulo. A'í pu hui ayén tinaata'aíj í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti mú'eetzi jemi a'utaseíjre pat'íj yé ve'etamé'eca. Aye pu tinaata'aíj pej pi pajtáhua'a atáneere, ajta pej pe'íjna jetze ará'aca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í Ananias.

¹⁸ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aítácuurixi í jí'iseáara'an jetze í ti'itíj naviira'an ti huatéehua. Aj pu 'i ajtahua'a atáneereca'a. Ti'iquí a'ín ajchee a'íjna í Saulo. Ti'iquí huámuaí'ivijhuaca'a.

¹⁹ Aj pu 'i xaa tiú'ucuaa. Ajta ru'uhuatáca'anisti'iri'i. A'uu pu huateájturaa huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e hua'apua, huaíca xicaj, a'ujna u Damasco.

Saulo pu nu'u tihuá'a'ixaate'e u Damasco

20 Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u hua'atéyujta'a. Ayee pu tihuá'amua'atehua'a ti nu'u yaujra'an pú'een í Dios a'íjna í Jesús.

21 Naíjmi'í í mej ráanamujri'í, a'íi mú a'ij yá'useijraca'a jé'ecan. Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í ti a'ij pua'a huá'uruu a'ánna Jerusalén a'ímej í mej raná'amiche'e me'íjna í Jesús? ¿Ajta ni caí a'íjna pu jín mú a'uvé'emej tí'ij amín hua'irávi'itín hua'anají'ici'exi'in tí'ij hua'utátuiire'en í mej tí'aijta a'ujna teyujta'a a'ánna Jerusalén? —Ayee mú tiú'urixaate'ecaa.

22 Máaj pu'u jaítze'e ru'uhuatáca'anisti'iri'í tí'ij a'íin ayén tihua'utá'ixaate'en í teite. Jé'ecan pu hua'utéemua'íti a'ímej í juriiyu í mej Damasco é'eche a'íjna jime'e ti ayén tiraataxájtaca'a tijín:

—¡Jee, ayej ti'ayajna, a'íjna í Jesús, a'ii pu a'íin pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua!

Saulo pu nu'u huataúruu mej nu'u mi caí raatévi'i

23 A'atzu á'ateevi'ica, aj mú mi raaxí'epi'intare a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan mej mi raajé'ica me'íjna í Saulo.

24 Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú e'itete'eca'a ti é'epueerta a'u ti e'iránine'í í juye. Ajta, a'íi pu ráamua'areeri'í a'íjna í Saulo tijín maraatévi'ira.

25 Majta me'ín í seica, í mej té'atzaahuate'e, a'íi mú ra'ateájra sic'ri jetze ti ve'éé. Matí'ij mi ra'acájtuaa tíca'imua a'atzaj cumu já'ita'a tíca'a me'íjna í Saulo í jaxu'u jetze. Aj pu 'i á'uraa.

26 Ti'iquí a'uun a'ará'a u Jerusalén. A'íi pu raxí'leve'eca'a ti hua'ajtéjaahuat'e'en a'ímej í mej té'atzaahuat'e. Mi majta, camu raxí'leve'eca'a a'iné méjtziiine'eca'a. Camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'íin ayén té'atzaahuat'e a'íjna í Saulo.

27 Capu amín a'ij, a'íi pu í Bernabé, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti. Aj pu 'i ya'uví'iti a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta hua'utá'ixa ti nu'u a'íin Saulo, a'íjna huaseíj í tavástara'a tí'ij nu'u á a'ume'eca juye jetze, ajta Saulo pu hua'utá'ixa tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej Damasco é'eche. A'íi pu tihuaú'ixaa Jesús jetze me'ecan.

28 A'íj pu jín, a'uun a'uteájturaa a'íjna í Saulo a'ánna Jerusalén. Ajta a'íime huá'a jamuan á'uche'ecane'e. Tihua'a'ixaate'ecaa me'íjna jime'e.

29 Seica pu ajta jamuan tiu'uxájtaca'a. A'ii mú a'íin pú'een í mej tí'ixaxa'a hua'aniuuca jime'e í griego. Jéihua mú tiú'urixaate'ecaa me'íjna jime'e. A'íi mú rá'atese'eca'a mej raajé'ica.

30 Matí'ij a'íime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'een í mej té'atzaahuat'e, matí'ij me'ín ráamu'a'areeri'i, aj mú mi ya'uví'iti me'íjna í Saulo a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Cesarea. Matí'ij mi raata'íteca'a a'uun pújme'en chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Tarso.

31 Tij na'a a'u ti na'a mej a'uchéjme í mej té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a ti ajtémecan a'ujna Judea, ajta a'ujna Galilea, ajta a'ujna Samaaria, naímili mú rí'i titeechéjme'ecaa temua'a naa. Jé'ecan mú rucá'anejca'a í ru

tzajta'a. Majta me'íjna jetze arájca'anejca'a í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti rí'i tihua'utá'a. Metí'itziine'eca'a a'íjna jime'e ti pua'a ti'itij jín ma'uté'itzen í Dios jemi. Majta huatámu'iireca'a jeíhua.

Tí'ij nu'u a'ín tiráhuaa a'íjna í Eneas

³² Ajta a'íjna í Pedro, a'í pu á'uche'ecane'e hua'amuáare í í'ihuaamua'ame'en í tavástar'a. A'ímej pu ajta u ja'uvé'emuaareca'a í seica í mej té'atzaahuate'eca'a. A'uu mú é'echejca'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Lida.

³³ Seij pu huáteu a'ujna, teáata'a ti ayén ántehuaa tijín Eneas. Pu'uri á'ateevi'ica aráhuaica nine'ira'a ti huáca'atii í utaatzí japua. Ciyáaxara'aca'a a'íjna í ja'ati.

³⁴ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—¡Eneas! Jesús í ti Dios án yá'ujra ipuari japua, a'í pu hui tí'imuahuaate'en. Ájchesi, patá'aj rí'i ráaruuren mi á'utaatzí.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i ájchee í Eneas.

³⁵ Majta me'ín í mej a'uun huachéejme'ecaa a'ujna Lida, majta me'újna u Sarón, naími'i mú raasej. Majta jéjcuacan jín tiu'umuá'aj. Merá'antzaahua micu me'íjna í tavástar'a.

Tí'ij nu'u ra'ajjáj í Doorca huá'a tzajta'a a'íme í mí'ichite

³⁶ Seij ti nu'u ajta té'atzaahuate'e, a'ujna já'ahua'a pu a'utéveeca'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Jope. 'Íita'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu ántehuaa tijín Tabita. Tabita, ayée pu huataújmu'a hua'aniuuca jime'e í griego

tijín Doorca. A'ñ pu ayén rijca ti'iti jime'e ti i'i xí'epi'in. Jéihua pu hua'atéva'irihua'a í mej caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a.

³⁷ Tí'ij Pedro auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Lida, tijcuí'ineca'a a'íjna í Doorca. Ti'iquí huam'íi. Seica mú racá'iri'i me'íjna í mi'ichi. Matí'ij mi ru'uteájtuaa a'ánna ta'amuájca ti aité'asi í cuaartu.

³⁸ A pu vejli'i pítejá'arici u Lida, a'ujna já'ahua'a Jope. Ajta a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna í Pedro a'ujna u Lida. A'iné a'ñme í mej té'atzaahuate'eca'a mu'uri ramua'areereca'a ti a'uun a'utéveeca'a, a'ñ mú hua'uta'íteca'a hua'apuaca mej mi ya'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itij huaríj. Ayee mú tí'ijree tijín:

—Patá'aj hui ca'anacan á'ura'ani a'ujna Jope.

³⁹ Ti'iquí Pedro á'uraa huá'a jamuan. Tí'ij a'uun a'ará'a, a'ñ mú ya'uví'iti a'ánna ti auucá'a í mi'ichi í cuaartu tzajta'a. Majta me'ín mé 'uuca í mej mua'antiújjimuajtareca'a a'íjna jime'e mej huácuii í huá'acina'ajmua'a, a'ñ mú jemin a'atavéjme'ecaa. Maújyineca'a. Matí'ij mi tiraataseíjra ti'itíj cáixuri, majta sícu'uri, ti'itíj ti tí'itaahuacare'e a'íjna í Doorca tí'ij aúche'e rurica'a.

⁴⁰ Aj pu 'i Pedro hua'uta'aíj mej huirácíine. Aj pu 'i títunutaca'a. Ti'iquí raatéjhuaú í Dios jemi. Pí pu ancuré'eevee tí'ij raaseíj a'íjna í mi'ichi. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¡Tabita, ajchesi!

Aj pu 'i atáneereca'a. Tí'ij i raaseíj a'íjna í Pedro. Aj pu 'i a'ujyeíjxi caama japua.

⁴¹ Ajta á'iyen Pedro pu rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu 'i ra'ajjáj. Ti'iquí a'ñin Pedro, hua'utajé

a'ímej í í'ihuaamua'ame'en, ajta a'ímej mé 'uuca í mej antiújjimuajtareca'a. A'íj pu hua'utaseíjra í ti huamí'i. Pu'uri ruurica'a a'íjna.

⁴² Majta á'iyen nainjapua ráamua'areeri'i a'íme í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Jope. Mu'iití mú rá'antzaahua me'íjna í tavástar'a.

⁴³ Ajta a'íin í Pedro, a'atzu pu a'uun a'uteájturaa a'ujna u Jope. Seij pu jemi á'ucatii ti navij tí'ihua'aca. Simón pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati.

10

Ti nu'u seij huataseíjre a'íjna jemi í Cornelio

¹ Ajta seij a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í teáata'a tijín Cornelio. A'íi pu a'íin pú'eeene'e í hua'acapítan í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'u í mej Italia é'eme'ecan.

² A'íjna í Cornelio, jeíhua pu raná'amiche'e í Dios, majta í seica í teítestemua'ame'en. Cornelio pu ajta rá'astehua'a í hua'aye'ira a'íme í mej Is-raél jetze ajtéme'ecan. Jéíhua pu hua'utévai tumin jime'e, ajta rahuauca'a jeíhua í Dios jemi.

³ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj, tí'ij ti'itíj huataseíjre. Cu xiee teví uteájrupi u chí'ita a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Cornelio. Raaseíj temua'a naa. A'ii pu a'íin pú'een seij ti tí'ivaire'e í ta japua í Dios jemi a'íjna ti huataseíjre. Aj pu 'i ayén tiraatajé tijín:

—¡Cornelio!

⁴ Tí'iquí rajseíira'ajraa. Tí'itziíine'eca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itáani, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'ivaire'e í ta japua tijín:

—Dios pu hui ra'ancuré'a nain í pej peri ráahuaviiri'i, ajta í pej jín hua'utévai í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

⁵ Patá'aj hua'uta'ájte'en í teteca mej u á'uju'un me'újna u Jope, mej mi ya'uvé'evi'itín me'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro.

⁶ A'uu pu hui a'utéjvee seíj jamuan ti ajta ayén ántehuaa tijín Simón. Navij pu tí'ihua'aca a'íjna í Simón. A pu vejlí'i é'eche a'u ti jaj e'eve'e'ástime. A'í pu hui timuaatá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini. —Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í tevi ti tirá'ixaa a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'ín Cornelio, hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e. Seíj pu ajta seíj huata'íteca'a ti i'li xantaaru'u. Jé'ecan pu rá'astejca'a í hua'aye'ira a'íjna jime'e a'íjna í xantaaru'u.

⁸ Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti ti'itíj huaríj. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej nu'u u á'uju'un u Jope.

*Ti nu'u ti'itíj huataseíjre jemin í Pedro
(Hch. 11:5-10)*

⁹ Yee ruijmua'ate'e yee, a'atzaj tacuarixpua, matí'ij meri á vejlí'i aujú'ucaa u chajta'a, aj pu 'i Pedro antíraa í chí'ij japua a'u ti a'upá'atza tí'ij raatéjhuauni í Dios jemi.

¹⁰ Jé'ecan pu huata'í'icuataca'a. Pu'uri ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti tiú'ucua'ani. Matí'ij mauj rí'í tí'iruurejca'a í ti tí'icua'ani, aj pu 'i ti'itíj huataseíjre í jemin.

¹¹ Ayee pu a'íjna tiu'uséj ti nu'u antaújcu u ta japua. Ti'itíj pu á e'icáme'eca'a á júte'e, saavana ti'itíj, muáacuaci'e pu uhuá'isquínajme, ajta antij'ici'ihuaca'a.

¹² Naíjmi'i mú tité'eseijre'eca'a a'íjna jetze í saavana naíjmi'i í animaales, í mej muáacuaca ajta'íicajmee, majta í mej chuaata'a huaci'ica, í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

¹³ Aj pu 'i ja'ati huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pedro, ajchesi. Iiya'a huá'ucuii patá'aj huá'ucua'ani.

¹⁴ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Canu xaa ne'u. Canu ja'anáj racua'ani í ti caí tatá'aca í taye'irá na'ari ti'itíj ti xána'avi'ire'e.

¹⁵ Ajtahua'a ja'ati huánamuajri'i. Ayen tijín:

—A'iné nain pu rí'i tiu'uteájtuaa í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.

¹⁶ Ayee pu huaícacajetze. Ajtahua'a tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

*A'íime í ti hua'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio
(Hch. 11:11-14)*

¹⁷ Jé'ecan pu tí'imua'ajca a'íjna í Pedro tijín a'iquí 'een jín yé tanéj a'íjna mi ti'itíj, a'iquí té'eme íjii a'íjna jime'e í hua'aye'ira. Aúche'e pu tí'imua'ajcá mat'íj me'ín a'ará'a tá'apueerta a'íime í ti huaja'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio. A'í mú tiu'uta'íhua'u a'u ti é'echejca'a a'íjna í Simón. Mat'íj me'uun a'ará'a.

¹⁸ Aj mú mi ca'anín jín hua'utajé ti pua'a nu'u a'uun á'uca a'íjna í Simón ti ajta ayén antehuaa tijín Pedro.

19 Ajta a'íjna, aúche'e pu tí'imua'ajcá a'íjna jime'e í ti huatasejre í jemin. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tijín:

—Simón, seica mú hui muahuahuau. Mé huaíca a'íime í mej muaatéhuaunen.

20 Ájchesi. Patá'aj acájra'ani. Pej pi á'ura'ani huá'a jamuan. Capej tí'itziine'e a'iné nee nu hua'uta'íteca'a.

21 Aj pu 'i acájraa a'íjna í Pedro a'u mej a'uté'uuca'a. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i sej nehuahuau. ¿Tí'itájni jín yé sevé'uju'un?

22 Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Ayee tu 'een jín yevé'uju'un a'íjna jetze me'ecan a'íjna í Cornelio í ti hua'acapítan. Rí'í pu hui tí'itevij. Jéhua pu hui raná'amiche'e í Dios. Ajta naími'i mú rí'í tirájcha'íí í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íí pu raatá'ixaa ti a'ín mú'eetzi huata'áijta pej nu'u á'ura'ani áa ti é'eche a'íjna, tí'ij a'ín Cornelio muáanamua nain jime'e a'achú pej pena'a caj tihua'utá'ixaate'esin í niucari. —Ayee mú tiraata'ixaa.

23 Tí'iquí a'ín hua'utá'inee mej uteárute u chi'ita. A'uu mú a'uteájturaa a'ujna. Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa a'íjna í Pedro huá'a jamuan í mej huaíca. Majta seica mú a'ucíj í'ihuaamua'ame'en í mej té'atzaahuate'e me'uun é'echejca'a a'ujna u Jope.

Pedro pu nu'u a'uun a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Cornelio

24 Majta seij jetze í xicaj, a'úu mú a'ará'a u Cæsarea. A'íi pu huá'achu'eve'eca'a a'íjna í Cornelio. A'íj pu jín hua'utajé í ru'ihuaamua'a, ajta í ru'amiigustemua'a. Naíjmi'i mú tiújseij u chi'íta.

25 Tí'íj Pedro u a'uteájrupi u chi'íta, a'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio á e'erájve á vejli'ipuan í Pedro.

26 Aj pu 'i a'íin Pedro pu ra'ajjáj. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Huatéechaxi, tevi nu'u pú'een inee.

27 Matí'íj a'atzu tiu'uxáata rujímua'a, matí'íj mi uteájrupi u chi'íta. Tí'íquí a'íin Pedro hua'usej í mej tiújseij jeíhua í teite.

28 Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Mú'een xu tirú'umua'aree í taye'irá ti caí taatá'aca itejmi i tej Israél jetze ajtéme'ecan tej nu'u caí tiyen titejá'ujuhua'ane'en a'ímej jamuan í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ni tej nu'u caí tiyen tihuá'amuaare.

'Mi ajta Dios pu naataseíjra ti caí ayén tiraavíjte'ej nej niyen tiraaxajta yee capu amín té'aste amijna í ja'atí nusu yee xána'avi'ire'e pu seijre'e amijna.

29 A'íj mú jín, naatajé me'íjna i ta'ihuaamua'a nej nu'u mú a'uvé'eme'en, canu tí'itíj a'íj tiu'utaxájtaca'a. Ayee nu tí'ijxe'eve'e nej ráamua'aree a'íquí 'een jín senaatajé. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

30 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Cornelio tíjín:

—Pu'uri hui teumé muáacua xicaj, ayée nu niche huatacaí, nehuánitzi'ive'e. Neajta raatéjhauu í Dios jemi, a'atzaj cumu já'íta'a ucamé'ecaa í

xıcaj. Tı'ıquí ja'atı huatasejre ineetzi jemi. Naa pu tı'itemastájye'ıcaaa a'ıjna í tı ru'ucávııjca'a.

31 Ajta ayén tınaatá'ıxaa a'ıjna í ja'atı tıjın: “Cornelio, Dios pu nu'u ari ráanamıajrı'ı a'ıjna í pej raatéjhuau í jemin. Ajta a'ıı pu ra'utámıua'areeri'ı a'achú pej caj tıhua'utapıaıjve í mej caı a'ıj tı'ıjıııca'ı.

32 Patá'aj hui hua'uta'ıte mej u á'ıju'un a'ıjna u Jope. Miché'e nu'u ya'ıvé'evı'ıtın me'ıjna í Simón, tı ajta ayén ántehıaa tıjın Pedro. Aa pu á'ıca a'u tı é'eche í Simón, a'ıjna tı navıj tı'ıhua'aca. Aa pu nu'u é'eche a'ájna vejlı'ı jaj tı e'evı'e'ástıme.” Ayee pu hui tınaatá'ıxaa.

33 'A'ıj nu jın ca'anacan hua'uta'ıteca'a mı seıca mej mı mıaaja'ıtájeeve. Xı'epı'ın pej huarıj pej peri mú ya'ıvé'eme. Yee tu'urı, tıcu, naımı'ı u'ıté'ıı. Dios pu ramıua'aree a'ıj tej ye'ı tı'ıjxe'evı'e, tetá'aj naımı'ı ráanamıua a'achú tıj na'a caj a'ıın tavástara'a tımıaata'a'ıj pej tıtaatá'ıxaate'en. —Ayee pu tıu'ıtaxájtaca'a a'ıjna í Cornelio.

34 Aj pu 'ı ayén tıhua'ıtá'ıxaa a'ıjna í Pedro tıjın: —Nu'urı xaa nıyen tı'ınıtıejte'e ıjıı tıjın ayej xaa ne'u tı'ayajna a'ıjna jemi í Dios naımı'ı mı mıyen tıteetanıú tıjın Dios pu ayén che'atá na'a tı'ıjxe'evı'e naıjıı'ıca jıme'e tıj ajta itejmı.

35 Naıjıı'ıca pu a'ancuré'evı'ıtı í Dios a'ımej í teıte í mej rı'ı tıratá'aca, mıjta mej xı'epı'ın rıci. Capu Dios jetze ruxe'evı'e tı pıa'a seıj chıéjra'a japıa mé'eme'ecantan me'ıjna í ja'atén.

36 'A'ıı pu hui a'ıın pú'een í nııucarı í tı Dios jın ayén tıhua'ıtájı a'ımej í huáacıxa'astemıa'ame'en

a'íjna í Israél teecan. A'í pu ayén tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jime'e ti huá'a japua huaniú a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. A'íjna í ti tavástara'a pú'een itejmi, a'í pu taatá'a tej ti rí'i titeeteáturan í Dios jemi.

37 'Xu'uri ramua'aree a'ij ti ye'í ti'iti huaríj a'ujna já'ahua'a tíj na'a nainjapua u Judea. A'uu pu a'utéjche a'ujna u Galilea tí'ij a'íjn tihua'utá'ixaa í teite, ajta tí'ij ráamuai'ihuaca'a a'íjna í Juan.

38 Dios pu ya'uta'íteca'a í ruxíejniu'uca tí'ij a'íjn jemin huateáturan í Jesús. Ajta a'íjn í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ij pu jetze arájuca'anejca'a a'íjna í Jesús. Tí'iquí á'uche'ecane'e já'araa. Ayee pu í'irijcaa í ti í'ixi'epi'ín jime'e. Ajta tihuá'ahua'atehua'a naíjmi'ica í mej rajpuaíjtzi me'íjna jime'e ti tiyaaru'u tihuá'a'ajte'eca'a. Ayee pu 'i rijcaa a'íjna í Jesús a'iné Dios pu raatévai.

39 'Teen tu raaseíj nain jime'e a'ij ti huaríj íiye a'u mej é'eche a'íime í mej Israél jetze ajtémecan ajta a'ánna Jerusalén. A'í mú rá'utatai í cíyey jetze ta'utácúruu. Ayee mú hui 'een jín raajé'ica me'íjna í Jesús.

40 Ajta, Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj ti huamí'i. A'ij pu jín ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. Ajta Dios pu hui hua'utá'a mej mi seica raaseíj.

41 Camu naími'i raaseíj, sino a'í mu'u í ti hua'avé'evi'iti í Dios. Iteen tu te'íjn pú'een i tej tiú'ucuaa, teajta hua'í jamuan a'íjna í Jesús tí'ij a'ítara'a a'u mej e'evé'enami'ihuajme í mi'ichite. Teen tu hui xaa ne'u raaseíj.

42 'A'ñ pu titaata'aláj tej ti tihua'utá'ixaate'en í teite, teajta tiyen tiraataxáj yee Jesús pu a'ñn pú'een í ti Dios ra'antíhua'u a'ñna jime'e í ti hua'uxíjte'en naíjmi'lica í teite, í mej mauj ruurijme, majta í mej meri huácuui.

43 Ajta í mej títetaté'eca'a me'ñna jime'e mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a me'ñna jime'e ti pua'a nu'u ja'ati ti na'a, rá'antzaahuate'en a'ñna í Jesús, nain pu nu'u jín tiraatá'uuni'ira í ti jín auteájturaa í Dios jemi niuucajtze'en í Jesús.

*Ti nu'u a'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ñ pu hu-
ateájturaa huá'a jemi a'ñmej í mej seij chuéjra'a japua
é'eme'ecan*

(Hch. 11:15-17)

44 Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'ñna í Pedro, tí'ij a'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios yé ve'ecáne. Tí'iquí hu-ateájturaa huá'a tzajta'a naíjmi'lica jemi a'ñmej í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ñna í Pedro.

45 Seica mú majta á a'uté'uuca'a í mej a'ñmej jetze ajtéme'ecan í mej té'atzaahuate'e, í mej majta a'ñmej jetze ajtéme'ecan í mej ra'ancuré'ecura'a í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. Jé'ecan mú rí'i ta'utasej a'ñme me'ñna jín ti Dios ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca a'ñmej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

46 Ayee mú 'een jín rí'i ta'utasej a'iné ayee mú tíhuá'unamujri'i í mej seica niuucari jín tí'ixajtaca'a, majta jé'ecan mú rí'i tiratá'acare'e í Dios.

47 Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ñna í Pedro tíjñ:

—Ayeé mú che'atá mena'a tira'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tetíj iteen. Ayej ne'ase, capu méèj ja'ati ti hua'utá'ijmí mej caí rumuai'ihua a'íime í teite. Capu xaa ne'u méèj ja'ati.

⁴⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aíj mej hua'újmuai'ihua ni-uucajtze'en a'íjna í Jesús í ti ajta Ciríistu'u pú'een, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ayeé pu a'íjna jín huaríj, matí'ij mi me'ín í mej huámuai'ivijhuaca'a, a'íí mú raatáhuaviiri'i me'íjna í Pedro ti a'ín á a'uteáaturan huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj.

11

*Ti nu'u tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í Cornelio
(Hch. 10:9-23, 44-48)*

¹ Aj mú mí a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta a'íime í mej ihuáamua'ame'en pú'een í mej me'uun a'uchéjme nainjapua í Judea, a'íí mú ráamua'areeri'i tíjín a'íí mú majta ra'ancuré'a í niuucari í ti a'íjna jetze a'uvé'emej í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Tí'ij a'ín Pedro a'ánna a'ará'a a'ánna Jerusalén, majta á'iyen a'íime í mej té'atzaahuatate'e, í mej ra'antisíliche í runavij, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna.

³ Miyen tíjín:

—A'ij pej pua'a huaríj a'iné a'íimej pej huaja'uvé'emuaareca'a í mej caí ra'antisíliche í runavij, pajta huá'a jamuan tiú'ucuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

4 Aj pu 'i Pedro a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en nain a'ij ti ti'itíj huaríj.

5 Ayen tijín:

—A'uu nu chajta'a a'utéveeca'a a'ujna Jope. Ner-aatéhuausime'ecaa í Dios jemi. Aj pu 'i ti'itíj in-eetzi jemi huataseíjre, saavana ti'itíj ti júte'e á e'icaanej. Muáacuaci'e pu ajtaujhua'isquínajmee, ajta antijí'ici'ihuaca'a. An pu hui e'icaanej a'u nej á'ujcatii.

6 Nee nu raseíjraca'a. Aj nu ni a'ímej huaseíj a'íjna tzajta'a í saavana jeíhua mú animaales, í mej muáacuaca ajta'íicajmee, majta í mej simuáruuni, majta í mej chuaata'a huaci'ica í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

7 'Netí'ij ni ne'íjna huánamuajri'i. Aj pu 'i ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “¡Pedro, ajchesi! Iiya'a huá'ucuii, patá'aj huá'ucua'ani.”

8 Ayee nu hui tiu'utaniú tijín: “Nevástar'a, canu xaa ne'u, a'iné canu ja'anáj ráacua ti'itíj ti cáí tatá'aca í taye'irá nusu ti'itíj ti xána'avi'ire'e.”

9 'Ute'e pu hui pújme'en ajtahua'a ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “A'iné nain pu tiú'utaahuaca'a í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.”

10 Huaíca pu ayén tiuju'uríj. Ajta á'iyen tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

11 'Jíme'en pu'u tíraa, seica mú hui u a'ará'a a'ujna a'u nej á'ucatii inee. Mé huaícaca'a a'íime. A'uu mú nu'u huaja'uta'íteca'a u Cesarea mej mi náahuauni ineetzi.

12 Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu naata'áij nej nu'u á'ura'ani huá'a jamuan a'ímej, nej nu'u cáí huá'atziíine'e. A'íi mú majta a'ucíj ne jamuan a'ímej i ta'ihuaamua'a i mej arájsevi.

Naíimi'i tu a'uteájrupi u chi'ita a'u ti é'leche a'íjna í ja'ati.

13 A'íi pu taata'ixaa ti nu'u seij huataseíjre a'ájna a'u ti é'leche. A'íjna í tevi, a'íi pu a'íin pú'eené'e seij ti nu'u tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í tevi tijín: “Patá'aj hua'uta'íte mi teteca a'ujna u Jope mej mi u ya'utájeeve a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro.

14 A'íi pu nu'u timuaatá'ixaate'esin a'ij ti ye'í Dios timuaatá'uuni'ira ajta naíjmi'ica a'ímej á'ateitestemua'a.” Ayee pu hui tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

15 Net'íj a'utéjche nej tihua'utá'ixaate'en, aj pu 'i yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu hui a'uteájturaa huá'a tzajta'a a'ímej. Ayee pu che'atá na'a tiu'uteájturaa itejmi tzajta'a.

16 Aj nu ni ra'utámua'areeri'i ne'íjna í ti ayén tiu'utaxájtaca'a í tavástara'a tijín: “Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna jime'e í Juan, a'íi pu nu'u huá'umuai'ihuacare'e á jaj jime'e. Aru a'íi pu xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturaasin mú'ejmi tzajta'a.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástara'a.

17 A'íj pu jín, ti pua'a Dios ayén che'atá na'a tíhua'utapuaíjve'en í ti ajta taatapuaíjve itejmi tet'íj rá'antzaahua a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'iné auj tí'iri'iri nej ra'antimuá'itín í Dios. —Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

18 Mat'íj ráanamujri'i me'íjna í'huaamua'ame'en í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, camu ché'e tí'itíj xajtaca'a, sino r'íi mú tiraatá'a í Dios tijín:

—Huateáxcui'ihua, pu'uri hui Dios hua'utá'a í mej se'ij chuéjra'a japua é'eche mej mi jéjcuacan jín tiú'umua'ati mej mi ruuri muá'ara'ani t'ij na'a rusén jime'e.

I mej nu'u me'uun e'etiújse'iri u Antioquía

¹⁹ Majta me'ín í mej a'ucíjxi me'íjna jime'e í mej seica raajé'ica me'íjna í Esteban, majta a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej té'atzaahuate'e, a'íí mú a'ímuá a'ucíjxi. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a Fenicia, majta seica a'ujna já'ahua'a Chipre, majta seica a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa t'ijín Antioquía. A'ímej mú huatá'ixaa í niuucari í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

²⁰ Majta í seica í mej Chipre é'eme'ecan a'ímej jamuan í mej Cirene é'eme'ecan, a'íí mú me'uun a'atanéj me'újna u Antioquía. Aj mú mi autéjhuii mej hua'utá'ixaate'en a'ímej í mej hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a í griego. A'íj mú hua'utá'ixa í niuucari í ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jetze me'ecan í tavástarara'a a'íjna í Jesús.

²¹ Jéhua pu hua'utévai í tavástarara'a. A'íj mú jín mu'ití rá'antzaahua. Majta ra'ancuré'evi'iti í tavástarara'a.

²² Majta me'ín í mej té'atzaahuate'e, í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mat'íj me'ín ráanamujri'i a'íj ti ti'it'ij huaríj, a'íj mú huata'íteca'a í Bernabé a'ujna Antioquía.

²³ T'íj a'uun a'ará'a a'íjna í Bernabé, ti'iqui raase'ij ti Dios r'íi tiú'uruu huá'a jemi. A'íj pu jín jé'ecan huataújtemua'ave a'íjna í Bernabé. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u u huateújca'anen í ru tzajta'a mej mi mauj rá'atzaahuate'e í tavástarara'a.

24 Ayee pu tiú'uruu a'íjna í Bernabé, a'iné rí'i pu tí'itevistaca'a. Jé'ecan pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jeíhua pu té'atzaahuaté'eca'a. A'íj pu jín jeíhua hua'utéemua'iti í teite mej mi rá'antzaahuaté'en me'íjna í tavástara'a.

25 Tí'íjtá'i á'uraa a'íjna í Bernabé a'ujna u Tarso ti í ráahuauni a'íjna í Saulo.

26 Tí'íquí ráateu. Aj pu 'i a'uun ye'eráavi'iti a'ujna Antioquía. A'uu mú á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuaté'e a'achú cumu seíj nine'ira'a. Majta tihua'umuá'ate jeíhua í teite a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo. A'ujna u Antioquía, majta me'ín í teite amuacaícan mú miyen hua'utamuaíteca'a tijín cristianos mú pú'een.

27 A'ájna xicájra'a jetze, seica mú u a'ará'a a'ujna Antioquía Jerusalén mej e'eráaci. A'íi mú me'ín pú'eene'e í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

28 Ayee pu ántehua'aca'a seij tijín Agabo. A'íi pu á a'utéechaxi á já'ita'a huá'a tzajta'a. A'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén tihua'utá'ixaate'en ti nu'u huatúuri'ihua a'ame nainjapua íiyen chaanaca japua. (Ayej xaa ne'u tiuju'uríj tí'ij a'ín tí'aijtaca'a a'íjna í rey ti ayén ántehuaa tijín Claudio.)

29 Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuaté'e í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Antioquía, a'íi mú raaxí'epi'íntare mej tihua'uta'aíjte'en a'ímej í ru'ihuaamua'a a'ujna u Judea í mej jín huateújvaire'en, seij majta seij mej miyen tihua'utapuaíjve'en a'achú mej caj tí'ijviicua'i.

³⁰ Ayee mú huaríj. U mú tihuaja'uta'íti'iri'li nain í mej tíhua'utapuaíjve. Ajta a'ín í Bernabé, a'íjna jamuan í Saulo, a'íí mi hua'utátuii í huá'avaujsimua'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén.

12

Mat'íj nu'u raajé'ica a'íjna í Jacobo, majta ra'iteána me'íjna í Pedro

¹ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í rey í Heródes, a'íí pu a'utéjche ti huá'avivi'i seica í mej té'atzaahuat'e tí'ij a'ij pua'a huá'uruuren.

² A'íí pu raata'aíjtaca'a mej raajé'ica í Jacobo, í ti ja'atzeáara'an pú'een a'íjna í Juan. A'íí mú ru'íjveíjcheca'a í mu'úra'an.

³ A'iné a'íí pu ramua'areereca'a ti hua'aránajcheca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan ti a'ín ayén tiú'uruu, a'íí pu ajta huatéevi'i a'íjna í Pedro, a'ájna mat'íj me'ín tí'iyestejca'a me'íjna jime'e mej racua'aca í pan ti caí cujchira'a.

⁴ Ayee pu a'íjna jín huaríj í Heródes ti ra'iteána a'ujna carcel. Jéihua mú racha'íica'a miyen muáacua mé'e. Majtahua'a méyee memuáacua mé'e. Majtahua'a muáacua mé'e. Majtahua'a méyee muáacua mé'e. Ayee pu a'ín tí'imua'ajca ti a'ájna ru'irájtuaani mej mi raaseíj naími'i í teite. Ayee pu tiu'umuá'aj ti ayén huá'rini, tí'ij te'enáará'an í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e cáne'axi mej cui'ica.

⁵ A'íj pu jín a'ín Heródes racha'íica'a a'íjna í Pedro.

Mi majta í mej té'atzaahuat'e, a'ñi mú a'ujca'anéecan jín rahuauca'a í Dios jemi me'íjna jime'e í Pedro.

Dios pu ru'irájtuaa a'íjna í Pedro

⁶ Yee ruijmua'ate'e yee pu huateática'areca'a ajta pu'uri ru'irájtuaaniche'e mej mi raasej í teite. Ajta a'ñin í Pedro í'icujca. A já'ita'a a'ure'eca'ití anáji'ici'ihuaca'a cadeena jime'e ru'íca jetze, ajta rumuájca'a jetze. Majta í xantaaru'u mej hua'apua, a'ñi mú ajtatápi'ihuajme'ecaa me'íjna jetze í Pedro. Majta seica í xantaaru'u, a'úu mú á e'ité'uuca'a tá'apueerta, mej racha'íca'a.

⁷ Aj pu 'i jíye'itzi jime'e, seij huatasejre jemin. A'ñi pu a'ñin pú'een seij ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástar'a jemi. Ajta uhuanéeri'icire'ajraa a'ujna u carcel. Aj pu 'i raatáruureajxi a'íjna í tevi. Raajíste a'íjna í Pedro. Ayen tijín:

—Ca'anacan, ajchesi.

Aj pu 'i á é'ejvatzi'ixi í cadeena á chuaata'a a'íjna ti jín jí'ici'ihuaca'a í Pedro.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ucá'achejte'e mua'asiicu'u, ajta
ajtá'aca'acaite'e.

Aj pu 'i ayén huarj a'íjna í Pedro. Ajtahua'a ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua tijín:

—Ucá'achejte'e mi seij muá'acixu. Patá'aj
naatavájra ineetzi.

⁹ Aj pu 'i huirájraa a'íjna í Pedro, cujta'an a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. Ajta capu ramua'areerca'a ti ayén ti'ayajna a'ij ti ti'itj raru-urejca'a a'íjna jamuan í ti tí'ivaire'e u ta japua.

Capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna nusu tí'imaaraca'a na'a.

10 Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'u ti a'utéveeca'a seij í xantaaru'u ti racha'íica'a í carcel. Majta 'á'ayee seij jemi í xantaaru'u. Aj mú mi me'ín a'uré'ene a'utí tepúusti'i puéertara'a e'it'éjvee a'u ti a'atanén í juye. Tí'iquí antaújcu ruseij a'íjna í puéerta. Aj mú mi huiráaci. A'íj mú jetze a'ucíj í juye. Matí'ij mi raatéexijte a'u ti a'úu'ase í juye. Jíy'e'itzi jín pu á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua.

11 Aj pu 'i ráamua'areeri'i a'íjna í Pedro ti ayén ti'ayajna. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tavástarara'a seij u a'uta'íteca'a ti tí'ivaire'e u ta japua tí'ij a'íin nu'irájtuaani tí'ij caí ayén tináaruuren a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í Heródes, majta a'ímej í mej Israel jetze ajtém'e'ecan.

12 Tí'ij a'íin ráamua'areeri'i ti ayén ti'ayajna, aj pu 'i á'uraa. A'u pu a'ará'a María ti é'eche, náànajra'an a'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaa tijín Marcos. A'u mú tiújseij jeíhua í teite. A'íi mú rahuauca'a í Dios jemi.

13 Tí'iquí a'íin te'ejteátu'asixi a'ájna tá'apueerta a'ájna ta'anténine'i. Aj pu 'i seij huirájraa tí'ij raaseij ja'ati ti pírici. Temuaij a'íjna, 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Rode.

14 Tí'ij a'íin ráanamujri'i ti huajíjhuaca'a, a'íi pu ráamua'areeri'i tijín a'íi pu pírici í Pedro. Capu ajta te'entacú. Ayee pu huaríj, a'iné huápi'i pu rútemua'ave'eca'a a'íjna í temuaij. Tí'iquí a'utiéchejraa tí'ij huaja'utá'ixaate'en ti nu'u á a'utéveeca'a á tá'apueerta a'íjna í Pedro.

15 Aj mú mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í temuaij tijín:

—Pá'atimua'i pepu'u.

Ajta a'íin, jeíhua pu ayén tí'ixajtaca'a ti ayén ti'ayajna, tijín:

—A'íi pu hui pírici.

Majta me'ín, miyen tijín:

—Capu a'íin pú'een. Xiéjniu'ucare'ara'an pu pú'een.

16 Ajta aúche'e a'íin Pedro, te'ejteátu'axa'a í puéerta jetze. Aj mú mi xaa te'entacú. Mat'íj raaseíj, jé'ecan mú a'ij te'utaseíj.

17 Rumuájca'a pu jín hua'utá'ixa a'íjna í Pedro mej mi caí ché'e a'ij teáruaasime'en. Aj pu 'i hua'utá'ixa a'ij ti ye'í tiru'irájtuaa u carcel a'íjna í tavástara'a. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj raatá'ixaate'en se'íjna í Jacobo, seajta í seica í ta'ihuaamua'a.

Aj pu 'i á'uraa. Ti'íquí u já'ahua'a yee a'ará'a.

18 Yee ruijmua'ate'e yee cumu tapuá'arijme'eca. Jéihua mú á'upuaapua'are'e í xantaaru'u. Camu ramua'areereca'a a'ij ti ti'itij ráaruu a'íjna í Pedro.

19 Jéihua pu rahuauhau a'íjna í Heródes. Capu ráateu. Aj pu 'i a'ímej huata'íhua'uri'i í xantaaru'u í mej racha'íica'a. Ajta á'iyen a'íin Heródes hua'uta'ájtaca'a mej nu'u huá'ucul'ini a'ímej í xantaaru'u. Aj pu 'i a'íin huirájraa u Judea a'íjna í Heródes. Ti'íquí a'uun a'ará'a a'ujna Cesarea. A'u u pu á'atee.

T'íj nu'u huamí'í í Heródes

20 Ajta a'íin í Heródes, temua'a pu tihua'ajaaxiejvi'iracaa a'ímej í mej a'uun

a'uchéjme a'ujna u Tiro, majta í mej Sidón é'eche. A'íí mú tiújsej. Matí'ij mi naími'i u a'atanéj a'ujna Cesarea. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'uxáj me'íjna jamuan í Heródes. Matí'ij mi se'j huamuá'iti tumin jime'e. A'íí pu a'íín pú'een í ti ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín Blasto. A'íí pu hua'utévai mej mi tiu'uxáj jamuan. Matí'ij mi raatáhuaviiri'i me'íjna í Heródes tí'ij caí ché'e huá'ajaaxiejvi'ira a'ímej, sino ché'e rí'í tí'eene'en. Majta rátziiine'eca'a a'íné a'úu pu teja'uvé'eye'ícaa í tihuá'acua'ira a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua a'u ti tejé'ajta a'íjna í Heródes.

²¹ A'ájna xicájra'a jetze mej raaxí'epi'intare, a'íí pu ucaújchejte í rusiicu'u í mej jín ráamua'ati ti a'íín í'irey. Aj pu 'i acáyeijxi í ipuari jetze. Tí'iquí tihua'utá'ixaa naíjmi'íca í teite.

²² Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í Heródes, ayée mú titeetejíhuajraa tijín:

—Dios pu hui píríci mi ti ti'ixa, capu tevi pú'een.

²³ Ajta a'íín í Heródes, capu rí'í tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín á'iyen se'j í ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástar'a'a jemi, a'íí pu tiráacuí'ini. Tí'iquí tí'jcuí'ineca'a. Matí'ij mi me'ín chu'inute raatéj'í'ici me'íjna í Heródes. Aj pu 'i huamí'i.

²⁴ Majta, jeíhua mú ráanamujri'i í niuucari í mej tavástar'a'a jetze me'ecan tiu'utaxájtaca'a. Amuacaícan, a'íí mú ráanamujri'i a'ímej í mej á vejli'i antachéejmee, majta ájca'ihua í méyee mej a'uchéjme, majtáhua'a ajca'ihuá'imua mej a'uchéjme. Naíjmi'í'ice pu huanamuá'areaajraa.

²⁵ Ajta a'íín í Bernabé, ajta í Saulo, matí'ij araúraste í mej tihuaja'uta'íti'iri'i, a'íí mú a'ucíj

a'ujna Jerusalén. Majta ya'uví'iti me'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín Marcos.

13

Matí'ij amuacaícan a'ucíj majtáhua'a méyee a'íjna í Saulo, ajta a'íjna í Bernabé mej mi tihuaú'ixaate'en í teite

¹ Ajta, a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antioquía, a'úu mú a'uté'uuca'a í teite í mej té'atzaahuat'e. Seica mú tí'ixajtac'a í Dios jetze me'ecan, majta seica mú tihua'amu'atejca'a í teite. A'ii mú a'íin pú'een a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín ti xu'umuara'a. Ajtahua'a a'íjna í Lucio ti Cirene é'eme'ecan, ajta í Manaén. (A'íjna í Manaén, a'íi pu amiigura'an pu éene'e í Heródes ti tí'ajtac'a'nainjapua u Galilea). Ajta pu a'íin a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Saulo.

² Ja'anáj mú téniúuve'e, majta rú'itzi'ive'eca'a, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sehue'evé'evi'itichi semíjna mi Bernabé, seajta semíjna mi Saulo matá'aj hui miyen tiu'utévaire'en me'íjna jíme'en í nej neri tihua'utá'itiiira.

³ Aj mú mi raatáhuaviiri'í í Dios, majta rú'itzi'ive'e. Matí'ij mi hua'avé'emuari'exi í huá'amu'uutze'e. Aj mú mi hua'uta'íteca'a mej nu'u á'ucíine.

Matí'ij nu'u me'uun a'atanéj u Chipre

⁴ A'iné a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu hua'uta'íteca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo,

a'úu mú pújme'en a'ucíj a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Seleucia. Aj mú mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'uun jetze pújme'en antacíj seíj chuéjra'a japua ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Chipre.

⁵ A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'ujna já'ahua'a baarcu ti a'utéche'eca. Ayee pu téja'arájtehuaa í chajta'ana tijín Salamina. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tihua'utá'ixaa í Dios. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a hua'ateyuu tzajta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ajta a'íjna í Juan, a'íi pu huá'a jamuan huamé'ecaa, ajta pu a'íin huá'avaire'eca'a.

⁶ Nain japua mú ú'ucíjneca'a tíj na'a á teje'eráahuachi. Matí'ij mi me'uun a'ará'a chajta'a, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Pafos. A'uu mú ra'antinájcheca'a seíj í ti Israel jetze ajtémecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Barjesús. Támua'aree a'íjna. Ajta tí'ihua'ítaca ti nu'u tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'íjna ti támua'aree, a'íi pu ravaire'eca'a í tajtuhuan í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í tajtuhuan tijín Sergio Paulo. Jé'ecan pu té'umua'areereca'a a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i hua'uta'aíjtaca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo a'íjna jime'e ti a'íin tajtuhuan ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'unamua a'ij ti 'een jín huaja'uta'íteca'a í Dios.

⁸ Ajta a'íin ti támua'aree, a'íi pu ayén ántehuaaca'a tijín Elimas. A'íi pu huá'a jetze me'ecan huatéechaxi tí'ij caí té'antzaahuante'en a'íjna í tajtuhuan.

⁹ Ajta a'íin í Saulo, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pablo, a'í pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aj pu i ra'aráseij temua'a naa.

¹⁰ Tí'iquí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe tí'ihua'itaca, í ti tiyaaru'u a'atáata pú'een, mú'ee pe caí raxí'eve'e naíjmi'i tíj na'a ti í'ixí'epí'in. ¿Ni qui hui pecaí ja'anáj ra'antipúa'ajte'esin pej caí mú'ee tihua'antiú'uuni'ira'an mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios?

¹¹ Pu'uri Dios puajtzi muaatá'asin íjii. Pua'aracúuni pej pua'amé. Capej hui ché'e mé uunéeri pua'amé tujca'ari tzajta'a.

Tí'iquí ayén te'irájraa a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Pablo. Temua'a pu te'aracúuni'i já'araa a'íjna ti támua'arejca'a. Cu xíee ti kuj huatética'are í jemin, ajta cumu ti huamé'en ciéeniste'e. Aj pu i ja'ati huáhuau ti ra'anaví'ira'a, ayén tijín capu mé úunee.

¹² Ajta a'íin í tajtuhuan, tí'ij raaseij a'ij ti ti'itíj huaríj, tí'iquí rá'antzaahua a'iné a'ij pu pua'a ra'utaseij a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate me'íjna jime'e í tavástar'a ti raniuuca.

Mat'íj nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Antioquía ti a'uun huatacá'a u Pisidia

¹³ Aj mú mi a'ucíj, a'íjna í Pablo, majta me'íjna í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu mú atéeci í baarcu jetze. Mat'íj mi me'uun a'uré'ene a'ujna já'ahua'a seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Panfilia. A'uu mú a'ará'a a'ujna chajta'ana japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Perge. Tí'iquí

a'íjna í Juan, a'úu pu huaja'utétuaaxi. Ajta a'uun airáane u Jerusalén.

14 Majta me'ín í seica, a'íí mú huiráaci a'ujna Perge. Mat'íij mi me'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Pisidia. Mat'íij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. A'uu mú a'uteájrupi huá'a teyuu tzajta'a a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Mat'íij mi huatéra'aseca'a.

15 Aj mú mi seica ra'ujíjve í yu'uxari í te'anxívi, majta í seica í yu'uxari í mej te'uyú'uxaca'a í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Mat'íij mi í mej tí'aijta teyujta'a, a'íí mú miyen tihua'utá'ixaa tijín:

—Ta'ihuaamua'a, ti pua'a ti'itíj sehuá'a'ixaate'ecu í teite, á'iyen sehua'utá'ixaate'e íjii.

Ti nu'u a'íin Pablo ayén tihua'utá'ixaa

16 Aj pu i a'íí á a'utéechaxi a'íjna í Pablo. T'íij i rumuájca'a jín hua'utá'íjmíjri'i tijín mej caí a'ij teáruaasime'en. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca mi sej Israél jetze ajtémecan, mú'een mi sej seajta rá'atzaahuate'e í Dios, xáanamuaajri'i hui se'íjna i niuucari.

17 A'ijna í hua'aDioj í mej uyé'esise'ira'a a'ujna Israél, a'íí pu hua'avé'evi'iti a'ímej í tayá'upuaci'istemua'a. Aj pu i a'íin hua'utamuiire jeihua mat'íij mauj me'uun é'echejca'a a'u mej caí chuej é'ejcha'ica'a. A mú é'echejca'a me'újna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Egipto. Aj pu nu'u i Dios hua'irájtuaa, a'ujna chuéjra'a japua, a'iné a'íí pu ayén hua'umuá'amuate'ecaa.

18 'A'íi pu nu'u huá'a jime'e huá'uviicua'ire hua'apuate nine'ira'a mat'íj á'ujuhua'ane'e a'ujna já'ahua'a itzitá.

19 Ajta arahua'apuáca pu antipúa'ari í teite í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í se'j chuéjra'a japua, ti ayén téja'arájtehuua tijín Canaán. Aj pu nu'u i hua'utapuaíjve í rute'itestemua'a a'ímej í mej huá'achueere'eca'a í mej amuacaícan me'uun é'echejca'a.

20 'Jirá'atee nu'u a'achú cumu muáacua ciento japuan muáacuajetze nine'ira'a ti ayén hua'utéemua'iti. Ajta á'iyen Dios pu nú'u hua'utá'a í ruyaujmua'a ti tíhua'uta'aíjte'en jueesi jime'e. Ayee pu nu'u teumé'eca ajta na'a caí huataseíjre a'íjna í Samuel í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

21 'Aj mú nu'u mi raatáhuaviiri'i ti Dios tiu'utá'an ti se'j rey tíhua'uta'aíjte'en. Aj pu i Dios ayén raatá'a ti se'j tíhua'uta'aíjte'en. A'ii pu nu'u a'íin pu'éene'e a'íjna í Saúl ti yaujra'an pú'een a'íjna í Cis, í ti huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a a'ímej í mej Benjamín jetze airáne. Saúl pu tíhua'uta'aíj a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a.

22 'Aj pu nu'u i Dios rá'ari'iri'i a'íjna í Saúl ti tíhua'a'ajjte'eca'a. Aj pu i a'íjna huatá'a ti a'íin í David tíhua'uta'aíjte'en rey jime'e. Jíme'en pu nu'u tiu'utaxájtaca'a í Dios, ayén tijín: “Nee nu hui ra'antíhua'u ne'íjna i David, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Isaí. R'í pu xáahuí tinaatá'asin ineetzi. Naíjmi'i pu ayén tí'írini a'ij nej tí'ijxe'eve'e.”

23 Se'j ti nu'u í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, a'ii pu hui a'íin pú'een í Jesús í ti Dios ya'uta'íteca'a a'ímej jemi í mej Israel a'uchéjme ti ij

huá'a japua huániuuni. Ayee pu te'ará'aste í Dios a'íjna ti jíme'en te'ataújratziiri'í.

24 'Tí'ij caí xi á a'utaseíjre a'íjna í Jesús, a'í pu hui Juan hua'utá'ixa a'ímej í mej Israel mé a'uchéjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej huámuai'íviyhua, ajta mej nu'u seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a.

25 Ajta, tí'ij ari a'ájna teja'uré'enejsime'eca í xicájra'a ti jetzen huámi'ini í Juan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjn: “Canu hui nee ne'ín pírici í sej rachú'eve'e. Seíj pu a'ín pú'een, aúche'e pu mé e'evé'eme. A'ijna jemi, capu hui ayén tínaavíjte'e ineetzi nej tí'itij jín raatévaire'en tí'itij jíme'e ti c'lieen jín seijre'e. A'í pu jaítze'e ve'ecán jín tí'itevé'e a'ame necaí inee.”

26 'Ne'ihuáamua'a, mi sej Abraham jetze huanéj, mi seajta Dios jemi té'atzaahuate'e, mú'ejmi pu hui jemi a'ame a'íjna i niuucari tíjn a'amua japua huániuuni í Dios.

27 'Mí majta a'ímej í mej Jerusalén mé é'echejca'a, majta a'íme í mej tihuá'a'aijte'eca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús, camu majta yaú'itíéé muá'araa í niuucari í mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej mejm'í'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tira'ará'aste me'íjna í niuucari me'íjna jíme'e mej tí'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Jesús. Camu r'í'í a'ij mej ra'ujíjve'eca'a a'íjna i niuucari a'ij ti ye'í huataújmu'a'a ja'anáj ti na'a tí'ijta' a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi.

28 'Camu hui majta a'ij tirájteu í mej jín ráamua'aree ti ayén tiraavíjte'e ti a'ín huámi'ini. Mi

majta, a'ñi mú Pilato huatá'ixaa ti a'ñin raata'aíjta mej nu'u raajé'ica.

29 Matí'ij mi miyen tiujú'uruurée nain tíj na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze, aj mú mi ra'acájtí í cúruu jetze. Matí'ij mi ra'avá'ana.

30 'Aru Dios pu hui ayén tiraatá'a ti huatarún í mi'ichite tzajta'a.

31 Ajta a'ñin í Jesús, a'ñi pu huataújseijrataca'a a'imej jemi í mej amuacaícan jamuan á'ujjhu'a'ane'eca'a tí'ij a'ñin e'erájraa a'ujna Galilea, tí'ij a'uun a'ará'a a'ánna Jerusalén. Ijii, a'ii mú hui a'ñin pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í teite a'íjna jime'e a'íjna í Jesús.

32-33 'Teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e te'íjna i niucari í ti amuaatatémua'aviste'esin a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'imej jemi í tavaújsimua'aci'i. A'ñi pu hui araúraste itejmi jemi, iteen i tej huá'ayaujmua'a. A'íj pu jín araúraste ti a'ñin raatá'a ti huatarún í mi'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a í Chuiicari jetze í ti hua'apua tíjín: “Mú'ee pej ní'iyauj. Ijii nu xaa neri inee muá'íya'upua na'ame.”

34 'Jíme'en hui a'íjna i niucari ti nu'u Dios ayén tiraatá'a ti huatarún ajtahua'a í mi'ichite tzajta'a tí'ij caí ja'anáj huatépete í ti ratéhua'ira'a, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a tíjín: “Ayee nu che'atá nena'a tejámuaatá'asin naíjmi'ica a'achú pua'améca a'ij nej neri ti'itij jín te'atánratziiri'i ne'íjna í David, í nej jín tiraatá'a, ti neetzi jemi seijre'e í ti xí'epi'ín 'een.”

35 A'íj pu hui jín ayén té'eyu'usi'ihuaca'a seíj jetze í Chuiicari tíjín: “Capej mú'ee ti'itá'acare'en

ti huatépete í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti muavaire'e, ti ajta ri'éene'ecán jín seijre'e mú'eetzi jemi.”

³⁶ 'Puj, ayej ti'ayajna xaa, a'í pu hui í David hua'utévai í ruteítestemua'a a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Tí'iquí huamí'i, matí'ij mi ra'avá'ana a'ímej jamuan í ruvaújsimua'a teeca. Ajta á'iyen huatejpetzi í ti ratéhua'ira'a, tzíte'e.

³⁷ Mi ajta a'íin í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti Dios raatá'a ti huatarún, capu xaa ne'u huatejpetzi.

³⁸ 'A'ij nu jín niyen tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej hui ráamua'aree tetíj teri tejá'amua'ixaate'e ti Dios tejámuaatá'uuni'ira a'íjna jime'e ti Jesús huamí'i mú'ejmi jetze me'ecan tu i a'íin raaté'uuna í sej jín auteájturaa í jemin.

³⁹ 'A'ij pu jetze hua'irájtuaa naíjmi'ica a'achú pua'améca mej té'atzaahuate'e. A'í pu hua'irátuaasin naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Mi ajta, a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, capu ja'anáj tí'itij jín hua'irátuaniiche'e.

⁴⁰ 'Rí'i xu'u mú'een tí'ij caí ayén tejamuáaruuren a'ij mej mejmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁴¹ Miyen tíjín:

Casi'i, mú'een xu ta'utéxieehuari'iri'i, ché'e utévatzin í á'amuatjazta'a.

Seajta mú'een antipua'are, a'iné ayée nu rini íjii sej ché'e ruuri,

tí'itij nu jín niyen rici í sej caí ja'anáj rá'antzaahuate'esin.

Capu amín a'ij ti pua'a ja'ati ayén tejamuá'ixaate'en.

Aj pu i Pablo pu a'ijna a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'imej í teite í mej caí Israel jetze ajtémecan

⁴² Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Matí'ij huiráciine, aj mú mi seica raatá'inee ti tihua'utá'ixaate'en jaítze'e a'ijna jíme'en seij jetze í xicaj mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Tí'ij antipúa'areca'a í mej ráanamujri'i í niuucari, matí'ij mi jeíhua teite a'ucíj jamuan a'ijna í Pablo, majta a'ijna í Bernabé. Seica mú a'ín pú'eene'e í mej Israel jetze ajtémecan, majta seica í mej raataxí'eve í hua'aye'ira, a'íi mú pú'een í mej Israel é'eme'ecan.

A'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé, jeíhua mú tihuá'a'ixaate'eca'a. Mehuau'íjcate mej nu'u ráahuauni í ti nu'u Dios ayén tiraateátuaasin.

⁴⁴ Tí'ij ajtahua'a teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi, naími'i mú e'etiújseij í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mej mi ráanamua í niuucari ti jín tí'ajta a'ijna í Dios.

⁴⁵ Matí'ij mi me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, matí'ij hua'useij mej jeíhua teite tiújseij, jé'ecan mú huá'anchueere. Aj mú mi autéjhuii mej me'ijna jetze te'ujpuá'ajte'en ti'itij jíme'e me'ijna í Pablo. A'ij mú pua'a tí'ijjeeveca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a.

⁴⁶ Matí'ij mi huá'a jetze huateújca'ane a'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé. Matí'ij mi miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íi pu hui ruxe'eve'e tej amuacaícan tejamuá'ixaate'en í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios, mú'etzi jemi mi sej Israel jetze ajtémecan.

A'iné caxu ra'ancuré'asin, capu ajta a'ij tejamuá'amitiejte'e ti ayén tejámuaavíjte'e sej siyen ruuri xá'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'íj tu jín, teri u á'uju'un huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtémecan.

⁴⁷ Ayee pu hui té'eme, a'iné ayée pu titaata'aíj í tavástar'a tijín:

Nee nu amua'antíhua'u setá'aj tihua'utá'ixaate'en í mej caí Israél jetze ajtémecan,

seajta nainjapua tíj na'a íiyen chaanaca japua.

A'íi mú ramua'aréeren me'íjna i niuucari i nej jín hua'irátuaasin.

—Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁴⁸ Mat'íj ráanamujri'i í mej caí Israél jetze ajtémecan, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Jé'ecan mú r'íi tiraatá'a í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. Majta naími'i í ti Dios amuacaícan u huaja'antíhuau mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'u ti é'eseijre'e í Dios, a'íi mú rá'antzaahua.

⁴⁹ A'íj pu jín, jé'ecan mú hua'utá'ixa nainjapua a'ujna chuéjra'a japua. T'íj p'í na'a ti tápuaapua'are, jaítze'e mú teite miyen tiráanamujri'i í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin ajta mena'a caí ráanamujri'i naími'i í mej me'uun a'uchéjme.

⁵⁰ Mi majta me'íjna í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi tiníniu'ucacun seica í uuca í mej jé'ecan rá'atzaahuate'e í Dios, í 'uuca mej jaítze'e ti'itij jín ruxe'eve'eca'a í chajta'ana. Majta seica ca'aníjra'a hua'utá'a í teteca í mej jeíhua ti'itij jín ruxe'eve'eca'a a'ujna u chajta'a. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej mi a'ij pua'a

huá'uruuren me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Aj mú mi hua'utamuári a'ujna a'u mej a'uchéjme.

⁵¹ Majta me'ín í mej hua'apua, a'íi mú tiu'utéca'atzi í tiú'ujca'acai t'íj cáaxin í chuej, mej mi me'ín teite miyen tiráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi. Aj mú mi a'ucíj.

Aa mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Iconio.

⁵² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta me'íjna jetze rucá'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

14

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Iconio

¹ Ajta a'íin í Pablo, ajta í Bernabé, mat'íj me'uun a'ará'a a'ujna Iconio, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. A'uu mú tihuaú'ixaa í teite tzáahuati'íra'a jime'e. A'íj mú jín, jeíhua rá'antzaahua a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Majta seica, í mej caí té'atzaahuat'eca'a, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín a'íj pua'a te'utánamuajri'i a'ímej í mej hua'apua.

³ A'íj mú jín á'atee a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ca'anín mú jín tihua'utá'ixaa í tavástara'a jetze me'ecan. A'íj pu jín ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen huárini mej ráamua'aree í teite, mej Dios jetze arájca'ane í mej hua'apua.

⁴ Majta í teite í mej é'echejca'a u chajta'a, a'ñí mú tiújse'irihua'a seica mej miyen tí'ijmua'areereca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, majta seica tí'ijmua'areereca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

⁵ Aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'ímej jamuan í mej tihua'ajte'e, a'ñí mú miyen tiraaxí'epi'íntare mej nu'u a'ij pua'a huárini, majta nu'u hua'uteátu'asixi'ín tetej jime'e.

⁶ Aj mú mi ráamua'areeri'i a'íme í mej hua'apua. A'íj mú jín huataúruu. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Listra, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Derbe. A'uu pu jetzen ajtémecan a'ujna u Licaonia. Majta á'ujujhua'ane'e tíj na'a a'u ti ímuá ja'u'ástimee í chuej.

⁷ Maúche'e mú tihua'a'ixaate'eca'a í teite a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a me'újna u Listra

⁸ A'uu pu seij a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Listra, tevi ti caí rá'aye'ivejca'a í ru'íca jetze. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a. Capu huáye'ícaa.

⁹ A'ñí pu ráanamujri'i a'ij ti tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo. Ti'iquí a'íñ Pablo raasej. A pu temua'a naa tirú'umua'areereca'a ti a'íjna ti caí rí'en ru'íca jetze, a'ñí pu rujni a'íjna jime'e ti té'antzaahuat'en.

¹⁰ Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tijín:

—Huatéechaxi.

Ti'iquí a'íñ ájtzucu. Ajta á á'uche'ecane'e já'araa.

¹¹ Matí'ij raasej a'ij ti ti'itij huáruu í Pablo, aj mú mi huajíjuaca'a í teite runiuuca jime'e mej jime'en tí'ixaxa'a a'ujna Licaonia. Miyen tijín:

—Í Dioosi mú yé ve'ecáane. Cu xiee muaateújteiteca'a mej mi yé huatasejre líye itejmi jemi.

¹² Yee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna mi Bernabé, a'í pu hui a'ín pú'een í Dios tej tiyen ratamuá'amua tijín Júpiter, ajta amijna í Pablo, a'í pu hui a'ín pú'een a'ijna í Mercurio.

Ayee mú raatamuá'a me'ijna í Pablo, a'iné a'í pu nu'u raataxájtaca'a.

¹³ Aa pu vejli'i jé'eseijre'eca'a í teyuu a'ijna ta'anténine'li a'ujna chajta'a. Ajta a'ín í puaarij ti tí'ivaire'e Júpiter jemi a'ujna teyujta'a, a'í pu u huaja'uvé'ejajpuaca'a í tuuru'use, ajta í xuuxu'u ti tutíjhua. A'ijna í puaarij, majta í teite, a'í mú huá'ana'amiche'e í tuuru'use, majta huá'umuai'ivejtaca'a.

¹⁴ Majta me'ín í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé, matí'ij ráamua'areeri'i, á mú aúurupi í teite tzajta'a, meruaachijmé'e, majta antijíjhua. Matí'ij mi amuacaícan tiu'utésiujtza'anaxi í tiú'ujcixu me'ijna jime'e mej mi me'ijna jín hua'utá'ijmijra í teite.

¹⁵ Miyen tijín:

—Mú'een teteca, ¿a'iné sej si siyen rici? Teen tu hui teajta teteca pú'een, setj mú'een. Ayee tu 'een jín mú a'uvé'uju'un tetá'aj tejamuá'ixaate'en setá'aj mú'een raatapuá'ajta se'ijna ti caí ti'itij vaire'e, setá'aj raténa'amiche'en í Dios ti í'irúuri, ti ajta raatétaahuaca'a í ta japua ti auuteájmua, ajta

í chaanaca tej japuan yen seijre'e, ajta í jaj ti íiyen seijre'e ta jamuan, ajta nain tíj na'a pua'amé tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, ajta jaj tzajta'a ti tí'iseijre'e.

16 'A'ájná'imua pu hui Dios hua'utá'a í teite mej miyen éene'en seijre'e matíj me'ín tí'ijxe'eve'eca'a.

17 Mi ajta, tíj na'a jéjcuá imuá tíj na'a ti yú e'iré'ene, Dios pu huá'a jemi tiu'uteájtuaa í mej jíme'en ráamua'aree a'ij ti ye'í huaríj í Dios. Ayee xu hui tí'ijmua'aree ti Dios á'amuacha'íj temua'a naa. Nain pu jín tejámuaatévaire'esin viíte jime'e, mej huáviye, ajta ti tiú'ucire, ajta tejámuaatá'asin í sej ráacua'ani, ajta sej ri'éene'e seíre'e xá'ara'ani mi ruxéjniu'uca jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

18 Mu'iicáca pu huatá'ixaa í teite. Xa'ichu'i pu hua'utéemua'iti mej mi caí miyen tihua'amua'i'vejte'e.

Matí'ij nu'u raateátu'asixi me'íjna í Pablo me'újna u Listra

19 Aj mú mi seica u a'uvé'uju'un. A'uu mú e'eráaci a'ujna já'ahua'a Antioquía, majta me'újna Iconio. A'ii mú a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Matí'ij mi hua'utá'ixa í teite ti nu'u a'ij pua'a tí'itevij í Pablo. Matí'ij mi raateátu'asixi tetej jíme'e. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín huam'í. A'íj mú jín mi ya'ujáanajraa á pua'acé í chajta'ana jetze.

20 Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e me'uun e'etiújseij a'u mej yauujájsime'e í Pablo. Mua'ajteáxi'reca'a a'u mej yauutéj. Jíme'en mu'u jemin ajteáxi'reca'a, aj pu i ájchee a'íjna í Pablo. Ajtahua'a, pu a'uteájrupi u chajta'a. Yee

ruijmua'ate'e yee, a'í pu á'uraa a'íjna jamuan í Bernabé. A'uu mú a'ucíj u Derbe.

21 A'uu mú tihuaú'ixaa í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin. Jéihua mú hua'utéemua'iti í teite a'ujna Derbe, mej mi me'ín té'antzaahuaté'en. Aj mú mi huaré'aci me'újna u Listra, majta me'újna u Iconio, majta u Antioquía.

22 Nainjapua mú ca'aníjra'a hua'atá'a a'ímej í mej té'atzaahuaté'e mej mi caí ratápuaapua'ajta'an mej té'atzaahuaté'e, majta hua'utá'ixa ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati amuacaícan ayén tirajpuaítzi á'ara'ani ti i a'uun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios.

23 Majta hua'avé'ehuaú í hua'avaujsi mej mi tiu'utévaire'en u huá'a teyujta'a. Matí'ij téniúuve'e, majta huaúritzi'ive, aj mú mi ra'íjca í tavástará'a naijmi'lica í mej rá'atzaahuaté'e.

24 Matí'ij antacíj a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Pisidia. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Panfilia.

25 Aj mú mi me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Perge. A'uu mú tihuaú'ixaa í niuucari jime'e. Aj mú mi a'ucíj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín u Atalia.

26 A'uu mú baarcu jetze atéeci. Matí'ij mi antacíj yútan pújme'en a'ujna já'ahua'a Antioquía. Aa pu pítejá'arici a'u mej yau'íjca í Dios ti hua'acha'í á'ara'ani mej mi miyen ri'jca a'ij mej tihua'uta'íti'iri'í í ru'ihuaamua'a.

27 Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi hua'ajtéseij í mej teyujta'a e'etiújse'irihua'a. Nain mú tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ij ti Dios

ayén tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi majta me'ín té'antzaahuate'en.

²⁸ Matí'ij mi me'uun á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuate'e a'ujna Antioquía.

15

Matí'ij nu'u huá'a'itziite'eca'a a'íme í mej rá'astijre'eca'a í ruye'ira í mej Israel hecé ajtème'ecan

¹ Seica mú me'uun a'ará'a a'ujna u Antioquía. A'íi mú a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtème'ecan. A'uu mú e'eráaci a'ujna Judea. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'umua'aten í ru'ihuaamua'a. Miyen tijín:

—Ti pua'a secaí ra'ancuré'ecura'a í runavij í mej jetzen sea'araca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a secaí siyen huárini, seij ajta seij, capu a'ij tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

² Mi majta a'íjna í Pablo, ajta í Bernabé, jé'ecan mú tihua'a'ixaate'eca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj mú mi a'ímej ru'ihuaamua'a miyen tiu'íjca a'ímej í mej hua'apua, huá'a jamuan í seica mej mi á'ujcine a'ánna Jerusalén, mej mi raaxí'epi'intare'en a'ímej jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a a'ánna Jerusalén.

³ Majta me'ín í mej tiújse'irihua'a a'ujna Antioquía, a'íi mú hua'uta'aíj. Matí'ij mi a'ucíj. A'uu mú Fenicia a'uré'ene, majta me'újna u Samaaria. Nainjapua mú tihua'utá'ixaa me'íjna jime'e mej té'antzaahuate'en í Dios jemi, a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj

mú jín huataújtemua'ave temua'a naa a'íime í huá'a'ihuaamua'a mat'íj huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a.

⁴ Mat'íj me'uun a'ará'a a'ájna Jerusalén a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jé'ecan mú hua'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íime í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa nain ti Dios tiu'uteájtuaa jaítze'e huá'a jemi í seica í teite.

⁵ Majta seica a'ímej í fariseos í mej té'atzaahuat'e, a'í mú a'ájna a'uté'uuca'a. Miyen tíjín:

—Jé'ecan pu hui ruxe'eve'e mej miyen huárini a'ímej í mej té'atzaahuat'e í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Miché'e hui ra'ará'asten nain jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Miché'e ra'antisíjchixi'in í runavij.

Mat'íj nu'u me'uun e'etiújseij u Jerusalén

⁶ Aj mú mi tiújseij a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi mej mi tí'ihuaúrixaate'en me'íjna jime'e.

⁷ Mat'íj a'atzu á'atevi'ica mej tí'ixa, aj pu i a'ín Pedro ájchee. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, mú'een xu hui seri ramua'aree ja'anáj ti imuá Dios na'antíhuau ineetzi nej a'amua jetze ajtème'ecan, nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios tihua'utá'uuni'i í mej caí Israel jetze ajtème'ecan mej mi rá'antzaahuat'e'en.

⁸ Ajta a'ín Dios, í ti tirú'umua'aree a'ij ti ja'ati tí'imua'atze í ru tzajta'a, a'í pu taatasejra ti a'ín

miijmu hua'ancuré'evi'ti. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'a ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan a'ímej tzajta'a t'íj titaatá'a itejmi.

⁹ Jemin í Dios, naími'i tu tiyen taxí'ej tena'a 'een. A'ij ti a'ín raajéjcuare í taxiejniu'uca tet'íj rá'antzaahua, ayée pu che'atá na'a tihua'ajejcuaren í huá'axiejniu'uca a'ímej.

¹⁰ A'ij pu hui jín, a'iné 'een jín siyen tirá'axijte'e í Dios se'íjna jime'e sej tihua'a'íjcate'e a'ímej í mej té'atzaahuatete ye'irá jime'e í mej caí ravícua'iraca'a í tavaújsimua'a teeca, teajta iteen.

¹¹ Mí ajta, ayée pu titá'amitíejte'e itejmi tej caí tí'inajchita, te'íjna jime'e ti tavástarala ta japua huaniú itejmi. Ayee pu hui che'atá na'a huá'a japua tí'iniuuni a'ímej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Aj mi mú raatapuá'ajtaca'a naími'i í mej tí'ixajtaca'a. Jé'ecan mú huá'anamuajraca'a mat'íj tihua'a'ixaaate'eca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Nain mú hua'utá'ixa t'íj na'a ti hua'utá'a í Dios í huá'a tzajta'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jéhua mú r'í'í huaríj í mej jín r'í'í te'utasej. Dios pu hua'utévai a'ímej í mej hua'apua.

¹³ Mat'íj ra'antic'í'í mej ti'ixa, aj pu i Jacobo ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Ne'ihuaamua'a, xáanamuajri'i í nej amuaatá'ixaaate'esin.

¹⁴ Amijna í Simón auchén pu hui titaatá'ixaa ti Dios huá'a jime'en hua'utévai a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, seica teite tzajta'a mej mi r'í'í tiraatá'an.

¹⁵ A'ij ti ti'ixa a'íjna, ayée mú hui che'atá mena'a mejmí'i tira'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a

í Dios jetze me'ecan. Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

¹⁶ Ayen tijín:

Tí'ij antipúa'aren, nee nu uv'é'enejsin.

A'ijna í chi'ira'an í David, í tí'iríí á've, nee nu neajtahua'a rajajsin.

Nee nu rá'ajtaahua jéjcuacan ne'íjna jetze í ti auj á jé'ejnee.

¹⁷ Majta í seica í teite,

miché'e naími'i ráahuauni í tavá'stara'a a'íime í teite í mej sej chu'éjra'a japua é'eme'ecan, mej mi náamua'ati a'ij nej ántehuaa inee.

¹⁸ Ayee pu tí'ixa í tavá'stara'a í ti jéjcu'a'ímua hua'utá'ixa a'íjna í tí'itíj í mej nu'u ráamua'ati.

¹⁹ 'A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e tej caí tiyen tihúa'ajaaxiejvi'ira a'ímej í mej sej chu'éjra'a japua é'eme'ecan í mej mauchén té'antzaahuate'esin.

²⁰ Jaítze'e pu tí'ivaire'e tej tihua'uta'íti'i yu'uxari jetze, tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en mej nu'u caí tí'icua'a í ti tí'icua'iri'i í mej ráamua'í'vajtaca'a huá'a jemi í huá'a diosi, majta nu'u caí ruxána'acira'ate 'úucate jamuan, ajta mej caí í 'uuca ruxána'acira'ate í teteca jamuan.

'Majta mej nu'u caí racua'aca huá'ire'ara'an tí'itíj mej raatécua'imi'in, ajta mej caí racua'aca í xúure'ara'an.

²¹ A'ii pu ayén tiú'ujxe'eve'e, a'iné matíj mena'a tite'utéjhuii a'ujna a'u mej a'uchéjme í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, majta hua'atéyujta'a mú ra'ujíjve í

yu'uxari jetze ti a'ñin ra'uyú'uxaca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

I mej nu'u tihua'uta'ítiri'i a'ñimej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan

²² Aj mú mi me'ñin í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi, a'ñi mú raaxi'epi'intare mej seica avé'ehuauni í ru jemi mej mi hua'uta'íte a'ñjna jamuan í Pablo, ajta a'ñjna í Bernabé, mej mi á'ucine a'ujna Antioquía. A'ñimej mú antíhuau a'ñjna í Judás ti ajta ayén ántehuaa tijín Barsabás, majta me'ñjna í Silas. A'ñime í mej hua'apua, a'ii mú a'ñin pú'een hua'avaujsi í mej tí'ixi'epi'intare'e.

²³ A'ñimej mú jemi raata'íteca'a í yu'uxari ti ayén a'ñjna jín tirá'axa:

“Íteen, i tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, teajta i tej i'i vaujsi i tej títase'iri u teyujta'a, ayée tu á'amuateujte'e mi sej té'atzaahuat'e, mi sej sej chuéjra'a japua a'uchéjme se'újna Antioquía, seajta amen ti huatacá'a a'ujna já'ahua'a Siria, ajta se'újna já'ahua'a u Cilicia.

²⁴ “Tu'uri ráamua'areeri'i mej seica í tej caí huatá'aca, a'ñi mú yé a'ucj íye Jerusalén. Jé'ecan mú á'amua'itziite'eca'a me'ñjna jime'e í mej tejamuá'ixaa. Jé'ecan pu utéevatzi í á'amuatjta'a.

²⁵ A'ine náimi'i tu'uri tiyen tiu'utá'a í niuucari jime'e, ayée pu titá'amitiejte'e ti i'i xí'epi'in tej hua'antíhuau seica í téjmi jetze mej ajtémecan. A'ñimej tu ti antíhuau tej ti hua'uta'íte mú'ejmi jemi, mej mi u á'uju'un í teite a'ñimej jamuan í Pablo, ajta a'ñjna í Bernabé.

26 “A'ñime í mej hua'apua, a'ñi mú miyen tite'ehuaújca'ane ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e mej huácuil'ini a'íjna jime'e metihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jetze me'ecan í tavástara'a í Jesús ti i'i Ciríistu'u.

27 A'íj tu jín tíhua'uta'aíteca'a te'íjna í Judás, teajta te'íjna í Silas. A'ñi mú tejámuaatá'ixaate'esin rujímua'a mú'ejmi jemi mej mi nain jín tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e a'ij tej teri tiraaxí'epi'intare.

28 “Jee xaa ne'u, ayée pu tirá'amitiejte'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta itejmi, ayée pu titá'amitiejte'e ti i'i xí'epi'in tej caí jeíhua ti'itíj jín tejá'amua'íjcate'e, sino a'ij tu'u í ti jaítze'e ruxe'eve'e.

29 Caxu racua'aca í huá'ahua'ira'a í ye'emuaate í mej huá'umuai'ivejtaca'a í huá'a diosi jemi. Caxu seajta racua'aca huá'ire'ara'an í ti huatécua'imi'inihuaca'a na'ari ti'itíj xúure'ara'an.

“Caxu seajta tiú'ujxana'acira'ate 'úucate jamuan, majta memíjna í mé 'uuca, mej caí tiú'ujxana'acira'ate í teteca jamuan a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. Rí'i xu titeeteáturaasin í Dios jemi ti pua'a siyen huárini se'íjna jime'e. Ché'e a'ij tejá'amua'aire'e.”

Mat'íj a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'úu mú a'uté'uuca'a u Antioquía

30 Mat'íj mi miyen huaríj, mat'íj mi me'uun huajau'íteca'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi a'ucíj. A'uu mú e'etiújseij naími'i í mej té'atzaahuate'e. Mat'íj mi hua'utapíj í yu'uxari.

³¹ Majta me'ín í huá'ihuaamua'a, matí'ij ra'ujíjve í yu'uxari jetze, jé'ecan mú huataújtemua'ave a'íné naa pu hua'utá'a a'íjna í yu'uxari.

³² Ajta, a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'íí mú rujíimua'a mena'a antiújmua'areereca'a majta me'íjna jín mej mi tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín ca'aníjra'a jeíhua hua'utá'a í huá'ihuaamua'a a'íjna jime'e í mej tihua'utá'ixaa. Rí'í mú temua'a naa tihua'utá'a.

³³ Matí'ij mi a'atzu me'uun á'atee. Aj mú mi me'ín í huá'ihuaamua'ame'en miyen tihua'utá'ixaa mej á'ucíine ruxí'evi'ira'a jime'e a'u mej e'eráaci, mej mi majtáhua'a me'uun e'ará'asti a'ímej jemi í mej huaja'uta'íteca'a.

³⁴ Mí ajta, a'íjna í Silas, ayéé pu tira'aránajcheca'a ti a'uun a'uteáturan.

³⁵ Majta me'ín, í Pablo, ajta í Bernabé, a'íí mú a'úu na'a a'uteájturaa a'ujna Antioquía. Majta jamuan í seica, camuché'e mú metihuá'amua'atejca'a. Majta tihuá'a'ixaate'eca'a í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í tavástara'a.

Matí'ij nu'u já'ita'a a'utacíj a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé

³⁶ A'atzu á'ateevi'ica, aj pu i a'ín í Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna í Bernabé tíjín:

—Tiché'e teajtáhua'a huaja'uvé'emuaare í ta'ihuaamua'a í mej me'uun a'uchéjme nainjapua a'u tej teri huaja'utá'ixaa í niuucari ti jín ra'axa í tavástara'a, tetá'aj ráamua'aree a'ij ti ye'í tihuá'avaire'e.

³⁷ Ajta a'ín í Bernabé, a'íj pu huávi'itijme'e a'íjna í Juan, ti ajta ayén ántehuaa tíjín Marcos.

38 Mi ajta a'ijna í Pablo, capu rá'avi'itimi'ica'a a'iné a'íi pu Marcos a'uun huaja'uhuá'axi a'ujna já'ahua'a u Panfilia. Capu ché'e tí'imuarí'eca'a huá'a jamuan.

39 Jéihua mú huaújte'axi. A'íj mú jín ruséxu'ijmé'e a'ucíjxi. Ajta a'ijna í Bernabé, a'íi pu xaa ya'uví'iti a'ijna í Marcos. Baarcu jetze mú a'ucíj mej mi me'uun e'ará'asti a'ujna u Chipre.

40 Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu ra'antíhua'u a'ijna í Silas.

Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íi mú ra'íjca í Dios í ti huá'ucha'íin í tavástar'a a'ímej í mej hua'apua. Mat'íj mi a'ucíj.

41 A'áa mú a'uré'ene a'ujna u Siria, ajta a'ujna Cilicia. A'u ti na'a a'úu mej e'etiújse'íri u teyujta'a, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'aca í ru'ihuaamua'a.

16

Pablo pu nu'u ra'avé'ehua'u a'ijna í Timoteo

1 A'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Silas, áa mú a'ucáane me'újna u Derbe, majta me'újna u Listra. A'uu mú se'ij huáteu ti té'atzaahuat'e. Ayee pu ántehuaaca'a a'ijna tíjín Timoteo. Ajta a'ijna í náànajra'an, Israél pu jetze ajtéme'ecan, ajta táàtajra'an, griego pu pú'eene'e a'ijna.

2 R'íi mú tirájcha'íca'a a'ijna í Timoteo a'íime ihuáamua'ame'en í mej Listra é'eme'ecan, majta í mej Iconio é'eme'ecan.

3 A'ijna í Pablo, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin Timoteo u á'ume'en huá'a jamuan. A'íj pu jín raata'íteca'a mej ra'antisíjche í naviira'an mej mi caí huataníniu'ucacun a'íime í mej Israél jetze

ajtéme'ecan. Ayee pu'u, a'iné naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna a'úunimua tǵ na'a a'uun ti huatacá'a, a'íí mú ramua'areereca'a ti táàtajra'an a'íjna í Timoteo, a'íí pu griego pú'eene'e.

⁴ Mat'íj mi me'uun a'ará'a seíj jetze í chajta'ana, a'úu mú hua'utá'ixaate'e í teite a'ij mej tiraaxí'epi'íntare í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej Jerusalén a'ujteí a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen huárini í teite. Mat'íj ra'antic'íi í teite mej tihua'utá'ixaa, seíj jetze í chajta'a, majtáhua'a méyee miyen huaríj, majtáhua'a méyee.

⁵ A'íj pu jín, a'íime í mej tiújse'irihua'a, a'íí mú ahuaújca'ane mej mi jaítze'e té'antzaahua. Majta huatámu'iireca'a.

T'íj nu'u Pablo jemi huataseíjre a'íjna í ja'ati ti Macedonia é'eme'ecan

⁶ Nainjapua mú huacíj a'ujna tǵ na'a a'uun ti huatacá'a u Frigia. Aru capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej a'uteárute a'ujna ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Asia, mej mi tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í Dios niuuca.

⁷ Aj mú mi a'ujna vejli'i a'atanéj a'u ti e'eve'e'ástime seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Misia. A'uu mú a'utearutéche'e a'íjna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Bitinia, aru capu a'ij tiu'utári'iristareca'a a'iné capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Jesús.

⁸ Mat'íj mi antacíj u jetze pújme'en u Bitinia. Mat'íj mi a'uun pújme'en a'ucájrupi chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Troas.

⁹ Tíca'imua pu ti'itíj huámaaraca'a a'íjna í Pablo. Ti nu'u a'uun a'utéjvee után pújme'en ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Macedonia. Jé'ecan pu nu'u hua'utáhuaviiri'i ayén tijín:

—Xa'itácini yú jetze pújme'en, mú'een, setá'aj hui taatévaire'en itejmi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

¹⁰ Tí'ij ayén tiú'umaaraca'a a'íjna í Pablo, ca'anacan tu huátacate tej ti antácine a'ujna já'ahua'a Macedonia, a'iné ayée pu titá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios taatajé tej ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin.

Tí'ij nu'u Lidia huataújtuaa í tavástara'a jemi

¹¹ Tetí'ij huiráaci te'újna u Troas, a'úu tu antacíj í baarcu jetze a'ujna u Samotracia a'ujna a'u ti chuej a'utacá'a jaata'a. Yee ruijmua'ate'e yee tu e'entanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Neápolis.

¹² Tetí'ij huiráaci te'újna, aj tu ti te'uun a'ará'a seíj jetze í chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Filipos. A'uu mú mejmí'i é'echejca'a a'íime í mej Roma jetze ajtémecan. Ajta, a'ujna Filipos, a'ii pu a'ín pú'een í chajta'a ti jaítze'e ruxe'eve'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. A'uu tu a'atzu á'atee tej te'uun a'uté'uu.

¹³ Ja'anáj matíj pua'a rusé'upihua'a, a'úu tu huiráaci á pua'acié u chajta'a. A'uu tu já'ahua'a a'uré'ene vejli'i jate'e tej ti ráahuauni a'u ti é'erí'iri tej huatéjniuuni í Dios jemi. A'uu tu a'ujrá'aseca'a. Aj tu ti autéjhuii tej tihua'utá'ixaate'en í 'uuca í

mej tiújseij me'újna a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹⁴ Se'íj í 'íita'a, ayée pu ántehuaaca'a tijín Lidia. Tiatira pu é'eme'ecan a'íjna. A'íi pu cíxuri tí'itua'aracare'e ti tí'inaca'amua. A'íi pu ajta raná'achemi'ica'a í Dios. Aj pu i Dios raatá'a ti rá'antzaahuat'e'en a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

¹⁵ A pu i huámua'i'ivijhuaca'a, majta a'íime í í'ihuaamua'ame'en.

Aj pu i ayén titaatajé a'íjna í Lidia tijín:

—Ti pua'a ayén tejamuá'amiti'ejte'e a'íjna jime'e í nej neri rá'atzaahuat'e ne'íjna í tavástara'a, setá'aj mú a'uvé'uju'un nej jamuan sej si se'uun a'uté'uu xá'ara'ani a'u nej é'eche. —Ayee pu titaatá'ixaa.

A'íi pu ta'antimuá'iti.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástara'a jemi a'íjna í 'íita'a ti huá'amua'itici í teite

¹⁶ Ja'anáj ayée pu titáaru. A'uu tu aujú'ucaa a'ujna mej yé'ana'amiche í Dios. A'uu tu ti ra'antinájcheca'a se'íj í temuajj ti tiyaaru'u tza-jta'an seijre'eca'a. 'Íita'a pu pú'ene'e a'íjna. A'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu raay'í'itihua'a ti ti'itij huámua'aree. Jéihua pu huá'amua'itichistehua'a a'íjna í 'íita'a í tumin huá'a jemi í mej racha'ica'a.

¹⁷ Tí'iquí a'íin taatavén. Aa pu e'eve'e'íjhuajme'e ayén tijín:

—Mi teteca, a'ii mú hui ravaire'e í Dios í ti ta japua é'eseijre'e na'íjmi'ica japua matá'aj miyen tejámuaatá'ixaate'en a'íj ti tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

18 Ayee pu a'urijne'e nain xicaj tzajta'a ajta tí'ij caí ché'e rá'aviicua'i a'íjna í Pablo. Aj pu'i pí a'uré'eeve. Tí'iquí ayén tiraata'ixaa a'íjna í tiyaaru'u tijín:

—Ayee nu hui tí'imua'aijte'e a'íjna jetze me'ecan í Ciríistu'u pej huiirájra'ani pemíjna jetze mi temuaj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i á'iyeen huirájraa a'íjna í 'íita'a jetze.

19 Majta me'ín í mej racha'íica'a í temuaj, matí'ij ráamua'areeri'i tí caí ché'e a'ij tí'iri'iri mej raamuá'itín í tumin a'íjna jetze, aj mú mi hua'uvívi'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Matí'ij mi huaja'uví'iti a'ímej jemi í mej tí'aijta a'ujna já'ahua'a tí e'eráyaujta'a a'u mej tejé'etu'araca tí'itij.

20 Matí'ij mi á huajaútuua huá'a jemi í jueesi. Miyen tí'ixáata tijín:

—A'iime i teteca, Israel mej jetze ajtémecan, jeíhua mú hui huá'ajaaxiejte'e íiyu mej a'uchéjme.

21 Seicié mú hui tihuá'amua'ate í ye'irá jetze tí caí ayén titaavíjte'e itejmi, tej tiyen tirá'antzaahuat'en, na'ari tej tiyen huárini iteen i tej Roma jetze ajtémecan.

22 Matí'ij mi me'ín teite hua'utájaaxiejvi'iri'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Aj mú mi me'ín jueesi miyen tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u tihua'acá'ari'iraxín í tihuá'acíixu, majta nu'u hua'utéevajxi pí'ista jime'e.

23 Matí'ij hua'utéevajxi jeíhua, majta hua'iteána. Majta ra'íjca tí me'íjna í tí tí'icha'íi tí huá'ucha'íin temua'a naa.

24 A'ijna mej tirácha'iraste, a'íi pu hua'uteájtuaa ujca'ihuá'ímua ti jaú'ase. Ajta í huá'íica, án pu ra'anárujte'axi a'íjna jetze í taabla ti ij caí huirácu'ucunen í huá'íica.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástara'a jemi a'íjna ti huá'acha'íica'a

25 A'atzaj teuumé'eca tíca'ímua, a'atzaj cumu já'ita'a tíca'a, a'íi mú téniuusime'e í Dios jemi, majta tí'ichuicaca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. Majta í seica í mej námi'ihuaca'a, a'íi mú huá'anamuajraca'a.

26 T'íj i jíye'itzi jime'e huateújca'atzijxi í chuej. Ajta í jaxu'u a'u mej é'enami'ihuaca'a, ca'anín pu jín huateújca'atzijxi. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i te'entaújcuunaxi a'u ti é'epueerta, a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a, ajta tí'ijtza'anixi í cadeena í mej jín anaj'íci'ihuajme'eca'a í mej námi'ihuaca'a.

27 Ajta a'ín ti tí'icha'íi, t'íj huatáji, aj pu i raaseíj ti te'entacúuni'ihuajme'ecaa a'íjna a'u ti é'epueerta. A'íi pu 'i rú'ijcupi í ruchun t'íj i huaújje'ica a'iné yee pu raatá'a cumu mu'uri huiráaci í mej námi'ihuaca'a.

28 Mí ajta, a'ín í Pablo, ca'anacan pu huajíhuaca'a. Ayee pu tiraatajé t'íj:

—Capej hui piyen aruure pej piyen ajé'icata. Teuche'e tu naími'i huiráatei.

29 Aj pu 'i tajj huahuáu. T'í'iquí á'iyen u a'uteájrupi huatiéechijmé'e a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a. Aj pu 'i á é'ejtunutaca'a a'ujna vejli'i a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas.

30 T'í'iquí hua'iráavi'iti. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'íj:

—¿A'iné náarini tí'ij Dios tinaatá'uuni'i?

31 Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rá'antzaahuat'e'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Aj pu xaa Dios timuaatá'uuni'ira, ajta a'ímej í mej á jamuan á é'eche.

32 Matí'ij mi miyen tirá'ixaa me'íjna í ja'ati, majta a'íme í mej jamuan á é'eche a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a.

33 Yee pu 'i éene'e a'atzaj tíca'imua a'ín ti tí'icha'íica'a, a'í pu hua'ujá'usi í mej tzaanica'a. Matí'ij mi á'iyen huaújmuai'ihuaca'a a'íjna í ti tí'icha'íica'a, majta a'ímej í mej jamuan á é'eche.

34 Tí'ij i huaja'uví'iti í ruche. Aj pu 'i ti-hua'umí. Ajta í mej jamuan á é'eche, jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e mej rá'antzaahua í Dios.

Mej nu'u hua'utátuaa me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas

35 Tapuá'arijme'eca mú me'ín í jueesi hua'uta'a'íj í polisiiya. Ayee mú tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a tijín:

—Ché'e hua'irájtuaani í mej námi'i í mej hua'apua.

36 Aj pu i a'ín ti tí'icha'íi, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Menaata'aj í jueesi nej nu'u amua'irájtuaani. A'íj pu jín, pu'uri rí'irí sej huirácíine. Capu ja'ati ché'e á'amuaajaaxiejte'e a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a.

37 Ajta a'ín í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a tijín:

—Aricu, hua'utá'ixaate'e í polisiiya tijín: “Itejmi, i tej a'ímej jetze ajtémecan í mej romanos pú'een, a'íi mú caí ti'itíj taata'íhua'ura a'ij tej ti'itíj jín titeuteájturaa, a'íi mú majta taateevajxi mé jéjre'e teite tzajta'a, majta ta'iteáana. ¿Ti'itáni? ¿Ni meri tá'axijte'en avíitzi'i jime'e? Catu xaa ne'u huiráaju'un. Miché'e me'ín yéve'eré'enen matá'aj me'ín tu'irájtuaani.”

³⁸ Mat'íj mi me'ín polisiiya miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í jueesi a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. Mat'íj ráamua'areeri'i ti a'íin í Pablo, ajta a'íin í Silas a'ímej jetze mú nu'u jetze ajtémecan í romano, jé'ecan mú tiu'utátziin a'ímej í jueesi.

³⁹ Mat'íj mi u á'uju'un a'ímej í jueesi mej mi teja'utaúuruuni'i huá'a jemi í mej hua'apua. Mat'íj mi hua'irájtuaa. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a mej huiráciine a'ujna chajta'a.

⁴⁰ Mi majta me'ín í mej hua'apua, mat'íj huiráaci a'ujna carcel, a'úu mú á'uju'un Lidia ti é'echejca'a mej mi hua'usej í ru'íhuaamua'a í mej té'atzaahuate'e. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi a'ucj.

17

Mat'íj nu'u mi autéjhui mej tiújne'usi'ite'en me'újna u Tesalónica

¹ Mat'íj mi me'uun a'uré'ene a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Anfipolis, ajta ti ayén téja'arájtehuua tijín Apolonia. Aj mú mijta'i me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Tesalónica a'u ti hua'ateyuu é'eseijre'e a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

2 Tíj na'a tíljri'irejca'a a'íjna í Pablo. A'uu pu a'uteájrupi hua'atéyujta'a ja'anáj ti ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mat'íj pua'a ruse'upi. Huaíca itieeri tzajta'a pu tihua'utá'ixaa í yu'uxari jetze.

3 Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'uxe'eve'eca'a ti a'ín rajpuaíjtzi á'ara'ani a'íjna í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ajta, nu'u t'íj huami'ín, ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti huatarún ajtahua'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a tijín:

—A'íjna í Jesús, a'í pu hui a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

4 Mat'íj mi seica rá'antzaahua í mej Israel jetze ajtémecan. Aj mú mi huá'ajaahua me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas, majta mú jeíhua té'antzaahua í mej me'ín pú'een í griego í mej raná'amiche'e í Dios, majta mu'iití í 'uuca í mej jaítze'e raxí'eve'e í chajta'ana.

5 Majta a'íme í mej Israel jetze ajtémecan, jé'ecan mú huá'anchueere. A'íj mú jín huá'ajseij seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite í mej á'ujujhua'ane'e a'ujna já'ahua'a a'u mej teje'etuáaj muá'aye'i. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi huataníniu'ucacun. Jé'ecan pu a'ij pua'a tiuju'uteáarij a'ujna í chajta'a.

Aj mú mi me'uun á'uju'un Jasón ti é'eche. A'ímej mú mi huáhuau í Pablo, majta me'íjna í Silas, mej mi hua'irávil'itín, majta tiu'utátuiire'en í teite jemi.

6 Mí majta, camu huá'uteu a'ímej í mej hua'apua; seica mú huá'uteu. A'íj mú jín a'ímej a'ujájpua'a me'íjna í Jasón, majta seica í

ihuáamua'ame'en. A'ñi mú mé huaja'ujájpua'a a'imej jemi í mej ti'itij jín títetateí. Majta antijíhua miyen tijín:

—Me'íjna i teteca i mej huá'ajaaxiejte'e nain-japua í teite í chaanaca japua, a'íj mú jín majta meri miyen u a'uvé'uju'un.

⁷ Ajta a'íjna i Jasón, a'ii pu hui hua'ancuré'evi'iti í ruche. Camu té'aste í ye'irá jetze í ti tiu'uta'a'íjtaca'a a'íjna í ta rey, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César. Ayee mú ti'ixa ti nu'u hui seij a'íin pú'een í rey, a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jesús. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite.

⁸ Mat'íj a'imej huánamuajri'i, jé'ecan pu a'ij pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a í teite, majta í mej ti'itij jín títetateí.

⁹ Aj pu i a'íin í Jasón, majta me'íjna í seica, tumín mú tiu'utá'a a'imej jemi í mej títetateí mej mi hua'utátuaani caí ché'e miyen huá'aruure mat'íj huá'uruu u mej huaja'uvé'ejajpua'a. Majta a'íime í mej títetateí, a'ñi mú hua'utátuaa.

Mat'íj nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Berea a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas

¹⁰ Mat'íj mi me'ín huá'ihuaamua'a ca'anacan hua'uta'íteca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas mej á'ucíne tíca'ari tzajta'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Berea. Jíme'en mu'u me'uun a'ará'a, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'imej í mej Israel jetze ajtème'ecan.

¹¹ A'íime í mej Berea é'eche, jaítze'e mú r'í'i naa tihuá'ajeeveca'a mecaí a'íime í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa. Naa mú r'í'i tira'ancuré'a í ni-uucari. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'ñi mú

rahuauca'a í yu'uxari jetze mej mi ráamua'aree ti pua'a ayén tí'ayajna nusu caí a'ij ti tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo.

¹² A'ij mú jín mu'iití té'antzaahua, majta mu'iití í mej a'imej jetze ajtème'ecan í griego. A'íí mú majta té'antzaahua í mé 'uuca í mej rí'í huajá'useijraca'a temua'a naa. Ayee mú che'atá mena'a té'antzaahua í teteca.

¹³ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íime í mej Tesalónica é'echejca'a, mat'íij ráamua'areeri'í ti a'íín Pablo tihuaú'ixaa í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios a'ujna Berea, mat'íij mi me'uun á'uju'un. A'íí mú majta ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi hua'utá'jaaxiejvi'í. Jé'ecan mú huá'aniu'ucaste'eca'a.

¹⁴ Majta me'ín í huá'a'íhuaamua'a, a'íí mú caí á'atee; á'iyen mú raata'íteca'a ti Pablo á'ura'ani a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Majta me'ín í Silas, ajta í Timoteo, a'íí mú a'uteájturaa a'ujna u Berea.

¹⁵ Majta í mej Pablo jamuan a'ucíj, a'íí mú ya'uví'ití chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Atenas. Majta á'iyen huaré'aci. Mehua'uta'ítaca'a me'íjna í Silas, majta me'íjna í Timoteo mej nu'u tiú'seire'en ca'anacan.

T'íj Pablo a'uun a'utéveeca'a u Atenas

¹⁶ Tí'ij Pablo aúche'e huá'achu'eve'eca'a a'ujna Atenas, jé'ecan pu tiniú'ucaca'a í ru jetze a'íjna jime'e ti hua'useíj í huá'a diosí í mej á e'eré'ete'ecaa nainjapua a'ujna chajta'ana.

¹⁷ A'ij pu jín, a'íín Pablo tihua'a'ixaate'eca'a huá'a teyujta'a a'imej í mej Israél jetze ajtème'ecan, ajta a'imej jemi í griego í mej Dios

ná'amiche'e. Ajta tǎj na'a nain tújca'ari tzajta'a, a'ǎ pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ǎmej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ujna a'u mej tejé'etu'araca.

18 Majta me'uun seica a'uté'uuca'a í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'ǎme í mej jee epicúreos, majta seica í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'ǎme í mej miyen huataújmua'a tǎjǎn estoicos. Mat'ǎj mi autéjhuii mej tiu'uxáj jeíhua. Mat'ǎj mi autéjhuii mej miyen tirá'ixaate'en me'ǎjna. Ayee mú seica ti'ixa tǎjǎn:

—¿A'iné hui ti'ixa mi ti jeíhua ti'ixa?

Majta seica miyen ti'ixa tǎjǎn:

—Xíee ayén hui tí'ita'ixaate'e seǎj jǎme'e í niuucari ti seǎj jemi é'eme'ecan í Dios.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'iné Pablo pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a a'ǎjna jǎme'e í Jesús, ajta a'ǎjna ti nu'u huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

19 Mat'ǎj mi ya'uví'iti a'ánna a'u mej e'etiújse'irihua'a jirí japua ti ayén téja'arájtehuaa tǎjǎn Areópago. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tǎjǎn:

—¿Ni ri'irí tej iteen ráamua'aree mi pej hui jéjcuacan jǎn tí'itamua'ate?

20 ¿A'iné petí'ita'ixaate'e ti'itǎj jǎme'e tej caí yaú'ítie, tej caí ja'anáj ráanamujri'i? Ayee tu hui tí'ijxe'eve'e tej ráamua'aree a'ij ti huataújmua'a a'ǎjna í niuucari.

21 Ayee mú a'ǎjna jǎn tiraata'íhua'uri'i, a'iné naími'i í mej Atenas é'eme'ecan, majta í mej seǎj chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej meri me'uun a'uchéjme a'ujna Atenas, camu máaj ti'itǎj avé'emua'areereca'a. A'ǎ mu'u pí namuajraca'a í ti jéjcuacan jǎn tihuá'a'ixaate'eca'a í niuucari.

22 Aj pu i Pablo huatéechaxi já'ita'a huá'a tzajta'a í mej e'etiújseire'eca'a a'ujna Areópago. Ayen tijín:

—Mú'een mi sej teteca, Atenas sej é'eme'ecan, nain nu jín tí'iseij sej jeíhua huá'achu'eve'e í rudio-jtemua'a.

23 Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné netí'ij á'uche'ecane'e nehuá'aseijraca'a a'u ti na'a sej ye'utéchajtza seíj í a'amua dioosi. Seíj nu huaseíj ipuari japua ti jetzen té'eyu'usi'i ayén tijín: “Tej rí'i tiraatá'an í Dios tej caí ramua'ate.” A'íjna sej caí ramua'ate, rí'i xu tiraatá'aca. A'ij nu xaa jín niyen tejámuaatá'ixaate'esin.

24 'A'íjna í Dios ti raatétaahuaca'a i chaanaca tej japuan seijre'e, ajta nain jime'e ti ayén tí'iseijre'e, a'íi pu hui a'íin pú'een í ti tí'aijta naíjmi'ici'e u ta japua, ajta naíjmi'ici'e íiyen chaanaca japua. Capu ayun che í Dios íiyu teyujta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teteca.

25 Capu ayén tiú'ujxe'eve'e mej raatévaire'en tí'itij jime'e ti tirá'aturaate'e a'iné a'íi pu ruseíj hua'atá'aca naíjmi'ica í teteca mej ruuri muá'ara'ani, mej ucajyáatiye'ican, ajta hua'atá'aca naíjmi'ica tíj na'a tí'itij ti huá'aturaate'e.

26 'Ayee pu Dios ráaruu mej seíj jetze huanéj í teáata'a naími'i í teite mej mi nainjapua seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta, a'íi pu hui raaxí'epi'íintare a'achú mej á'atijti'íren, ajta a'u mej a'uchéjme'eni.

27 Ayee pu Dios a'íjna jín huaríj mej mi ráahuauni me'íjna, mej mi miyen éeni'ici'e ráateuni. Mi ajta a'íin, capu a'achú a'ímuá mé'e é'eseijre'e itejmi jemi.

28 'Ayee pu'u na'a tí'een a'iné a'íj tu jetze ruuri í Dios, tej ti tiyen éene'e mé té'ujujhua'ane'en, tej ti tiyen huaté'uuca. Majta me'ín í mej tí'ichuicaca mú'ejmi tzajta'a, seica mú majta miyen che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a a'íj nej inee tejá'amua'ixaate'e. Majta miyen tijín: “Teen tu teajta yaújmua'ame'en pú'een í Dios.”

29 'Ja'iné teen tu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, capu hui ayén tiraavíjte'e tej tiyen tí'imujca ti Dios ayén 'een tíj ti'itíj ti taavíjhua oro jime'e, nusu i plata jime'e, nusu tetej jime'e. Capu ayén 'een tíj ti'itíj í mej raatéaahuaca'a í teite a'íj mej ye'í tirájteu me'íjna jime'e í rumua'atzíira'a.

30-31 'A'ájná'imua, camu ramua'areereca'a í teite a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'ín í Dios, capu ja'anáj hua'uxíjte a'ajná'imua. Mí ajta, íjii pu xaa, a'íi pu tihua'aíjte'e naíjmi'icí'e mej nu'u seicíe tiú'umua'ati í teite, a'íjna jime'e, ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'íntare se'íj xicájra'a jetze ti jetzen hua'uxíjte'en naíjmi'ica í mej yen a'uchéjme íiyen i chaanaca japua. A'íi pu hui huá'axijte'en a'íjna í ja'ati ti Dios ra'antíhua'u. Dios pu ari hua'utaseíjra naíjmi'ica í teite ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

32 Mat'íj ráanamujri'i ti Dios ra'ajjáj í mí'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús, seica mú rá'axieehuari'íraca'a. Majta seica miyen tijín:

—Ayee tu tí'ijxe'eve'e pej pajtáhua'a titá'ixaate'en pe'íjna jime'e.

33 Aj pu i ajtáraa í Pablo huá'a jetze.

³⁴ Aru maúche'e mú seica í teite á'ujjuhua'ane'e jamuan. Merá'antzaahua micu. A'íi mú me'ín pú'een, í mej huá'a tzajta'a a'uté'uuca'a a'íjna í Dionisio, í ti huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'ujna Areópago, ajta se'íj í 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Dámaris, majta seica mú majta té'antzaahua.

18

T'íj nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Corinto

¹ Ajta á'iyen Pablo huirájraa a'ujna Atenas. Tí'iquí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Corinto.

² A'uu pu yá'uteu se'íj ti Israel jetze ajtème'ecan ti ayén ántehuaa tijín Aquila. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna se'íj chu'éjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ponto. A'íjna í Aquila, ajta a'íjna í íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Priscila, a'íi mú me'uun e'eráaci a'ujna já'ahua'a se'íj chu'éjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Italia, a'iné ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a mej nu'u á'uciine me'újna a'íjna jime'e í hua'arey í romanos ti ayén á teja'uta'íteca'a mej á'uciine naími'i í mej Israel jetze ajtème'ecan.

Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu u huaja'uvé'emuaareca'a.

³ Pablo pu racú'une'epuaca'a í navij chí'ira'a. Ayee mú che'atá mena'a tí'imuari'eca'a a'ímej, a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. A'íj pu jín a'uteájturaa huá'a jamuan, ajta tí'imuari'eca'a huá'a jamuan a'íjna í Pablo.

⁴ Nain xicájra'a jetze mat'íj pua'a ruse'upi, a'úu pu a'uteáru'ipiche'e huá'a teyujta'a,

tihua'a'ixaate'eca'a t'íij ayén éenilic'le hua'antimuá'itín a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Mat'íij mi huiráaci a'ujna u Macedonia a'íjna í Silas, ajta a'íjna í Timoteo. Mat'íij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'utéveeca'a í Pablo, ti ajta jín antiújmua'areereca'a nain jime'e ti tihua'utá'ixaate'en í yu'uxari jetze. Naa te'ehauritiéecan jime'e, a'íi pu tihua'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'íjna jime'e ti Jesús a'íin pú'een í tevi ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'íjna mej rachú'eve'eca'a.

⁶ Majta me'ín, camu a'atzu rax'íeve'eca'a mej ráanamua. A'íj mú jín autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve. Aj pu i Pablo tiu'utéca'atzijxi í tiú'ujcixu mej mi ráamua'aree tijín ma'uté'itzee í Dios jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu pú'eene'e xá'aju'un t'íij mú'ejmi jetze rájveti í puájtzi. Nee nu hui ra'ará'aste ti tinaa'íjca. Ijii ti yú auca'ití a'ame, huá'a jemi nu a'umé'e na'ame í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Aj pu i huirájraa u hua'atéyujta'a. Aa pu a'ará'a áa ti é'eche ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Justo. A'íi pu raná'amiche'e í Dios, ajta a'uun é'echejca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í teyuu.

⁸ Ajta a'íin í Crispo, í ti tí'aijta u teyujta'a, a'íi pu rá'antzaahua í tavástara'a, majta miyen che'atá mena'a naími'i ti huá'a jamuan é'echejca'a a'íjna í Crispo. Majta seica í mej Corinto a'uchéjme'ecaa,

matí'ij ráanamujri'i í niuucari, jeíhua mú rá'antzaahua. Matí'ij mi huámuai'ivijhuaca'a.

⁹ Aj pu i tíca'imua, tí'ij a'ín Pablo tí'imaaraca'a, a'í pu raasej í tavástar'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Capej tí'itziíine'e. Paúche'e pej hui tihua'a'ixaate'e pua'amé. Capej tépuaapua'aren.

¹⁰ Nee nu mú'etzi jamuan yé huatéjvee. Capu ja'ati timua'antiú'uuni'ira. Capu ajta ja'ati puaíjtzí muaatá'asin. Jéíhua nu hui titeftestemua'a íye chajta'a. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹¹ A'ij pu jín Pablo ayén a'uun é'etee seíj nine'ira'a japuan já'ita'a a'ujna Corinto. Tihua'amua'atejcaa a'íjna jime'e í niuucari tí jetzen rá'axa í Dios.

¹² Aru tí'ij a'ín Galión a'uun tí'ivaire'eca'a tajtuhuan jime'e a'ujna tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Acaya, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, a'í mú autéjhui mej tiníniu'ucacun me'íjna jemi í Pablo. Matí'ij mi ya'ujáj jueesi jemi.

¹³ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í tajtuhuan tíjín:

—A'ijna i teáata'a, a'í pu hui huá'amua'itijca'a í teite mej mi miyen seicié tí'ijna'amiche'en í Dios. Aru capu hui ayén tihua'atá'aca í taye'irá mej miyen rijca.

¹⁴⁻¹⁵ Pu'uri tén tiu'utaxáatache'e a'íjna í Pablo, tí'ij a'ín Galión, ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan tíjín:

—Casi'i mú'een, mi sej Israél jetze ajtémecan, tí pua'a hui amín tí'tíj a'ij pua'a huáruu tí caí x'epi'in, na'ari tí'tíj huajé'ica tí huápi'i ruxe'eve'e, aj nu xaa niyen téja'amuanamuáarache'en. Mí ajta

caí a'iné a'ii pu'u jín ti'ixa á'amua'ira, ¿a'iquí hu-
ataújmua'a a'íjna? ¿Ni caí niuucari pú'een a'íjna?
Aye'e pu hui tiraavíjte'e rujímua'a sej mú'een
siyen ra'antipúa'ajte'en, a'iné canu nee raxí'eve'e
nej raaxí'epi'intare'en ne'íjna i niuucari. —Aye'e
pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Tí'ij i hua'irájtuaa á pua'acé a'ujna a'u mej
e'etiújse'irihua'a í jueesi.

¹⁷ Aj mú mi me'ín í mej i'li griego, naími'i mú
rajví'i me'íjna í Sóstenes í ti ti'aijta u teyujta'a.
Matí'ij mi raatéevajxi a'ujna jemi í tajtuhuan. Mi
ajta a'íjna í Galión, capu jetzen ruxe'eve'e já'araa
a'íjna jime'e.

*Tí'ij nu'u Pablo a'utéjche ti mú já'ahua'a a'atanén,
ajta mú á'ayee*

¹⁸ Aúche'e a'atzu á'atee a'ujna Corinto a'íjna
í Pablo. Tí'iquí hua'utateújte í ru'ihuaamua'a.
Ajta á'iyen baarcu jetze ateájraa, ajta á'uraa ja-
muan a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Matí'ij
antáciine a'ujna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti
ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. Tí'ij caí xi u e'erájraa
a'ujna u Cencrea, aj mú mi racaaye ti i ra'ará'asten
ti'iti jime'e ti a'ín a'íjna jín te'ataújratziiri'i.

¹⁹ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna chajta'a
ti ayén téja'arájtehuaa tijín Éfeso. A'uu pu
huaja'utéhuui í Pablo a'íjna í Priscila, ajta a'íjna
í Aquila. Aj pu i a'uun a'uré'ene a'ujna teyujta'a.
Tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan
í mej tiújse'irihua'a a'ujna.

²⁰ A'íi mú raatajé ti nu'u jaítze'e á'ateevi'in. Mi
ajta caí, capu ahuaújca'ane.

²¹ Aj pu i hua'utateújte. Ayen tijín:

—Ja'anáj nu'irén yé tanéjsin ti pua'a Dios naatá'an.

Aj pu i ajteájraa í baarcu jetze. Ti'iquí a'uun Éfeso á'uraa.

²² Tí'ij a'uun a'utanee, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cesarea. Amuacaícan pu a'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Tí'ij i hua'utateújte í mej tiújseij u teyujta'a. Ajta á'iyen, a'ín a'uun a'ucáane a'ujna Antioquía.

²³ A'uu pu a'atzu á'atee a'ujna. Aj pu 'i u e'erájraa. Aa pu a'atánee a'u ti e'echájta'ajmee sexu'ijmé'e a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Galacia, ajtahua'a seij ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Frigia. A'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e naíjmi'íca í mej té'atzaahuate'e.

Tí'ij nu'u Apolos tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ujna Éfeso

²⁴ A'íjna xicáara'a jetze, seij pu á e'iré'ene ti Israel jetze ajtéme'ecan. Ayee pu ántehuaa tijín Apolos. A'uu pu é'eche a'ujna chajta'ana jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Alejandria. Jé'ecan pu raayí'itihua'a ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Ajta temua'a tiraayí'itihua'a a'ij ti ye'í hu-ataújmua'a í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

²⁵ Naa pu tiú'umua'atejcaa a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í tavástar'a. Tiu'utaxájtaca'a a'ujca'anéecan jime'e, ajta ti temua'a naa r'íi tiu'utániuuni a'íjna jime'e í Jesús. Ajta a'íj pu'u mua'areereca'a a'íjna í ti jín Juan hua'utamua'i'ihuaca'a.

²⁶ A'íi pu a'íjna jín a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u teyujta'a a'ujca'anéecan jime'e. Matí'ij me'ín

ráanamujri'i a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila, a'íni mú raatá'inee ti huaja'uvé'emuaare a'ujna a'u mej é'eche. A'uu mú rá'ítiri'i jaítze'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástarala.

²⁷ Ajta tí'ij ari á'uye'imí'ica'a a'ujna já'ahua'a Acaya a'íjna í Apolo, a'íni mú ihuáamua'ame'en ca'aníjra'a raatá'a. Aj mú mi tihuaja'uta'ítiri'i í ru'ihuaamua'a í mej a'uun é'eche mej nu'una temua'a tira'ancuré'evi'itin. Tí'ij a'íni Apolos a'uun a'ará'a a'ujna Acaya, jé'ecan pu hua'utévai ti Dios hua'utá'a ruxí'evi'ira'a jime'e mej rá'antzaahuat'en.

²⁸ A'ujca'anéecan jime'e pu hua'utéemua'iti í teite a'ímej tzajta'a í mej Israel jetze ajtémecan. A'ijna yu'uxari jetze pu tíhua'utaseíjrate ti Jesús a'íni pú'een í ti nu'una Dios án yá'ujra í ipuari japua.

19

Tí'ij nu'una Pablo a'uun

¹ Tí'ij a'íni Apolos a'uun a'utéveeca'a a'ujna Corinto, Pablo pu a'ánna imuá a'utéene mu'utzitá japua. Tí'ijtá'i a'uun a'ará'a a'ujna Éfeso. U pu huajá'uteu seica í mej té'atzaahuat'e.

² Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni cá huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios setí'ij rá'antzaahua?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu xaa teen mé'e yé'enamujraca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Aj pu i Pablo ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani niuucajtze'en jíni xáamuai'ivijhuaca'a?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'ij tu niuucajtze'en jín huatámua'i'ihuaca'a a'ijna í Juan teecan.

⁴ Pablo pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Juan pu hui huá'umua'i'ihuaca'a í teite a'ijna jime'e mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. Mi ajta, a'í pu huá'a'ixaate'eca'a mej nu'u té'antzaahuate'en jemin í ti auj uvé'enejsin méjca'i huáyee. A'í pu hui a'íin pú'eene'e a'ame í Jesús, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁵ Matí'ij ráanamujri'i, aj mú mi huámua'i'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'ijna í Jesús.

⁶ Ajta, jime'en pu'u a'íin Pablo hua'avé'emuari'exi án huá'amu'uutze'e, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huatasejre huá'a tzajta'a. Matí'ij mi autéjhui mej tiu'uxáj niuucari jime'e mej caí xi raay'í'tihua'a, majta mej tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan.

⁷ Ayee mú ará'axcaa cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua í teteca.

⁸ A'ateevi'i a'achú cumu huaíca máxcira'i ti a'íin Pablo á'uche'ecane'e hua'atéyujta'a. A'uu pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ujca'anécan jime'e. Ajta hua'atémua'itijme'e í teite a'ijna jime'e í ti Dios tí'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua.

⁹ Mi majta seica, camu jime'en tiu'utá'a í ruxéjniu'uca mej ráanamua í niuucari ti jime'en tihuá'a'ixaate'eca'a. Camu ché'e rá'antzaahuate'ecuca'a sino ayée mu'u a'ij pua'a tí'ixajtaca'a í teite tzajta'a. Tí'iquí a'íin Pablo avé'eraa huá'a tzajta'a.

Tí'iquí seica í mej té'atzaahuate'e, a'ímej pu a'uví'íti a'u mej tihuá'umua'aten, a'ujna já'ahua'a

chi'ira'an jetze a'íjna ti ayén ántehuaa tijín Tiranno. A'uu pu tihuá'a'ixaate'eca'a nain xicá'jra'a tzajta'a.

¹⁰ Ayee pu teuumé'eca a'achú cumu hua'apua nine'ira'a ti a'íjn Pablo ayén tihuá'amua'atejca'a. A'íj pu jín naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Asia, naími'i mú ráanamujri'i í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a, a'íjna í Jesús, naími'i í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajta a'íjn í Dios, ve'ecán pu jín r'í'í huá'uruu í teite a'íjna jetze í Pablo mej mi naími'i naa r'í'í te'utasejra í Dios jemi.

¹² Tij ajta a'íjna í pañuura'an a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í cáxuri ti jín avé'ujji'ic'i'e, ti pua'a nu'u ja'ati huá'a japua án teja'upítira'ani a'ímej japua í mej tí'icucui'i, aj mú nu'u mi huarúj naími'i, ajta nu'u hua'utamúari í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a a'ímej í teite.

¹³⁻¹⁴ Majta seica í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a í mej á'ujujhua'ane'e a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íí mú huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Méjxe'eve'eca'a mej miyen huá'ini niúucare'ara'an jime'e í Jesús.

Ayee mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a ja'ati tí'iyaujmua'a ti Israel jetze ajtéme'ecantaca'a mej raatamuárite'en í tiyaaru'u ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ayee mú ará'axcaa aráhua'apua a'íme í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'ati ti tihuá'aijite'e í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín Esceva. Mat'í'ij mi me'ín yaújmua'ame'en miyen tiraatajé í tiyaaru'u tijín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ijte'e ne'ijna jetze me'ecan a'ijna í Jesús í ti jetzen me'ecan ti'ixa í Pablo.

¹⁵ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'ijna í tiyaaru'u tijín:

—Néjmua'ate hui ne'ijna í Jesús, neajta ne'ijna í Pablo. Ari mú'een, ¿a'atéenni sej pírici?

¹⁶ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i a'ín tiyaaru'u ca'anacan huá'a jetze rájve. A'ij pu jín hua'utéemua'iti. Jé'ecan pu hua'utéevajxi. Majta me'ín, ca'anacan mú huiráaci, memuámua'avijmé'e, meti'ipuaíjti'ihuajmé'e. Matí'ij mi huataúruu.

¹⁷ Majta í mej me'uun é'echejca'a me'újna Éfeso, naími'i mú ráamua'areeri'i ti ti'itíj huá'uruu a'íme í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'ij mú jín tiu'utátziin naími'i. Matí'ij mi rí'i tiraatá'a í tavástar'a, a'ijna í Jesús.

¹⁸ Majta mu'iití í mej té'atzaahuate'e, a'í mú u a'uvé'uju'un mej tiraataxáj mé jéjre'e ti'iti jime'e ti a'ij pua'a een í mej jín meri auteájturaa, ti'itíj ti na'a í mej a'ij pua'a huaríj.

¹⁹ Majta í mej tí'ichahuaara, u mú teja'ará'i'ipi í tiú'uju'uxari. Aj mú mi tiu'utaíj, meti'iseíiraca'a í teite. Matí'ij raaté'itiee a'achú tíj na'a caj tí'ijnajcheca'a a'ijna í yu'uxari, ayée pu ará'a a'achú cumu muáacua jetze vl'ira'a í plata.

²⁰ Ayee pu ca'anín jín tí'ijnamuajre'eca'a í niu-ucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a, ajta méyee, ajta nainjapua mú ráamua'areeri'i.

²¹ Tí'ij ayén tiu'uríj. Tí'iquí Pablo raaxí'epi'intare ti i u huaja'uvé'emuaare a'ujna Macedonia,

ajta a'ujna Acaya, ajta tí'ij a'ájna á'ume'en u Jerusalén. Ajta ti nu'u, a'ánna huajá'umuaaren a'ánna Jerusalén, ruxe'eve'e pu nu'u a'ame ti a'uun á'ume'en a'ujna Roma.

²² A'íj pu jín hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e, a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Erasto mej mi á'uciine a'ujna Macedonia. Ajta a'ín í Pablo, a'úu pu á'uche'e a'uteájturaa a'ujna u Asia.

Mat'íj nu'u mi autéjhui mej tiú'ur'itziite'en me'újna u Éfeso me'íjna í teite

²³ A'íjna xicájra'a jetze, jeíhua mú huataníniu'ucacuca'a í teite me'íjna jime'e ti huataseíjre í hua'aye'ira í mej té'atzaahuate'e.

²⁴ Seij pu a'ín pú'eene'e ti ayén ántehuaa tíjín Demetrio. A'í pu chí'ij ta'ahuaca ti cáleen ti plata rumua'atí. Ayee pu éene'en ta'ahuaca pu tíj dioosi ti huá'achi'i. Ayee pu ántehuaa a'íjna í hua'adioj tíjín Artemisa. Jéíhua pu huá'amua'itici í mej jamuan tí'imuari'eca'a.

²⁵ Huá'ajseij a'ímej í mej jamuan tí'imuari'eca'a, ajta seica í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'eca'a tí'itij jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Teteca, mú'een xu ramua'aree tej temua'a naa tí'ijmua'itici í tumín te'íjna jime'e tej tí'imíjhuaca.

²⁶ Temua'a xu tí'ijmua'aree, seajta ranamua se'íjna í Pablo, a'í pu tejá'uxajtan ti a'ímej í dioosi a'úu mé é'eseijre'e u teyujta'a, teteca mú huá'ata'ahuaca. Camu nu'u dioosi pírici. A'íj pu hui jín ari jeíhua hua'utéemua'iti í teite í mej miyun me'ecan Éfeso, ajta nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia.

27 J'é'ecan pu a'ij pua'a tí'iruure, a'iné ayée pu hui tiu'utári'iriistari tej jeíhua tejá'uríeeni í tej jín tí'imijhuaca. Ajta a'íjna jime'e í tatéyuu ti tzajta'an huiirájvee í tadioj ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ayée pu tiu'utári'iriistari mej hui caí ché'e miyen tí'ijna'amiche'en. Majta, camu ché'e raataxí'eve'esin í ti ve'ée a'íjna i dios í mej raná'amiche'e nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia, ajta tíj na'a íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

28 Matí'ij ráanamujri'i me'íjna, j'é'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. Ma'utéjhuii mej téjijhuajmé'e. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu hui ve'ée a'íjna í Artemisa, Éfeso ti é'eme'ecan.

29 Ca'anacan mú a'uvaíjtzime'e. Matí'ij mi huaruáachijmé'e naími'i. Me'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Matí'ij mi teite huavívi'i a'ímej í mej hua'apua, a'íjna í Gayo, ajta a'íjna í Aristarco, í mej Macedonia é'eme'ecan. A'íjí mú á'ujujhua'ane'e jamuan a'íjna í Pablo. Matí'ij mi huaja'ujájpua'a a'ujna chí'ita a'u mej e'etiújse'irihua'a í teite.

30 Ajta a'íjn í Pablo, a'íjí pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti ajta a'íjn a'uun a'uteárute. Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e camu tiu'utá'a ti uteárute.

31 Majta seica í mej tí'aijta a'ujna Asia, í Pablo ti huá'ihuaara'a, a'íjí mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e nu'u caí a'uteáru'ipiche'en a'ujna chí'ita.

32 Majta a'ímej í teite, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e. Seica mú seicié tí'itejijhuaca'a. Majta seica seicié. Majta já'ita'a mú ará'axcaa í mej caí ramua'areerca'a a'ij mej 'een jín

téjjihuajmé'e, majta camu ramua'areereca'a a'ij mej 'een jín tiújsej.

³³ Majta me'ín í mej Israél jetze ajtémecan, seica mú miyen ca'aníjra'a tiraatá'a ti a'íjna í Alejandro tihua'utá'ixaate'en í teite. Mat'íj mi seica ayeuutáxi a'u mej e'evé'enejne'e í teite. Majta seica miyen tira'arájee a'ij ti ye'í huárini. Ajta a'íjn í Alejandro, a'í pu rumuájca'a jín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ché'e tí'ixajta. A'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'a japua huatániuni a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

³⁴ Mi majta í teite, mat'íj ráamua'areeri'i ti a'íjn Israél jetze ajtémecan, naími'i mú jíjhua'a a'achú cumu hua'apua hora. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu ve'ée, a'íjna í Artemisa ti Éfeso é'eme'ecan.

³⁵ Ajta a'íjn í tí'iyu'uxaca, a'í pu xaa hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí ché'e tí'ixajta. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite tíjín:

—Mú'een teteca, Éfeso sej é'eme'ecan, naími'i í teite í mej íiyen chaanaca japua seijre'e, naími'i mú hui ramua'aree tej iteen antítamua'aree te'íjna jime'e tej ráacha'íjn í teyuu ti tzajta'an urájca í dios ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ajta a'íjna í tetej ti u'e'icájve u ta japua.

³⁶ Capu a'ij tí'iri'iri ti ja'ati rá'axieehuari'ira a'íjna. Xaatapuá'ajta mi sej téjjihua. Caxu hui ti'itíj mua'aree a'ij sej ti'itij ruure.

³⁷ Mú'een xu yé huavé'evi'iti se'ímej í teteca íiyu chil'ita, se'íjna í Gayo, seajta se'íjna í Aristarco. Majta me'ín, camu hui ja'anáj tiu'unáhua u teyujta'a, camu majta a'ij pua'a ti'ixa í tadioj jemi.

38 Tí pua'a hui a'ín Demetrio, majta í mej jaman ti'imuarí'e, ti pua'a ja'ati huá'ajaaxiejvi'ira, te'entácuuni'i a'ujna í jueesi mej e'iráati. Miché'e me'ín me'uun e'ehuaújniuuste'en.

39 Ajta ti pua'a mú'een ti'itíj jín setiú'ujcha'íre'e, rujímua'a xu raaxí'epi'intare'en a'ij ti ti'itíj jín ti'itá'aca í yu'uxari jetze.

40 Ayájna tetíj een, ayée pu hui tiu'utací'ipe mej téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e, a'ij tej ti'itíj huáruu íye chajta'a tej tiyen tí'ita'ítziite'e. Ti pua'a miyen me'íjna jín téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en, capu ti'itíj mé'e já'ahua'a tej tiyen tiu'utá'an í mej jín taatátuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'iyu'uxaca.

41 Tí'ij antipué'areca'a ti ti'ixa, a'í pu hua'irá'iteca'a í teite.

20

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Macedonia, ajta u Grecia

1 Tí'ij antipué'areca'a í mej huaúritziite, Pablo pu hua'utajé í mej té'atzaahuate'e ti ij a'ín a'atzu ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi cá ruxieemíjte'e. Aj pu i hua'iré'echuiixi seij ajta seij, ajta hua'utateújte. Ti'iquí á'uraa u Macedonia.

2 Nainjapua pu huá'umuaareca'a matíj mena'a titechéejme'ecaa a'ímej í í'ihuaamua'ame'en. Jé'ecan pu ca'aníjra'a hua'utá'a a'íjna jime'e í ti jín tihua'utá'ixaa. Ajta á'iyen, a'uun a'ará'a a'ujna u Grecia.

3 A'uu pu ayén á'atee a'achú cumu huaíca máxcira'i.

Ti'iquí atéye'imijca'a í baarcu jetze ti i antára'ani a'ujna Siria. Majta a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, a'íi mú miyen tiraaxí'epí'intare mej me'uun ye'itéchu'eve'en juye jetze ti jetzen huaméj.

Ajta a'íjna í Pablo, tí'ij nu'u i ráamua'areeri'i. Ti'iquí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín niché'e huaré'ara'ani nej ni ne'uun a'uré'enen u Macedonia.

⁴ A'íi mú a'ucíj jamuan, a'íjna í Sópater ti yaujra'an pú'een a'íjna í Pirro. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í Sópater u Berea. A'íi mú majta a'ucíj a'íjna í Aristarco, ajta í Segundo, í mej Tesalónica é'eche. Gayo pu ajta á'uraa a'uun ti Derbe é'eme'ecan. A'íi mú majta a'ucíj a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Tíquico, ajta Trófimo. A'uu mú é'eme'ecan a'u ti huatacá'a u Asia.

⁵ A'íi mú í ta'ihuaamua'a án e'ejrá'aseca'a. Majta me'ín, a'úu mú nu'u taje'echu'eve'e muá'aju'un itejmí a'ujna chajta'a u Troas.

⁶ Teajta iteen, tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e í mej racua'aca í pan ti caí levadura ranaxca, a'úu tu e'eráaci a'ujna Filipos í baarcu jetze. Anxíj xicaj tu jetze a'ará'a a'ujna Troas. A'uu tu huajá'uteu í seica. Teajta iteen, a'úu tu á'atee aráhua'apua xicaj.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Troas

⁷ Tí'ijta teja'uré'ene í seíj xicájra'a jetze, a'íi mú tiújseij mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í pan. Ajta a'íi pu tihua'umuá'ate a'íjna í Pablo. A'iné ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti á'ura'ani í seíj xicájra'a jetze

ti ra'it'é'ase, aúche'e pu tihuá'a'ixaate'eca'a ajta já'ita'a tíca'imua.

⁸ A'uu mú tiújseij a'ánna imuá cuaartu jetze, ti tiú'ujhuaica. An pu ú'utaaca jeíhua í cantiira'a.

⁹ Ajta a'úu pu huiracatii temuaj ti ayén ántehuaaca'a tijín Eutico. An pu ave'eré'eyeijxi ti anacun.

Ajta a'ín í Pablo, jeíhua pu tihuaú'ixaa. J'écan pu á'atee ti tihuá'a'ixaate'e. A'íj pu jín hua-muá'itiche í cutzi jime'e a'íjna í Eutico. Aj pu i ticu. Cuj pu ancuré'ejvej ti tiú'ujhuaica jetze í chí'ij. Mat'íj mi ra'ajjáj m'í'ichican.

¹⁰ Aj pu i acájraa a'íjna í Pablo. T'íj i ra'avé'evii a'íjna í temuaj ti'írí m'í'ichi. T'í'quí ru'ihuaamua'a ayén tiu'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'itziñne'e. Aúche'e pu hui ruuri.

¹¹ Aj pu i ajtahua'a antíraa í chí'ij jetze. Hua'uré'e'í'ip'íte í pan. Mat'íj mi ráacua. Temua'a pu tiu'utáxa'íi ti tihuá'a'ixaate'e. Tapuá'arijme'eca pu á'uraa.

¹² Ajta a'ín í temuaj, ruurican mú a'uví'iti. J'écan mú naa tiu'utaújtemua'ave.

T'íj nu'u i u a'ajrájraa u Troas, ti nu'u i a'uun e'ará'asti u Mileto

¹³ Teajta iteen, ta'anáaté'e tu á'uju'un. Tet'íj ti baarcu jetze atéeci. A'uu tu a'ará'a te'újna Asón, tej ti ye'erávi'itín te'íjna í Pablo, a'iné ru'icán pu e'eráye'imijca'a.

¹⁴ Tet'íj ráateu te'íjna í Pablo te'újna Asón, ti'íqui ta jamuan ateájraa í baarcu jetze. Tet'íjta ti a'ucíj a'ujna já'ahua'a u Mitilene.

¹⁵ A'uu tu huiráaci.

Yee ruijmua'ate'e yee tu antacíj után pújme'en. A'uun tu vejli'i e'ejtenee a'utí e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Quio, tetí'ij ti seíj jetze í xicaj te'uun antanéj te'újna Samos. Yee ruijmua'ate'e yee a'uun tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mileto.

¹⁶ Ayee tu huaríj a'iné Pablo pu raaxí'epi'intare ti caí a'uun a'atanén a'ujna Éfeso. Capu ajta e'etéerimi'ica'a a'ujna a'uun ti huatacá'a u Asia. Ca'anacan pu u a'uránejni'ica'a a'ujna Jerusalén, ti pua'a nu'u í'iri'iristan tej te'uun a'uté'uuca'a matí'ij tí'iyesten me'íjna jime'e mej ra'utámua'aree ti ari ayén teuumé anxíj tamuáamuata'a xicaj.

A'ij ti nu'u Pablo tihua'utá'ixaa a'ímej í vaujsi í mej me'uun é'eme'ecan u Éfeso

¹⁷ A'uun pu a'utevé'e u Mileto, tí'ij Pablo hua'uta'ajtac'a a' mej u a'uvé'ejun í vaujsi í mej huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej tiújse'irihua'a a'ujna u Éfeso.

¹⁸ Matí'ij mi me'ín vaujsi á e'iré'ene. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéjvee netíj nena'a amuacaícan nej yé ra'áa íye Asia.

¹⁹ Ayee nu hui tí'ijvair'e í tavástara'a tzáahuati'ira'a jime'e. Canu á'antzaahuat'e ne'íjna jime'e sino nehuányeinixi ne'íjna jime'e nejá'amuacha'ij. Neajta, jeihua nu tiu'utése ne'íjna jime'e mej a'ij pua'a tinaatajé.

²⁰ 'Canu ja'anáj á'atura nej caí tejá'amua'ixaate'e ti'itij ti amuaatéva'iri mú'ejmi. Netejá'amua'itii ne'újna teyujta'a, neajta ne'újna á'amuache.

21 Netihua'utá'ixaa ne'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, neajta ne'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, majta rá'antzaahuate'en me'íjna í tavástar'a í Jesús a'íjna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

22 'Tíj ajta íjii, a'úu nu hui Jerusalén a'umé'e na'ame ne'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tinaata'aj. Canu xáahuí ramua'aree a'ij ti ti'itíj mu'u nejé'eruuren.

23 A'ij nu'u xaa mua'aree, ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuacaícan ayén tinaatá'ixaa yee a'u ti na'a ti huachájta'ajme, a'úu mú nu'u ne'íteánajsin. Ayee nej nu'u tirajpuaítzi na'ame.

24 'Capu amín a'ij, capu ne jetze ruxe'eve'e ineetzi. Ajta netevi, capu ti'itíj ranajche ineetzi jemi. A'ii nu'u hui niyen tí'ijxe'eve'e, nej ra'antíci'íti nej huára'ani íiyen chaanaca japua, neajta ra'ará'asten ne'íjna jime'e í Dios ti ayén tinaa'íjca nej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jetzen rá'axa í Dios, tí'ij a'ín tihua'utá'uuni'i ruxí'evi'ira'a jime'e.

25 'Mí seajta mú'een, nej á'amujemi á'uche'ecane'e á'aye'i, neajta já'amua'ixaate'e jíme'en í Dios ti nainjapua tí'aijta, íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee nu tí'ijmua'aree sej caí ché'e ja'anáj nesejran ineetzi.

26-27 A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e íjii, ti pua'a ja'ati yá'uríeeni í ruxíejniu'uca í Dios jemi, capu Dios ne jetze rapua'ajte'e, a'iné canu ja'anáj raatapuá'ajtaca'a nej tejamuá'ixaa í niuucari, sino nain nu tejamuá'ixaa a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

28 'Rí'i xu'u mú'een mi ru tzajta'a. Seajta rí'i xu'u huá'a jetze a'ímej í teite Dios ti tejámua'íjca. Setá'aj huá'ucha'íin naíjmi'ica í mej tiújse'iri í Dios jemi, í ti huá'unanai í rutevij jime'e a'íjna í Jesús.

29 'Aye nu nee tí'ijmua'aree netí'ij á'ura'ani, seica mú a'uvé'uju'u muá'aju'un mú'eetzi tzajta'a mej miyen 'een matíj íra'ave tite'uteáru'ipi huá'a tzajta'a í ye'emuaate. Camu tíhua'utá'uuni'ira í mej té'atzaahuate'e.

30 Majta seica mú a'amua tzajta'a hu-ataseíjre'esin. Hua'itzi mú jín tejá'amua'aten mej mi amuájseire'en mú'ejmi í ru jemi.

31 'Naa xu'u rí'i mú'een. A'íj xu autámua'aree, tí'irí ayén teumé huaíca nine'ira'a nej tejá'amua'ixaate'e seíj neajta seíj nain tújca'ari tzajta'a, nain tíca'ari tzajta'a, niyen ni te'icányé'ine'e a'amua jime'e.

32 'Neajta íjii, netejá'amua'ijcate'e í Dios jemi, ne'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa a'achú ti caj titaatapuaíjve'esin í Dios. A'íjna í niuucari pu amuaatá'asin í ca'aníjra'a, ajta amuaatá'asin sej a'uté'e xá'ara'ani huá'a jamuan í ti Dios ruseíj hua'avé'ejajpuaca'a.

33 'Canu ja'anáj niyen tí'ijxe'eve'eca'a nej ra'ancuré'an huá'a tumin, canu neajta í tíhua'acíxu a'ímej í ne'ihuaamua'a.

34 Aye nu hui seajta tí'ijmua'aree nej huaténvai nemuajca'a jime'e, neajta niyen che'atá nena'a tíhua'utévai a'ímej í mej nej jamuan á'ujujhua'ane'e.

35 Nain nu hui jín tiu'umuáriej, neajta nu amuá'ití'iri'i ti ayén tiú'ujxe'eve'e a'íjna jime'e tej

hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

'Mú'een xu seajta siyen tira'utámua'aree a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín: “Jaítze'e pu rí'í rutémua'ave'e a'íjna í ti ti'itá'aca caí a'íjna í ti te'encuré'aca.” —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³⁶ Tí'ij ayén tihua'uta'ixáate'e, aj pu i Pablo titunutaca'a huá'a jamuan a'ímej í vaujsi. Ajta raatéjhuaú í Dios jemi.

³⁷ Naíimi'i mú ru'iré'echuixi, majta tiujyeínejraa.

³⁸ A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti raataxájtaca'a ti jaítze'e a'ij pua'a hua'utá'a yee mej nu'u caí ché'e ja'anáj mé'e yé'eseijran. Aj mú mi u á'uju'un jamuan a'u ti e'eteájraa í baarcu jetze.

21

Tí'ij nu'u a'íin Pablo á'uraa a'ujna u Jerusalén

¹ Tetí'ij ti á huaja'uhuá'axi í ta'ihuaamua'a, tetí'ij ti atéeci í baarcu jetze. Aj tu ti antacíj a'ujna u Cos. Yee ruijmua'ate'e yee tu te'uun a'uráane te'újna Rodas. Teajta te'uun huiráaci, tetí'ijta ti te'uun a'uráane a'ujna u Pátara.

² A'uu tu ti seíj á'uteu í baarcu ti Fenicia a'umé. A'íj tu jetze atéeci. Tetí'ij ti a'ucíj.

³ A'uu tu aujú'ucaa tetí'ij raaseíj á ti e'eráahuachi. Ayeé pu téja'arájtehuua tijín Chipre. A'uu tu taúutata'a pújme'en ajcáane, mú tu á'uju'un tena'a ajta a'ujna u Siria. A'uu mú te'irátuaaxi í ijca ti tiú'utisime'e í baarcu. A'íj tu jín acáaci. Ayeé pu téja'arájtehuua a'ujna tijín Tiro.

⁴ A'uu tu ti huá'uteu í ta'ihuaamua'a. A'uu tu ti huá'a jamuan a'uteájturaa aráhua'apua xicaj jetze. Aj pu i xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti'itíj hua'utá'ixa

a'ímej. A'íj mú jín raatá'ijmáijraaca ti nu'u caí á'ura'ani a'íjna í Pablo a'ujna Jerusalén.

⁵ Tí'ij teja'uré'ene aráhua'apua xicaj jetze, aj tu ti a'ucíj. Naími'i í mej té'atzaahuat'e, majta í mej hua'atévi'itín, majta í huá'ayaujmua'a, a'úu mú tajaútuuaa ti ja'u'ástimee chajta'a jetze. A'uu tu títunutaxi ja'apuaíri japua, tej ti raatéjhuauni í Dios jemi.

⁶ Tetí'ij ti hua'utateúute'e, aj tu ti atéeci í baarcu jetze. Majta me'ín í mej á taje'evá'atuaa, a'úu mú huaré'aci.

⁷ Tetí'ij huiráaci te'újna Tiro, teuche'e tu huajú'ucaa baarcu jetze. Tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna Tolemaida. Tetí'ij ti hua'utateújte í ta'ihuaamua'a. Teajta te'uun huá'a jamuan a'uteájturaa sei xicaj.

⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa í Pablo. Teajta iteen i tej jamuan á'ujujhua'ane'e, teajta tu jamuan a'ucíj. Tetí'ij ti aitacíj a'u ti pújme'en, chajta'a ti ayén teja'arájtehuuaa tijín Cesarea.

A'uu tu a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Felipe ti tejá'uxajtan teite tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een seíj í mej aráhua'apua ará'ase í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. A'uu tu a'uteájturaa te'íjna jamuan í Felipe.

⁹ Muáacuaca pu tiyaúumua'a júucajtacan mej caí xi víche'e. A'íi mú tí'ixajta'a niuucari jime'e ti Dios raateájtuaa huá'a jemi.

¹⁰ A'uun tu á'atee yee pua'an xicaj tí'ij seíj á e'iré'ene ti ayén ántehuaa tijín Agabo. A'uu pu e'erájraa a'ujna u Judea. A'ii pu pírici a'íjna í Agabo seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹¹ U pu a'uvé'emej ti ij támua'areeri'i. Aj pu i ra'avé'existaca'a í Pablo í puaaseájr'ara'an.

Ti'iquí a'íjna jín ra'amuáají'icie í ñicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu hui ti'ixa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti jíme'en yee, mej nu'u ra'amuáají'ici'esin a'íjna jime'e í puaaseájre'ara'an a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan a'ujna Jerusalén. Majta nu'u hua'utátuiire'esin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² Tet'íj ráanamujri'i te'íjna, iteen, majta a'íme í mej Cesarea é'eme'ecan, naími'i tu raatajé ti nu'u caí a'uun á'ume'en.

¹³ Aj pu i ayén tiu'utaniú í Pablo tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen tiú'ujyein, seajta a'ij pua'a tité'ujmuajte ineetzi jime'e? Niché'e hui huámi'ini. Ayee nu té'enca'ane mej na'amuáají'ici'en, neajta nej huámi'ini ne'újna Jerusalén ne'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástar'a í Jesús. —Ayee pu titaatá'ixaa a'íjna í Pablo.

¹⁴ A'iné catu raatáviicua'iri'i tej ra'antimuá'itin, tet'íj ti raatá'a ti u á'ume'en. Ayee tu tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a.

¹⁵ Teajta á'iyen huátacate. Tet'íj ti te'uun a'ujnéj a'ájna Jerusalén.

¹⁶ Seica í mej té'atzaahuate'e í mej Cesarea é'eme'ecan, a'íí mú a'ujnéj ta jamuan. Ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mé Chipre é'eme'ecan, ayée pu ántehuaa tijín Mnasón. Pu'uri á'atee temua'a ti té'atzaahuate'e. A'uu tu e'eraíxanche'e a'u ti é'eche a'íjna.

Tí'ij nu'u Pablo ye'uvé'emuaareca'a a'íjna í Jacobo

17 Tetí'ij te'uun a'ará'a, naa mú rí'i tita'ancuré'evi'iti í ta'ihuaamua'a. J'écan mú huataújtemua'ave.

18 Yee ruijmua'ate'e yee pu Pablo ta jamuan u á'ume tej ti ye'uvé'emuaare te'íjna í Jacobo. Majta í vaujsi, naími'i mú a'uun a'uté'uuca'a.

19 Aj pu'i Pablo hua'utateújte. Tí'iquí ayén ti-hua'utá'ixaa naíjmi'ica a'ij ti ti'itíj huaríj a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íjna jime'e ti Dios jetze ruca'ané a'ín í Pablo, ayén Dios jetze te'araújca'anejca'a.

20 Matí'ij ráanamujri'i, aj mú mi rí'i tiraatá'a í Dios. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Pablo tíjn:

—Casi'i, ta'ihuaara'a, a'iné a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, mu'iití mú hui té'atzaahuat'e, majta, naími'i mú raxí'eve'e ti ja'ati ayén huárini a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a.

21 Majta miyen ti'ixa pej nu'u tihuá'amua'ate a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í mej majta seij chuéjra'a japua é'eche, mú'ee pej nu'u piyen tihuá'amua'ate mej nu'u caí miyen rijca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés, mej nu'u caí ra'antisíjchixi'i í hua'anavij í huá'ayaujmu'a'a, majta nu'u caí ra'ará'asten í taye'irá.

22 '¿A'iné tena'a tíjrini?, a'iné matí'ij ráamua'aree í teite pej yé uvé'ene, aj mú mi tiújseire'esin.

23 'Patá'aj piyen huárini a'ij tej timuaatá'ixaate'esin iteen. Muáacua mú yé

muaaté'uu í teteca, í mej ti'itij jín te'ataújratsziri'í í Dios jemi.

24 Patá'aj huá'anvi'itín pe'újna teyujta'a pej pi huá'ajejcuare'en huá'a jamuan, pajta tiu'unáachita í mej huá'ajijve'en. Aj pu hui xaa ri'iríista a'ame mej caújyaxi'in. Aj mú mi ramua'aréeren ti caí ayén ti'ayajna a'ij mej timuaatá'ixaa mú'eetzi, sino pajta pej mú'ee ra'ará'astejsin í yu'uxari.

25 'Majta í mej caí Israél jetze ajtémecan, tu'uri tíhua'uta'ítí'iri'í tej tiyen raaxí'epi'intare mej caí hua'ira'a cua'aca mej ráamuai'ivajtacaa. A'í pu hui xaa ri'irí mej ráacua'ani í mej caí ráamuai'ivajtacaa. Aru, camu nu'u majta xúure'e cua'aca, majta caí racua'aca í huá'ire'ara'an í mej racácuai'imin. Majta caí tiú'ujxana'acira'a í teteca 'uuca jamuan í mej caí hua'atévi'itín, majta í 'uuca, mej nu'u caí seica anteána'axcan í teteca í mej caí huá'acina'ajmua'a pú'een.

Mej nu'u raatévi'i me'íjna í Pablo u teyujta'a

26 Yee ruijmua'ate'e yee, Pablo pu huaja'uví'iti a'ímej í teteca. Ajta huaújjejcuare huá'a jamuan. Aj pu i teyujta'a a'uteájrapi ti i hua'utá'ixaate'en í mej tí'aijta a'ujna mat'í'ij ra'antipua'ajte'en í mej rujéjcuare'en, majta me'íjna jín miyen huárini mej tiú'umuai'ivejta, seij ajta seij.

27 T'í'ij ari tímua'a antipua'arijme'eca aráhua'apua xicaj jetze, seica í mej Israél jetze ajtémecan, a'í mú raasej a'íjna í Pablo a'ujna teyujta'a. A'íme a'úu mú é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. Mat'í'ij raasej, nainjapua mú

hua'utá'ixa í teite. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej huataníniu'ucacu, matí'ijtá mi raatéevi'i.

²⁸ Muaajíjhuaca'a ca'anín jime'e. Miyen tijín:

—Mú'een teteca mi sej hui Israél jetze ajtéme'ecan, sataatávaire'e. A'ii pu hui a'íin pú'een í teáata'a ti nainjapua á'u'che'ecan, tihua'amua'ate naíjmi'ica í teite mej nu'u mé rúurieni í taye'irá, majta mej nu'u caí ra'ará'asten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, majta mej mi miyen a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jime'e í teyuu. Ajta a'íin, seíj pu hui griegos uteárujte íiyu teyujta'a, a'íj pu jín auté'itze í taye'irá jime'e.

²⁹ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a, a'iné amuacáí mú raaseíj me'íjna í Trófimo ti Éfeso é'eme'ecan. A'uu mú ya'useíj chajta'a, jamuan a'íjna í Pablo. A'íj mú jín miyen tiu'umuá'aj ti a'uun ru'uteárujte a'ujna teyujta'a.

³⁰ Nainjapua í chajta'a, jeíhua mú ru'ítziite'eca'a. Majta cure'eruaácheje'icaa. Matí'ij mi raatéevi'i me'íjna í Pablo. Majta ru'irajáanajraa á pua'acé a'ujna teyujta'a. Majta á'iyen te'iteána á ti é'epueerta.

³¹ Mu'uri tén raajé'icatache'e me'íjna í Pablo. Tí'ij i ráamua'areeri'i a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca ayén tijín mej nu'u nainjapua rú'ítziite'e u chajta'a. Ajta a'íjna í xantaaru'u, ayée pu a'íjna te'entiújmua'areereca'a ti tíhua'uta'aíjtel'en í xantaaru'u í mej seivi'ira'a ará'axcaa.

³² Aj pu i a'íin xantaaru'u ta'amuájca huá'ajseij í ruxantaaru'ustemua'a, ajta a'ímej í mej anxíte tí'ajta. Matí'ij mi u á'uju'un meruaachijmé'e a'u mej a'uté'uuca'a í teite. Majta me'ín í teite,

matí'ij hua'usej me'ijna í xantaaru'u ta'amuájca jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, matí'ij mi raata-puá'ajtaca'a mej ratéva'ara'a í Pablo.

³³ Aj pu i ajteáxiireca'a í xantaaru'u ta'amuájca. Tí'ij i rajví'i a'ijna í Pablo. Aj pu i raata'aíjtaca'a mej ra'amuáji'ici'en hua'apuaca jime'e í cadeena. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani píríci? ¿Tí'itájni a'ij huáruu?

³⁴ Majta me'ín í teite, seica mú miyen seicié títetéjjhuajmé'e, majta seica seicié. A'ij pu jín caí a'ij tiráamua'areeri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ijna í xantaaru'u ta'amuájca a'ijna jime'e mej jeíhua téjjhuajmé'e. Tí'ij i raata'aíjtaca'a mej ra'anján a'u mej e'iráati í xantaaru'u.

³⁵ A'iné jeíhua mú teite, majta ca'anéeri jín ratáca'aníhua'a me'ijna í Pablo, matí'ij mi me'ín í xantaaru'u huá'ajajni'iri'i. Matí'ij mi yá'uchuii me'ijna í Pablo, majta ra'antítuaa me'ijna escaleera jetze tí ajtiú'upu'u í chí'ij jetze.

³⁶ Majta me'ín teite í mej raatavén, ayée mú mauj títetéjjhuajmé'e tijín:

—Xá'ajajni'iri'i, ché'e huámi'ini.

Tí'ij nu'u Pablo rujapua huataniú

³⁷ Matí'ij ru'uteáruute'esime'eca me'ijna í Pablo a'u mej e'iráati í xantaaru'u, tí'iqui a'ín Pablo tiraata'íhua'uri'i a'ijna í xantaaru'u ta'amuájca tijín:

—¿Ni pecaí neetá'aca nej a'atzu timuaatá'ixaate'en?

Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—¿Ni mú'ee peraayí'ti í hua'aniuuca í griego?

38 ¿Ni pecaí pe'ín pú'een í pej Egipto é'eme'ecan, í pej pauchén huá'ítziite'eca'a í teite mej mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pírici í pej huaja'uví'iti muáacua ví'ira'a mej tí'itecui'ica pe'újna a'u ti caí é'e ti'itáj?

39 Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mi neajta, nee nu Israel jetze ajtémecan. A'uu nu é'eme'ecan a'ujna Tarso, chajta'ana ti jeíhua ruxe'eve'e a'uun ti huatacá'a u Cilicia. Jéíhua nu muahuavii pej naatá'an nej tihua'utá'ixaate'en í teite.

40 Aj pu i xaa raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en. Aj pu i Pablo huatéechaxi a'íjna escaleera jetze. Ru-muájca'a pu jín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ché'e téjijhuajme'en. Matí'ij caí ché'e e'ijtéruaasime'eca, aj pu i hua'aniuuca jín tihua'utá'ixaa í hebreo. Ayen tijín:

22

1 —Ne'ihuaamua'a, seajta nevaújsimua'a, xáanamujri'i a'ij nej tejámuaatá'ixaate'esin inee jíme'en.

2 Matí'ij ráanamujri'i ti ayén tihua'utá'ixaa hua'aniuuca jíme'e í hebreo, matí'ij mi huateápua'areca'a temua'a naa.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

3 —Nee nu hui Israel jetze ajtémecan. A'uu nu ja'unú'ihuaca'a a'ujna já'ahua'a Tarso a'úu ti huatacá'a u Cilicia. Aru, ayuu nu huavése yú Jerusalén. Netihuánmua'ate ne'íjna jemi í Gamaliel, ti tejténamujraca'a í yu'uxari jetze ájca'i ti imuá é'eme'ecan. Ayee nu hui nee tiú'uvai jemin

í Dios nain jime'e í nexí'evi'ira'a setíj mú'een rici íjii.

⁴ Ja'anáj imuá nu a'ij pua'a huá'aruurejca'a ne'ímej í mej té'atzaahuat'e a'íjna jime'e í niuucari í mej jetzen huajú'ucaa. Nehua'utavén ajta nena'a caí huá'ucuii. Neajta naíjmi'ica huavívi'i í teteca, neajta í mej 'uuca nej ni hua'iteáanan.

⁵ 'A'íjna ti tihuá'aijte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e teyujta'a, majta a'ímej í vaujsi, naími'i mú hui ramua'aree í mej yu'uxari naatapíj nej ni huaja'uvé'ejajpuan u Damasco í ta'ihuaamua'a í mej Israel jetze ajtém'e'ecan nej ni tiu'utátuiire'en. A'uu nu á'ume nej ni hua'uvívi'iran nu í mej té'atzaahuat'e, neajta u huája'arájajpua neyujna Jerusalén tej ti puaíjtzi hua'utá'an.

*Pablo pu tihuá'a'ixaate'e a'íjna jime'e ti a'ín tavástara'a ra'antíhua'u
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ 'Netí'ij ni ne'uun aumé'ecaa juye jetze. Nu'uri tímua'a antenésime'eca ne'újna Damasco a'atzaj cumu tacuarixpua. Ca'anacan pu hui taij huatátaaxi inee jemi. Júte'e pu e'icátatzave'e ca'anín jime'e.

⁷ Netí'ij ni ca'anacan á e'erájve á chuaata'a. Neajta á'iyen ja'ati huánamuajri'i ti ayén tinaatajé tíjín: “Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?”

⁸ 'Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'i tíjín: “¿A'ataani pej pírici mú'ee, nevástara'a?” Ajta ayén tinaatá'ixaa tíjín: “Nee nu nu'u hui a'ín pú'een Jesús nej Nazarét é'eme'ecan, nee nu a'ín pú'een í pej a'ij pua'a neruure.”

9 'Majta me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íí mú majta raasej í taij, majta tiu'utátziin. Mí majta, camu ráanamujri'í í ja'ati ti naatajé.

10 'Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'í tijín: “¿A'iné ti'itíj neruuren, nevástara'a?”

'Ajta a'ín tavástara'a, ayée pu hui tinaatá'ixaa tijín: “Ájchesi, aricu a'ujna u Damasco. A'uu mú muaatá'ixaate'esin nain a'ij pej ye'í huárini.”

11 'Neajta aracúuni'í na'araa í taij jime'e. A'íj mú jín me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íí mú nejaútuua u Damasco.

12 'Seij pu a'uun a'utéveeca'a a'ujna ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Nain pu jín ra'ará'aste í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Rí'í mú tiraatajé naími'í í mej Israel jetze ajtème'ecan í mej a'uun é'echejca'a a'ujna Damasco.

13 Mu pu a'uvé'emej ti náamuuaare a'íjna. Aa vejli'í pu ne jemi huatéechaxi. Aj pu i ayén tinaatá'ixaa tijín: “Ne'ihuaara'a, Saulo, patá'aj atanéri puá'ara'ani.”

'Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj nu ni atáneerica'a na'araa.

14 Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Hua'aDioj í tavaújsimua'a teecan, a'íí pu nu'u hui mua'avé'evi'iti mú'eetzi pej pi ráamuua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e, pajta rasejran a'íjna ti caí ja'anáj ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, pajta ranamujran a'ij ti ti'itíj ti'ixa.

15 Mú'ee pe á'uche'ecane'e pua'amé teite tzajta'a pe'íjna jetze me'ecan í tavástara'a. Mú'ee pe nu'u

hui huá'a'ixaate'e pua'amé a'ij pej peri tiu'uséij, pajta í pej peri ráanamujri'i.

16 Ajta íjii, ¿ti'itáni pauj chu'eve'e? Ájchesi, é'e huá'amuai'ihuachi, pajta raatajéeven niuucajtze'en í tavástara'a ti ij a'íin timuaatá'uuni'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

Pablo pu tihua'a'ixaate'e ti Dios a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan

17 'Netí'ij ni neyun a'uvé'emej yú Jerusalén. Teyujta'a nu a'uteájrupi nej ni Dios jemi tiu'utáne'uuni'i. Neajta á'iyen tiú'umaaraca'a.

18 A'íj nu hui tavástara'a huasej, ti nu'u ayén tinaatá'ixaa tíjín: “Ca'anacan, á'ura'a ayujna Jerusalén a'iné camu muá'antzaahuate'esin a'ij pej tihua'utá'ixaate'esin ineetzi jetze me'ecan.”

19 'Aj nu ni niyen tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, a'íi mú ramua'aree í nej á'uche'ecane'e hua'atáyujta'a á, neajta méyee, neajta hua'iteána í mej té'atzaahuate'e mú'eetzi jemi, neajta hua'utéevajxi.

20 Majta ramua'aree nej ne'uun a'utéveeca'a ne'újna matí'ij raajé'ica me'íjna í Esteban í ti tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jetze me'ecan. Nee nu hui tiu'utá'a ne'íjna jime'e mej raajé'ica. Neajta tiú'ucha'íi í tihua'acíixu a'ímej í mej raajé'ica.”

21 'Mí ajta a'íin tavástara'a, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín: “Aricu, a'iné nemuaata'íti ímuá teite tzajta'a í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

Ti nu'u a'ñn xantaaru'u ta'amuájca, a'ñ pu racha'ñca

²² Maúche'e mú ráanamujri'i. Aj mú mi autéjhuii mej huatejíhuajra'ani. Miyen tijín:

—Xá'anvi'itichi setá'aj raajé'ica. Tena'ajtzi raata'aíjtache'e mej raajé'ica.

²³ Jé'ecan mú téjjhuajmé'e. Majta tiú'ujcixu, júte'e mú tejá'uhua'anáa, majta chuej eiré'aratzi. Júte'e mú tejá'uhua'anáa.

²⁴ Majta mauj téjjhuajmé'e, ajta a'ñn xantaaru'u ta'amuájca, a'ñ pu hua'uta'aíj mej ru'uteájtuaani u téte'e a'u mé é'eche í xantaaru'u. Ajta tiu'uta'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'in, majta tiraa'íhua'uran me'íjna í Pablo mej mi ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen títetéjjhuajmé'e í teite.

²⁵ Mat'íj mi ra'atéejí'icie mej mi ra'iré'avajxi'in.

Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa í ti ti'itéjvee ti áa a'utéjvee ayén tijín:

—¿Ni ayén tejamuaatá'aca í á'amuaye'ira sej si na'iré'avajxi'in ineetzi i nej ne'uun Roma jetze e'ejtémecan? Mi majta caí xi miyen tiraaxí'epi'intare mej puaíjtzi naatá'an ineetzi.

²⁶ Ajta a'ñn ti anxíte tí'ajta, tí'ij ráanamujri'i a'íjna í Pablo, a'úu pu á'ume a'íjna jemi xantaaru'u í ta'amuájca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'íné pena'a píjrini a'íjna jime'e í ja'ati? A'uun pu chajta'a é'eme'ecan Roma ti e'ejtémecan.

²⁷ Aj pu i a'ñn í xantaaru'u í ta'amuájca, á e'iré'ene í Pablo jemi. Ti'iquí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Naatá'ixaate'e. ¿Ni pe'uun é'eme'ecan chajta'a ti Roma e'ejtémecan?

Aj pu i Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee.

²⁸ Aj pu i a'ñin í xantaaru'u í ta'amuájca ayén tiraata'ixaa tijín:

—Jeíhua nu tiu'unájchitaca'a inee nej ni huatenromáanota.

Tí'ij i ayén Pablo tiraata'ixaa tijín:

—Ni'i romano inee a'iné a'úu nu ja'unú'ihuaca'a.

²⁹ Majta me'ín í mej raata'íhua'uri'i, aj mú mi avé'eci rujímua'a. Ajta a'ñin xantaaru'u í ta'amuájca, a'ñi pu miiymu tiu'utátziin tí'ij ráamua'areeri'i ti aiteújna a'íjna í Pablo, í ti a'uun Roma ajtéme'ecan.

Tí'ij nu'u a'ñin xantaaru'u í ta'amuájca, a'ñi pu nu'u ya'ujáj huá'a jemi í jueesi

³⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, ajta a'ñin xantaaru'u í ta'amuájca, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen tí'ijxajtzi'i í Pablo a'ñime í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Tí'iquí ra'uxíjite. Ajta hua'uta'aíj mej nu'u tiújseire'en a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, majta í jueesi. Aj pu 'i ya'ujáj a'íjna í Pablo. Tí'iquí huá'a jemi á yaúutuaa.

23

¹ Tí'ij i hua'useíj í Pablo a'ímej í huá'a jueesi í mej e'etiújseire'eca'a. Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, tíj na'a nej ché'e temuaísta, tíj na'a ti yú e'iré'ene nain nu jín te'ará'aste. Canu hui tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi.

² Aj pu i a'ñin Ananias, í ti tihua'aijte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, a'ñi pu hua'uta'aíj mej ra'ancájveeni.

³ Ajta a'ñin Pablo, ayén tiraata'ixaa tijín:

—Dios pu mua'ancávejsin mú'eetzi, mi pej a'ij pua'a tí'itevij. Mú'ee pepu'u pemen huatáca pej pi na'uxíjte'en pe'íjna jetze i yu'uxari. Mi pajta, ayée pej te'uteáturaasin pe'íjna jime'e pej hua'uta'aíj mej na'ancájveeni.

⁴ Majta me'ín í mej me'uun e'eré'ete'ecaa, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pej pi piyen a'ij pua'a tí'ijree pemíjna í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi?

⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Pablo tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu ramua'areereca'a ja'ati ti pú'een. Mi ajta tzij a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. Ajta, ti pua'a néjmua'areere, canu niyen tiu'utaxáatache'e, a'iné ayée pu té'eyu'usili í yu'uxari jetze tijín: “Capej a'ij pua'a tí'ijxajta pe'íjna ti tihua'á'ajte'e í teite.”

⁶ Aj pu i ráamua'areeri'li í Pablo tijín seica mú pú'eene'e í mej miyen huataújmu'a'a tijín saduceos, majta seica miyen tijín fariseos. Aj pu i ca'anín jime'e hua'utajé tijín:

—Ne'ihuaamua'a, nee nu fariseo pírici. Huá'a jetze nu huanú'ihuaca'a a'ímej í fariseos. Ijii tí'inexajtzi'li iyyecuí me'íjna jime'e nej rachú'eve'e a'íjna xicáara'an jetze matí'ij huatarún í mi'ichite.

⁷ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi autéjhuii mej ti'ihuaúrihua'u a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos. A'ij pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a mej ti'itij huaxí'epi'intare'en matí'ij tiuújje seij ajta seij.

⁸ Majta me'ín í saduceos, ayée mú tilixa tijín: “Camu nu'u huatarújsin í mi'ichite.” Majta miyen tijín: “Camu nu'u seíre'e muá'aju'un í

xiéjniu'ucare'ara'an mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta seíre'e muá'aju'un í huá'axiejniu'uca a'imej í meri huácuui.”

Mi majta a'ime fariseos, nain mú jín té'atzaahuaté'eca'a.

⁹ Jé'ecan mú jeíhua jíjhuaca'a. Mu'uri jaítze'e jeíhua téjijhuajmé'e. Matí'ij mi seica huatéhuiixi. A'ii mú a'ín pú'een í mej tihuá'amua'ate í yu'uxari jetze. Majta mú me'ín pírici í mej fariseos jetze ajtéme'ecan. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna mi ja'ati, capu hui ti'itij a'ij huáruu. Ajta ti pua'a seij ari tiraata'ixaa í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e ve'ecán jime'e u ta japua ti é'eseijre'e, tiché'e caí jemin niuuca'an í Dios.

¹⁰ Jé'ecan mú jeíhua tiú'urixaate'ecaa. Mu'uri jaítze'e níniu'ucacuca'a. A'ij pu jín tiu'utátziin í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. Ajta ayén tiu'umuá'aj tijín temua'a mú hui tiraatéte'eneaxi'isin a'ijna í Pablo. A'ij pu jín hua'uta'a'ij í xantaaru'u mej á'uju'un mej mi ru'irávi'itín ca'anéri jime'e, mej mi me'uun rá'anvi'itín a'u mé'éche í xantaaru'u.

¹¹ Seij tíca'ari tzajta'a pu a'ín tavástara'a hu-ataseíjre vejl'i'í a'ijna jemi í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Uhuaté'aca'anechi mua'a tzajta'a. Ayájna patíj peri ne jemi tiu'utaniú íiyen Jerusalén, ayée pej hui che'atá pena'a teja'utaxájta pe'újna Roma.

Mej nu'u miyen titehuaújxi'epi'íntari'iri'i mej raajé'ica í Pablo

¹²⁻¹³ Yee ruijmua'ate'e yee, seica í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej raajé'ica me'ijna í Pablo. Hua'apuate japuan c'ij caj mú

ará'axcaa í teteca. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín: “Camu nu'u tí'icua'ani, ni camu majta ye'en ajta mena'a caí raajé'ica.”

¹⁴ A'uu mú á'uju'un a'ímej jemi í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'ímej jemi í hua'avaujsi. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tiyen tite'etátaratziri'i tej caí ché'e tiú'ucua'ani, ajta tena'a caí raajé'ica í Pablo. Aj tu hui ti tí'icua'ani, teajta ye'en.

¹⁵ Ijii, ayée xu huárini mú'een, majta í seica í jueesi, setá'aj raatáhuavii í xantaaru'u ta'amuájca ti ye'erávi'itín í Pablo, a'íjna jime'e sej si tiu'uta'íhua'u temua'a naa. Teajta iteen, tu'uri rí'í huatarúu tej raajé'ica mat'íj caí xi yé uvé'ene.

¹⁶ Mi ajta, pa'ari'í pu tí'namuáaraca tí'ij ayén tihua'utá'ixaa. Aj pu 'i a'ín pa'ari'í a'uun á'ume a'u mej é'eché í xantaaru'u. Tí'ij i raatá'ixaa a'íjna í Pablo. A'íjna í pa'ari'í, a'í pu rayauj cu'utzeáara'an í Pablo.

¹⁷ Tí'iquí a'ín Pablo se'j huatajé í mej anxíte tí'aijta. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hui rá'anvi'itín í pa'ari'í a'íjna í ta'amuájca jemi í xantaaru'u. Tí'itij pu raatá'ixaate'esin.

¹⁸ Tí'iquí a'ín ti anxíte tí'aijta, ya'uví'iti í xantaaru'u jemi ta'amuájca. Tí'ij i ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna í Pablo ti aiteánami'i, ayée pu tinaata'a'íj nej nu'u ye'erávi'itín íiye mú'eetzi jemi ne'íjna í pa'ari'í. Tí'itij pu nu'u muaatá'ixaate'esin.

¹⁹ Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ra'amuaví'ira í muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij i ya'uví'iti 'á'ayee. Tí'ij i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni péne'ixaate'emí'i?

²⁰ Ayee pu tiraata'ixaa í pa'ari'i tijín:

—A'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej muaatáhuavii í Pablo, pej nu'u ruijmua'a rá'anvi'itín huá'a jemi í hua'ajueesi matá'aj nu'u rí'i tiráamua'aree.

²¹ 'Aru, capej huá'atzaahuate'e. Seica mú nu'u rachú'eve'e muá'aju'un me'újna juye jetze avítzi'i jime'e. Hua'apuate japuan cíj caj mú ará'ase a'íime í teteca. Meraaxí'epi'íntarej runiuuca jime'e mej nu'u caí ti'itij cua'ani, majta nu'u caí ye'en ajta mena'a nu'u caí raajé'íca. Mu'uri rí'i huaújruu. Méjchu'eve'e mu'u mi pej raatá'an ti ayén huárini.

²² Aj pu i í xantaaru'u ta'amuájca raata'íteca'a í pa'ari'i ti á'ura'ani. Amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej ja'ati íxaate'e a'ij pej tinaatá'ixaa.

Xantaaru'u pu a'íjna Pablo a'uví'iti a'íjna jemi í tajtuhuan ti ayén ántehuaa tijín Félix

²³ Aj pu i hua'apuaca huatajé í mej anxíte tí'ajta. Tí'ij i ayén tíhua'uta'aíj tijín:

—Huá'ajseire'en í xantaaru'u, a'achú cumu hua'apua ciento í mej ru'icán á'uju'un, majta huaícate japuan tamuáamuata'a mej avé'ete'ete, majta hua'apua ciento í mej chun tiu'í'isin. Setá'aj á'uju'un se'újna Cesarea íjii tíca'a a'atzaj aramuáacua jetze pu teuumé'eca í tíca'ari.

²⁴ Ajta hua'utá'ixa tijín:

—Seajta se'j té'esiirate'en í cahuaayu'u í Pablo ti japuan ave'ecaí a'umé. Setá'aj se'uun yeúutuaani í tajtuhuan jemi ti ayén ántehuaa tijín Félix. Caxu ja'ati tá'acare'en ti a'ij raruuráa.

25 Ayee pu tiraata'ítí'irí'i a'íjna í Félix tíjn:

26 “Claudio Lisias, í tajtuhuan tí jeíhua ruxe'eve'e. Ayee nu muateujte'e mú'ee Félix mí pej tajtuhuan jín tí'it'éjvee, mí pej jeíhua axí'eve'e.

27 A'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'íí mú raatéevi'i me'íjna í tevi. Méje'icatache'e mú, aru nee nu a'uré'ene nehua'antívi'ití í nexantaaru'ustemua'a. Nee nu japuan huaniú a'iné neráamua'areeri'i tí a'íín romano pú'een.

28 Neya'uví'ití huá'a jemi í jueesi í mej tí'ixí'epi'intare'e a'iné néjmua'areerimí'ica'a a'íj mej 'een jín tí'íjxajtzi'i.

29 “Netí'íj ní ráamua'areeri'i mej me'íjna jín tí'íjxajtzi'i me'íjna jime'e í ruye'irá. Capu tí'itíj jín auteájturaa í mej jín raajé'ica nusu í mej jín ra'íteáanan a'íjna í ja'atí.

30 Aru netí'íj ráamua'areeri'i mej seica í mej me'uun Israél jetze ajtéme'ecan, a'íí mú nu'u te'ataújratziiri'i mej raajé'ica, netí'íj ní muaata'ítí'irí'i ne'íjna í tevi. Neajta nu hua'uta'aíj í mej tí'íjxajtzi'i mej mú'etzi huatá'ixaate'en í mej jín tí'íjxajtzi'i.” Aj pu 'í a'íjna huata'ítí'irí'i í tajtuhuan.

31 Majta me'ín xantaaru'u, ayée mú ráaru a'íj tí tihua'utá'ixaa í xantaaru'u ta'amuájca. Tíca'a mú ya'uví'ití me'íjna í Pablo. Matí'íj mí me'uun ya'uré'eneijte a'ujna chajta'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Antipatris.

32 Yee ruijmua'ate'e yee mú a'ucíj í mej ta'avé'ete'ete me'íjna Pablo jamuan. Majta í mej ru'icán huajú'ucaa, a'íí mú huaré'aci a'u mej é'eche í xantaaru'u.

33 Matí'ij a'ucanéé me'újna Cesarea í mej avé'ete'ete, matí'ij mi raatátui me'íjna í yu'uxari, majta me'íjna í Pablo.

34 Ajta a'íin í tajtuhuan tí'ij ra'ancuré'epi í yu'uxari, aj pu i ra'ujíjve. Ajta á'iyen a'íjna Pablo tiu'uta'íhua'uri'i ayén tijín:

—¿Tí'itáni chuéjra'a japua pé'eme'ecan?

Tí'ij i ráamua'areeri'i ti a'uun Cilicia é'eme'ecan.

35 Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aj nu muánamuajran matí'ij yé uvé'enen í mej tí'itij jín mú'leetzi jetze tí'ijpua'ajte'e.

Aj pu 'i raata'aíjtaca'a mej nu'u ráacha'íin í polisi-
iya a'ujna a'u ti Heródes e'irájca.

24

Tí'ij nu'u Pablo rusej rujapua huaniú a'íjna jemi í Félix

1 Anxíj xicaj pu teumé'eca, tí'ij a'íin í Ananias í ti tí'aijta u teyujta'a, a'íi pu a'ucanéé a'ujna Cesarea a'ímej jamuan í hua'avaujsi, ajta seíj ti abogado pírici. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijín Tértulo. A'íi mú' tí'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna í Pablo í tajtuhuan jemi.

2 Matí'ij u ya'utajé í Pablo, aj pu i a'íin Tértulo a'utéjche ti tiraaxájtzi'i. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Félix tijín:

—Tu'uri hui jeíhua rí'i tí'itechée naa taxiéehua pajta pauj mú'ee tí'ita'aijte'e. Jéihua pej rí'i tí'irájteuve é'e tzajta'a tetá'aj jaítze'e rí'i yee tí'itechéjme'eni.

3 Nain tu teri ancuré'a. A'íj tu jín naa titaatátemua'ave nainjapua. Rí'i tu timuaatá'aca

mú'ee Félix pej i'i tajtuhuan, pej jeíhua naa rí'i tí'iruure.

⁴ Aru tetá'aj caí máàj muá'ítzee, ayée nu tí'imuahuvii pej a'atzu huatá'an í ca'aníjra'a pej a'atzu táanamua tej timuaatá'ixaate'esin.

⁵ 'Ja'iné amíjna mi tevi, jeíhua tu'uri hui tirájteuri'iri'i ti tí'ítziita íiyen chaanaca japua. Nain japua pu ca'anéjri hua'utá'a í teite í mej Israel jetze ajtéme'ecan mej mi huaujné'usi'ite'en. A'íi pu ajta antiújmua'aree a'íimej jime'e í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti Nazarét é'eme'ecan.

⁶ Ajta a'íi pu huataújtese ti raatéxieehuata í teyuu. A'íj tu hui jín rajví'i. Ayee tu tí'ijxe'eve'eca'a tej puajtzi raatá'an a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁷ 'Ajta a'uun ti ta'amuájca, a'íjna í Lisias, a'íi pu a'uun a'uteájrupi. Tí'ij í tá'ajajni'iri'i ca'anéeri jime'e.

⁸ Ajta ayén titaatá'ixaa tíjín mej mú'eetzi jemi a'uvé'uju'un í mej tí'ijxajtzi'i. Ti pua'a nu'u mú'ee asej petiraa'íhua'u, aj pej xaa ramua'aréeren ti ayén ti'ayajna nain í tej jín tí'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Tértulo.

⁹ Majta me'ín í mej a'uté'uuca'a í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'íi mú majta naími'i miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee pu ti'ayajna.

¹⁰ Aj pu i a'íin tajtuhuan rumuájca'a jín tiraata'ixaa a'íjna í Pablo ayén tíjín:

—Patá'aj hui tiu'utaxáj.

Tí'ij i Pablo ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Rí'i pu hui tinaatá'a nej huatánne'a inee, a'iné néjmua'aree tijín juees pej pírici a'íjna chuéjra'a japua. Pepu'uri á'atee pej juees pírici.

11 ¿A'iné tí'iri'iri pej ráamua'aree ti ayén ti'ayajna? Auchén pu tamuáamuata'a japuan hua'apua xicaj á'atee nej a'án a'ujnéj án Jerusalén nej ni rí'i tiraatá'an í Dios.

12 'Majta a'íime í mej tí'inexajtzi'i, matí'ij naa-teevi'i, canu hua'ajteá'axi'ica'a í teite a'ujna teyu-jta'a ti ve'ée tzajta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca mej huataníniu'ucacun a'ujna teyu-jta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca ne'újna u chajta'a.

13 Amíime mi teite, camu majta a'ij tirájteusin í mej jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

14 'Ayee nu'u xaa tí'imua'ixaate'e. Nee nu hui ravaire'e í Dios í mej raná'amiche'e í nevaújsimua'aci'i. Nee nu ravaire'e ne'íjna jime'e í ye'irá í mej jetzen huajú'ucaa. A'ijna jime'e í neye'irá, ayée mú ti'ixa amíime tijín nesej nu a'ij tirájteu. Mi neajta, canu. Nain nu hui ántzaahua a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze í ti te'anxívi, neajta nain a'achú mej caj ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

15 'Ayee nu hui neajta inee tirájxe'evi'ira'a í Dios jemi, matíj amíime ne'íjna jime'e mej huatarújsin í mi'ichite tzajta'a í mej meri huácuii, a'íime í mej rí'i tí'iteteitestaca'a, majta a'íime í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íca.

16 Aj nu hui jín tí'itese'e nej niyen ri'éene'e mé né'uche'ecane'en í Dios jemi, neajta huá'a jemi í teite.

17 'Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an nine'ira'a nej á'u'che'ecan nej ni tumin hua'utá'an í nete'ítestemua'a, neajta tiu'utámua'í'ivejtan í Dios jemi.

18 Netí'ij ni u'e'ehuánjeycuare a'ij ti té'axa í taye'irá jime'e í yu'uxari jetze. Ayee nu ríjcaa matí'ij seica taase'íj me'újna teyujta'a ti ve'ée.

19 'A'í'í mú me'ín pú'een'e'e í mej me'uun é'eme'ecan a'uun ti huatacá'a a'ujna Asia. Camu je'íhua á é'te'ítestaca'a ineetzi jemi, camu majta rú'itziite'eca'a. Tí pua'a ti'ití'ij a'ij meté'umua'areere ineetzi jemi, miché'e me'ín yé ve'eré'enen mú'eeetzi jemi mej mi me'íjna jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

20 Na'ari caí, miché'e mem'ín mi mej yé huaté'uu raataxáj ti'ití'ij í nej jín aute'ájturaa netí'ij ne'uun a'utéveeca'a huá'a jemi í huá'a jueesi.

21 'Tij caí hui a'í'í pú'een í ti'ití'ij í nej jín aute'ájturaa netí'ij u a'utéveeca'a huá'a jemi, netí'ij ni huajíjhuaca'a niyen tíjín: “Mú'een xu tí'inexajtzi'í íjii se'íjna jime'e í nej té'atzaahuat'e'e a'íjna jime'e mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mí'ichite.” —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

22 Tí'ij Félix ráanamujri'í, capu ra'aránajcheca'a ti raax'í'epi'íntare'en. A'iné a'í'í pu rú'umua'areereca'a a'ij ti éene'e í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Che'e mí'í uvé'enen í xantaaru'u í ta'amujca a'íjna í Lisias. Aj nu temua'a naa tí'ijmua'areeren a'íjna í sej jín tí'ijxajtzi'í mú'een.

23 Aj pu 'í Félix a'íjna huata'áij í xantaaru'u ti anxíte tí'áijta ti auj racha'íca a'íjna í Pablo. Ajta

nu'u a'atzu raatá'an ti á'uche'ecane'en ruse'ij. Ajta mej ráamuaare í amiigustemua'ame'en, majta ti'itíj tiraatá'an ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í Félix, aj pu í á'uraa.

24 Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an xica, ajtahua'a pu uvé'ene a'íjna í Félix, ajta jamuan íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Drusila. A'í pu Israel jetze ajtéme'ecan. Tí'ij i raata'aíjtaca'a í Pablo ti i a'íin tiraata'íhua'u a'íjna jime'e ti pua'a ja'ati rá'atzaahuate'e a'íjna í Jesús, ti i'í Ciríistu'u.

25 Pablo pu ayén tiraata'ixaa ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén huárini í ti i'í x'epi'ín jime'e najmi'ica jemi, ajta nu'u ti r'íi hua'utécha'íin. Pablo pu ajta ayén a'íjna tiu'utá'ixaa a'íjna í Félix ti Dios ayén puaíjtzi tihua'utá'asin a'íime í mej yen seijre'e íyen í chaanaca japua. A'íj pu jín tiu'utátziin a'íjna í Félix. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj á'ura'ani íjii. Nemuaatájeevi hui neajtahua'a netí'ij huatáci'ipe. Aj nu ni muánamuajran neajtahua'a.

26 Mi ajta a'íin Félix ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti Pablo tumin raatá'an a'íjna jime'e ti raatátuaani. A'íj pu jín jeíhua pu raata'aíjtaca'a ti tiu'uxáj jamuan.

27 Tí'ij teuumé'eca hua'apua nine'ira'a, ti'iqui Félix airájraa ti ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e. Tí'iquitá'i seij te'enteájrupi tajtuhuan jime'e. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Porcio Festo. Ajta a'íin í Félix, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ri'éene'e huateáturen a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtéme'ecan. A'íj pu jín caí raatátuaa í Pablo.

25

Tʼíj nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a í Festo jemi

¹ Aj pu 'i Festo a'uun a'ará'a a'ujna tʼíj te'enteárute tajtuhuan jime'e. Huaíca xicaj pu á'atee a'ujna Cesarea. Aj pu 'i a'ujnéj a'ájna Jerusalén.

² Majta me'ín í mej tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta seica í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej ve'ecán jín títetateí, a'íí mú jemin a'uré'ene me'íjna í Festo. Matʼíj mi tiraaxájtzi'iri'i me'íjna í Pablo.

³ Jéihua mú rájhuaviiri'i ti'títj ti huá'a jetze ruxe'eve'eca'a ti a'íín Festo raata'aíjta mej ya'uvé'evi'itín me'íjna í Pablo. Ayee mú tí'imua'ajca a'ímej mej raajé'ica á já'ahua'a, juye jetze.

⁴ Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Festo tijín:

—Aitenami'i a'íjna í Pablo a'ujna Cesarea. Neajta inee, a'úu nu a'umé'e na'ame ruijmua'a, na'ari aaruijmua'a.

⁵ Miché'e seica u á'uju'un ne jamuan í mej tí'ajjta ve'ecán jime'e mej mi ráamua'aree ti pua'a a'íín Pablo auté'itze ti'títj jime'e, mej mi me'ín ti'títj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Ayee pu u é'etee a'achú cumu aráhuaica xicaj, na'ari tamuáamuata'a xicaj a'ájna Jerusalén. Aj pu i a'ucáane a'ujna Cesarea. Yee ruijmua'ate'e yee pu a'ujyeíjxi huá'a jamuan í jueesi. Aj pu i raata'aíjtaca'a mej nu'u ye'eráajan me'íjna í Pablo.

⁷ Tʼíj a'íín Pablo a'uteájrupi a'ujna, aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'ííme í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, a'íí mú ajteáxiireca'a. Matʼíj mi jéihua tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e ti

a'ij pua'a een. Aru capu huatári'iristareca'a mej raataxáj ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí.

⁸ Aj pu i Pablo tiu'utaxájtaca'a tí'ij huateújnan. Ayen tijín:

—Canu hui ti'itij jín auteájturaa jemin í huá'ayu'uxa í mej Israél jetze ajtéme'ecan ni canu neajta ne'íjna jime'e í hua'ateyuu. Canu neajta ti'itij jín auteájturaa a'íjna jemi í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í romanos. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

⁹ Ajta a'ín í Festo, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti r'í'í tiu'uteáturan a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan, tí'ij i ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni mua'aráanajche pej á'ura'ani pe'ánna Jerusalén neatá'aj ne'ájna ye'uxí'epi'intare'en mú'eetzi jime'e?

¹⁰ Pablo pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Yee nu huatéjvee huá'a jemi i jueesi i mej hua'íca i mej ravaire'e í ti tihuá'ajjte'e í romanos. Ayee pu hui tiraavíjte'e sej raaxí'epi'intare'en seyajna a'iné pepu'uri temua'a ramua'aree, canu ti'itij jín auteájturaa a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

¹¹ Ti pua'a xaa na'uteáturanche'e ti'itij jime'e ti hua'atá'aca mej naajé'íca, aj nu xaa ánca'anénche'e nej huám'íni. Na'ari caí, ti pua'a hui caí ayén ti'ayajna a'ij mej meri tinaaxájtzi'iri'í, capu ja'ati huataújci'ípua ti neetzi tiu'utátuiire'en huá'a jemi. Némuahuvii ti a'ín raaxí'epi'intare'en a'íjna ti tihuá'ajjte'e í romanos.

¹² Ajta a'ín í Festo, a'ímej jamuan pu tiu'uxájtaca'a í mej tirá'ixaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Mú'ee pe hui rájhuau ti a'ín raaxí'epi'intare'en í ti tihuá'aijte'e í romanos, a'íjna jemi pe a'umé.

T'íj nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Agripa

¹³ Teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj t'íj seij a'uun a'ará'a a'ujna u Cesearea. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti rey jime'e ti'itéveeca'a. A'í pu tihuá'aijte'e a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Agripa. A'ii pu ajta a'uun a'ará'a a'íjna ti yá'uvi'itín ti ayén ántehuaaca'a tijín Berenice. A'uu mú a'uvé'uju'un mej mi raatateújte'en me'íjna í Festo.

¹⁴⁻¹⁵ A'iné jeíhua mú u á'ateeri me'újna, Festo pu raatá'ixaa a'íjna í rey a'íjna jime'e í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna t'íj hui Félix airájraa í ti jín ti'itéveeca'a, net'íj ne'újna á'ucatií u Jerusalén, a'íime í mej tí'aijta huá'a teyujta'a, majta hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'í mú ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Pablo. Majta á'iyen néjhuaviiri'i nej puaijtzi raatá'an.

¹⁶ Ayee nu tihua'utá'ixaa ne'íjna jime'e ti caí taatá'aca í hua'aye'ira í romanos tej tiyen puaijtzi raatá'an í Ja'atij ti a'ín huámi'ini. Amuacaí pu ayén tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'ati tiu'uxáj huá'a jamuan í mej ti'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e ti rusej runiuuca jín huateújnán.

¹⁷ A'íj nu hui jín, mat'íj mú a'uvé'uju'un neetzi jemi, canu a'achú á'atee, sino yee ruijmua'ate'e yee nu a'ujyejxi huá'a jamuan í jueesi. Net'íj ni raata'aíjtaca'a mej rá'anvi'itín í Pablo.

18 Majta me'ín í mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte, matí'ij autéjhuii mej tiu'utaxáj, camu me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ij nej tí'imua'ajca.

19 A'ii mu'u jín tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e í ruye'irá, ajta a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Jesús. Mi ajta a'ín Pablo ayén ti'ixa tijín: “Aúche'e pu nu'u ruuri a'íjna í Jesús.”

20 'Ja'iné canu a'atzu rájteu a'ij nej ye'í huárini ne'íjna jime'e, netiraata'íhua'uri'i ne'íjna í Pablo ti pua'a u á'uye'imi'i a'ánna Jerusalén mej mi ye'uxí'epi'íntare'en me'íjna jime'e.

21 Tí'iquí a'ín naatáhuaviiri'i ti a'ín hui raaxí'epi'íntare'en í ti tí'ita'ajte'e itejmi i tej romanos pú'een. Netí'ij ni raata'íteca'a ti aiteánami'íhua, ajta caí capu rí'irí nej raata'íte ne'íjna jemi í ti tí'ita'ajte'e.

22 Aj pu i a'ín Agripa ayén tiraata'ixaa tijín:

—Na'aráanajche hui nej ráanamua inee ruséntacan.

Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Festo tijín:

—Ruijmua'a pej hui ranamuajran.

23 Yee ruijmua'ate'e yee pu a'uun a'ará'a a'íjna í Agripa, ajta a'íjna í Berenice, ajta a'íjna í Festo. Jéihua mú á'ujtzaahuate'eca'a. Matí'ij mi me'uun a'uteájrupi huá'a jamuan í mej vivejmé'en jín títetateí í xantaaru'u, majta í mej ye'eráaja me'íjna í Pablo.

24 Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Festo tijín:

—Agripa mi pej i'i rey, seajta mi sej yee huaté'uu ta jamuan, xaasej hui semíjna mi teví. A'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan í mej a'uun é'eche a'ánna Jerusalén, majta í mej íiyen a'uchéjme ayujna Cessarea, naími'i mú naatáhuaviiri'i amijna jime'e i

tevi. Ayee mú títetéjjhuajmé'e tijín: “Capu nu'u ch'é ayén tiraavíjte'e tí ruuri.”

²⁵ 'Ayee pu hui tiná'amitíejte'e ineetzi tí caí tí'itij jín auté'ítze tí hua'atá'aca mej raajé'ica. Ajta amijna, ayée pu tinaatáhuaviiri'i tí a'ín nu'u raaxí'epi'intare'en a'íjna í tí tí'ita'ajte'e. Netí'ij ni niyen tiu'umuá'aj tijín nich'é raata'íte ne'újna u Roma.

²⁶ 'Ja'iné capu hui a'ij tiná'amitíejte'e a'ij nej ye'í tiraata'íte í nevástara'a, a'íjna tí tí'ita'ajte'e a'íjna jime'e i tevi, nee nu yee ravé'evi'iti mú'ejmi jemi, ne'ihuaamua'a, neajta mú'etzi jemi, Agripa, mi pej i'i rey, patá'aj tiraa'íhua'u tí'ij huámua'areeri'íhua a'ij nej ye'í tiraata'íte.

²⁷ Ayee pu'u, a'iné ayej ne'ase capu tí'itij vaire'e tí pua'a nej caí ra'uyú'uxan a'ij mej tí'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e nej ni raata'íte. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Festo.

26

Tí'ij nu'u Pablo rusej runiuuca jín huateújna a'íjna jemi í rey, a'íjna tí i'i Agripa

¹ Aj pu i Agripa ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín: —Nee nu muaatá'asin pej tiu'utaxáj mua'a niuuca jime'e.

Aj pu i Pablo ajmeíjca'ataca'a. Tí'ij i a'utéjche tí huateújnan runiuuca jime'e.

² Ayen tijín:

—Agripa mú'ee pej i'i rey, yee pu hui tiná'amitíejte'e tí temua'a naa tineetéva'iri nej yé huatéjvee mú'etzi jemi nej ni huaténan íjii i mej jín tí'inexajtzi'i í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

3 Naa pu ne'ase a'iné pepu'uri ramua'aree a'ij ti 'een í hua'aye'ira í mej Israél jetze ajtémecan, pajta ramua'aree í mej jíme'en rújee. A'ij nu jín niyen tí'imuaahuavii pej náanamua temua'a naa.

*A'ij ti ti'téchejca'a a'ijna í Pablo t'ij caí xi hu-
ataújtuaa í tavástara'a jemi*

4 'Naíimi'i í mej Israél jetze ajtémecan mu'uri hui ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéveeca net'ij pá'ari'istaca'a, ajta íjii nej neri vásta'a. Canu ti'itij a'ij huáruu a'ujna nej é'eche ni iiyecuí, canu neajta ti'itij a'ij ruure.

5 Mu'uri á'atee mej nemua'ate. Ti pua'a hua'aráanajche, í'iri'iri mej miyen tiu'utaxáj yee nain nu jín te'ara'aste'a í ye'irá í mej raax'epi'intare í mej i'i fariseo. Jaítze'e pu hui muári'eri hua'aye'ira a'ímej í fariseo.

6 'Mí majta, mu'uri u ne'aráajaj mej mi neetzi jetze te'ujpuá'ajte'en me'ijna jíme'e nej rachú'eve'e ne'ijna ti Dios jín te'ataújratziiri'í í tavaújsimua'aci'í jemi.

7 'Majta a'íime í tateítestemua'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú majta rachú'eve'e ajta na'a caí teja'uré'enen a'ijna xicáara'a jetze mat'ij huatarújsin huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ij mú hui jín raná'amiche'e í Dios. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a mú ravaire'e. Ajta mú'ee, Agripa, pej i'i rey, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ijchu'eve'en ne'ijna, a'ij mú jín tí'inexajtzí'i.

8 ¿Ni tzaa caí ri'irí sej rá'antzaahuatē'en ti Dios ajtahua'a hua'utá'asen í mej meri huácuui mej mi majtáhua'a huatarún?

Pablo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'imej í mej té'atzaahuate'e

⁹ 'Nee nu neajta jéjcu'a'imua niyen tí'imua'ajca ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej nain jín tihua'utá'ijmí í mej rá'atzaahuate'e me'íjna ti ayén ántehuaa tijín Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.

¹⁰ Neajta niyen huaríj a'ánna Jerusalén. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íí mú hui cuapéé naatapíj í nej jín huatánci'ipua nej hua'iteáanan jeíhua í mej té'atzaahuate'e. Ajta, mat'íj huá'acui'icare'e, nee nu neajta tiu'utá'a í ca'aníjra'a ne'íjna jime'e ti na'aránjcheca'a.

¹¹ 'Mu'ití nu hui puajtzi hua'utá'a mej mi ra'antipua'ajte'en í mej rá'atzaahuate'e, mej mi majta raatéxiehuata me'íjna í Jesús. Ayee nu huá'aruurejca'a nainjapua hua'atáyujta'a, a'iné jeíhua nu huá'ajcha'ire'eca. A'u ti na'a nu huayé'ive matíj mena'a titeechéejme'ecaa nej ni a'ij pua'a huá'uruuren.

Pablo pu nu'u ajtahua'a tihuá'a'ixaate'e í teite ti Jesús ru'irájtuaa

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Ayee nu éeni'ici'e aumé'ecaa ne'újna Damasco. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íí mú hui naata'iteca'a, majta naatá'a í nej jín niyen ríci.

¹³ 'Ayee nu tí'imua'ixaate'e, mú'ee pej í'i rey, a'úu nu aumé'eca juye jetze a'atzaj cumu tacuarixpua netí'ij raaseíj ti a'icátaaxi u ta japua. Temua'a pu ne jetze ti'irájve í taij, ajta huá'a jetze í mej ne jamuan á'ujujhua'ane'e. Jaítze'e pu huatátaaxi caí í xicaj.

14 Tetí'ij ti a'itavátzi. Aj nu ni ja'ati huánamuajri'i ti á'a teja'utaxájtaca'a hua'anuuca jime'e a'íime í mej Israél jetze ajtémecan tijín: “Saulo, Saulo, ¿a'iné pej pi piyen a'ij pua'a neruure ineetzi? Mú'ee pe aseíj a'aa í puaíjtzi.”

15 'Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?”

'Aj pu i ayén tiu'utaniú tijín: “Nee nu nu'u ne'ín pú'een í Jesús, pej a'ij pua'a neruure.

16 Ájchesi. Huatéechaxi. Ayee nu 'een jín huataseíjre mú'eetzi jemi nej ni timua'íjcate'en ne'íjna jime'e pej naatévaire'e, pajta tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij pej peri tiu'uséij inee jemi, pajta piyen tihua'utá'ixaate'esin a'ij nej nauj éeni'ici'e timuaataseíjrate'esin.

17-18 “Nee nu nu'u á japua niuuni huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémecan, neajta huá'a jemi í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ijii nu hui muaata'íti pej á'ura'ani a'ímej jemi mej mi yaú'itiée muá'ara'ani, majta ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ti i caí ché'e a'íin tihua'áijte'e í Satanás sino Dios pu'u tihua'uta'áijte'esin. Aj pu nu'u xaa Dios tihua'utá'uuni'ira. Ajta hua'utá'asin mej me'uun a'uté'e muá'ara'ani a'ímej jamuan í ti Dios rí'í á tihujaja'utéhuui a'íjna jime'e í mej ná'antzaahua.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa a'íjna í Jesús.

19 'Ayee pu'u xaa, Agripa mú'ee pej i'i rey, nera'ará'aste ne'íjna u ta japua ti é'eseíjre'e.

20 Netí'ij ni amuacáí tihua'utá'ixaa ne'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna Damasco. Neajta

a'ímej jemi í mej me'uun Jerusalén é'eche. Neajta naíjmi'íci'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, a'úu nu tihua'utá'ixaa í teite, neajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jéihua nu hui hua'ujé mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a, mej mi majtáhua'a Dios jemi seíre'e muá'ara'ani, matá'aj majta miyen huárini mej mi seica ráamua'aree tíjín: “Mu'uri seicié tiu'umuá'aj.”

²¹ A'íj mú hui jín í mej Israel jetze ajtémel'ecan, a'íí mú naateevi'i a'ujna teyujta'a. Méneje'icatacuca'a, micu.

²²⁻²³ 'Mí ajta, Dios pu naatévai jeíhua. A'íj nu jín caí xi huamí'i sino naúche'e nu hui tihuá'a'ixaate'e naíjmi'íca í teite, í mej tí'iríi, neajta í mej vaujsi. A'íi nu'u hua'utá'ixa a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ajta a'íjna í Moisés teecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén éene'en riníche'en ti nu'u ayén rajpuaitzi á'ara'ani a'íin ti Dios án yá'ujra í ipuari jetze. Ajta nu'u tí'ij huamí'in, a'íí pu a'íin pú'eene'e a'ame í ti amuacá huatarújsin í mi'ichite tzajta'a. Ajta á'iyen a'íin nu'u tihuá'a'ixaate'en ti ari é'eseijre'e í ti jín Dios hua'utévai í teite í mej Israel jetze ajtémel'ecan, ajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Pablo pu nu'u tí'itese'e a'ij ti ye'í tiraamuá'itín a'íjna í rey

²⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Pablo, aj pu i á'iyen huajíjhuaca'a a'íjna í Festo tíjín:

—Pablo, pá'atímua'i mú'ee. Pá'atímua'i hui pe'íjna jime'e pej jeíhua tihuá'amua'ate.

²⁵ Ajta a'íin í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Festo pej i'i tajtuhuan. Canu hui netímua'i. A'ijna jime'e í nej neri tejamuá'ixaa nemua'atziira'a jetze pu huanéj ti r'én, ajta ayén ti'ayajna.

²⁶ Amí pu hui rey rú'umua'aree a'ijna jime'e. A'ij pu jín í'iri'iri nej caí tí'itziine'e netiu'utaxáj jamuan. Ayej ne'ase, capu ti'itáj a'ij huaríj ti caí ráamua'areeri'i, a'iné capu ti'itáj a'ij huaríj avíitzi'i jime'e.

²⁷ 'Ari mú'ee, Agripa pej i'i rey, ¿ni pecáí rá'atzaahuat'e í mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan? Nee nu ramua'aree pej rá'atzaahuat'e.

²⁸ Ajta Agripa ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni ayén timuá'amitiejte'e pej pe'ijna jín na'antimuá'itín nej neajta inee té'antzaahuat'en a'ijna jime'e í niucari ti caí ti'imuí'i?

²⁹ Ajta a'ín í Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Ti pua'a cíj na'a, na'ari ti pua'a jeíhua, ayée nu hui tí'ijxe'eve'e í Dios jemi, pej mú'ee, majta naími'i mi seica í mej nenamua íjii, mej mi miyen tira'ará'asten me'ijna í Jesús netíj inee, í nej jime'en neri puaíjtzi huatánne'a, sino mej caí miyen tirajpuaítzi muá'ara'ani netíj inee.

³⁰ Jime'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Pablo, tí'ij i huatéechaxi a'ijna í rey, ajta a'ijna í tajtuhuan, ajta a'ijna í Berenice; majta mú huatéhuiixi í mej e'ere'ete'ecaa huá'a jamuan.

³¹ Aj mú mi huiráaci rujímua'a mej mi ti'ihuaúrixaate'en me'ijna jime'e. Majta miyen tiú'urixaate'ecaa tijín:

—Amijna mi tevi, capu hui ti'itij a'ij huáruu í ti ti'itá'aca í mej jín raajé'ica. Capu ajta ayén tiraavíjte'e ti ayén aiteánami'ihua.

³² Ajta a'ín Agripa, a'í pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Festo tijín:

—Ti pua'a a'ín caí ayén tí'ijhuauca ti a'ín raaxí'epi'intare'en í ti tí'ita'aijte'e, rí'irístaca'a pu tej ra'uxíjte'enche'e iteen.

27

Mej nu'u raata'íte me'íjna í Pablo a'ujna u Roma

¹ Matí'ij raaxí'epi'intare mej hua'uta'íte a'ujna Italia, matí'ij mi tiu'utátui me'íjna í Pablo, majta í seica í mej námi'ihuaca'a seíj jemi í ti anxíte tí'aijta. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tijín Julio. A'í pu tihuá'aijte'e í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'ustemua'ame'en í ti tí'ita'aijte'e.

² A'uu tu a'atéci baarcu jetze a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Adramitio. Ajta a'ín í baarcu, a'í pu antamé'eniche'e után pújme'en ti ij a'uun a'ure'enéniche'e a'u mej baarcu a'uté'uuve ti huatacá'a u Asia. Tetí'ij ti a'ucíj, seíj pu ajta á'uraa ta jamuan ti ayén ántehuaaca'a tijín Aristarco. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna Tesalónica, a'ujna chajta'a ti a'uun huatacá'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Macedonia.

³ Yee ruijmua'ate'e yee, tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sidón. Ajta a'ín í Julio, a'í pu rí'í tí'ítevistaca'a a'íjna jemi í Pablo. A'í pu raatá'a ti huá'umuaare í ru'amiigustemua'a. Majta me'ín í amiigustemua'ame'en, rí'í mú naa tira'ancuré'evi'iti í Pablo.

4 A'uu tu tijtá ti antacíj. Teti'ij ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, ta'úutata'a tu pújme'en ajcáane. A'ujna ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Chipre. A'uu tu pújme'en a'uré'erupi a'iné yéeme'en pu avé'eecacaa.

5 Teti'ijta ti antacíj a'ájna vejli'i ti e'eve'e'ástime í jaj, a'uun ti huatacá'a a'ujna u Cilicia, ajta u Panfilia. Teti'ijta ti te'uun antanék a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mira, ajta a'uun ti huatacá'a já'ahua'a Licia.

6 Ajta a'íin ti anxíte tí'ajta, seíj pu a'uun huáteu í baarcu ti Italia á'ume. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í baarcu a'ujna Alejandria. Aj pu a'íin taata'aíj tej atécine te'íjna jetze.

7 A'íjna í baarcu, yee pu pua'an xicaj á'atee ti huaméj. Jé'ecan pu taatamuári'eriste. Xa'ichu'i tu á vejli'i a'uré'ene a'ujna ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Gnido. Aúche'e pu á e'evé'eecaca'a a'ujna. A'íj tu jín u jetze pújme'en ajcáane ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Creta. A'uu tu vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Salmón.

8 Teti'ijta ti mú á'uju'un muári'eri jime'e a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj. Teti'ijta ti te'uun antanék ti baarcu a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Ti a'urí'en ti rí'irí ti irá'ujcheni. A'uu pu vejli'i pítejá'arici a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Lasea.

9-10 Tu'uri a'atevi'i tej huajú'un. Pu'uri tiú'utziñni'ire'ecaa a'ujna a'u tej a'uju'ucaa, a'iné pu'uri vejli'i pí tí'irijca í ti jetzen ti huásevi'i á'aye'i. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo, tijín:

—Mú'een teteca, ayée pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti jé'ecan tiú'utziñni'ire'e a'ame, ti pua'a taajú'un. Teyá'ujisin i baarcu, teajta í ijca, ajta ayén tiu'utári'iriistari tej hui á'uveti iteen.

¹¹ Ajta a'ñin ti anxíte tí'ajta, jaítze'e pu rá'antzaahua a'íjna í ja'ati ti baarcu huajájsin, ajta a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna u baarcu jime'e. Ajta a'íjna í niucari í ti Pablo hua'utá'ixa, capu rá'antzaahua.

¹² Ajta a'ujna mej autéjhui, capu naa hua'é'ene'e mej mi me'uun á'ateevi'in me'újna a'íjna xicájra'a jetze ti huácimujra. A'íj mú jín mu'iiti miyen tiu'umuá'aj mej á'ucine me'újna mej mi me'uun e'ará'asti me'újna Fenice, tej ti a'atzu á'ateevi'in te'újna, baarcu ti a'utéche'eca. A'ujna Fenice, a'úu pu Creta e'ejtémecan. A'uu pu seijre'eca'a tíj na'a újtepua pújme'en, ajta ante pújme'en.

T'íj nu'u japuutzari hua'utá'aseca'a eeca jaman á jaata'a

¹³ A'ujna, c'ij pu ti'iré'e'écarej ye'icáa yénte pújme'en. Ayee mú tí'ixajtaca'a tíjín ri'irí mej nu'u mauj huajú'un. Mat'íj mi a'uc'íj. A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, a'ujna u Creta.

¹⁴ Mi ajta, capu a'achú a'ateevi'i, ca'anín jín u a'utá'eecareca'a í jirí jetze. Ca'anín pu jín raataj'ítze í baarcu a'íjna ti yéntepua pújme'en a'iré'e'ecareca'a.

¹⁵ Jé'ecan pu yé'utajchájraa í baarcu. Capu ché'e huatári'iristareca'a tej huajú'un í eeca tzajta'a. A'íj tu jín huatáta'a ti tá'antini í eeca.

16 Aj tu ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, chuej ti c'lieen, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cauda. Capu ayén rí'i huápi'i tiú'eecaca'a a'ujna.

Ajta a'ín í baarcu ti c'lieen jín seijre'e tej raajájsime'e, muári'eri tu jín ra'antítuaa í baarcu jetze ti ve'ée.

17 Matí'ij meri ra'antítuaa, aj mú mi raatacá'ane caujnari jime'e í baarcu ti ve'ée. Mu'uri tí'itziine'eca'a ti ari té'ejcachee í sej japua. Ayee pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín La Sirte. A'ij mú jín ra'acájtuaa á jaata'a í ti'itij ti ij ra'anján í eeca.

18 Yee ruijmua'ate'e yee, aúche'e pu huá'eecaca'a temua'a, jeíhua. Matí'ij mi autéjhuii mej te'etéhua'axin á jaata'a í ijca mej tiú'utisime'e í baarcu jetze.

19 Huaíca xicaj tu á'atee tej te'eteehua'axi tamuájca'a jime'e nain ti tiú'utisime'ecaa í baarcu.

20 Jé'ecan tu á'atee tej caí a'atzu raasej í xicaj, teajta í xu'ura'ave. Ajta aúche'e pu a'ij pua'a hua'é'eene'ecaa. Temua'a pu tiú'eecaca'a, majta viiyeca'a. Tu'uri tiyen tí'imua'ajca tej teri muá'itiche'esin. Teajta tiyen tí'imujca tej caí ché'e a'ij rini.

21 Ajta tu'uri a'ateevi'i tej caí ti'itij cua'acaa. Aj pu i huatéechaxi huá'a tzajta'a a'íjna í Pablo. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca, sena'ajtzí ná'antzaahuate'enche'e. Sej caí e'eráci'ica'anche'e se'újna u Creta, catu tiyen teja'urieéniche'e í ijca.

22 Aru íjii, jeíhua nu hui á'amuahavii sej uhu-ateújca'anen mi ru tzajta'a, a'iné capu ja'atí mi'ini

mú'een. Tij teajta baarcu á'urieni. Capu amín ti'itíj.

²³ 'Tíca'a, seij pu hui huatasejre inee jemi, seij ti ravaire'e í Dios í nej neajta ravaire'e inee, í ti ajta necha'ii.

²⁴ Ayee pu tinaatá'ixaa tijín: “Pablo, capej nu'u tí'itziine'e. Ruxe'eve'e ti a'ín César raaxí'epi'intare'en í mej jín ti'imuaxájtzi'i. Ajta nu'u ruxí'evi'ira'a pu jín Dios raatá'a mej ruuri muá'ara'ani naími'i a'achú pua'amé mej huajú'un é'e jamuan.”

²⁵ 'A'ij pu hui jín setá'aj uhuateújca'anen mi ru tzajta'a, mú'een, teteca. Nee nu xaa rá'atzaahuat'e í Dios. Ayee pu té'eme a'ij ti a'ín tinaatá'ixaa.

²⁶ Mi ajta, aúche'e pu hui ruxe'eve'e tej te'uun e'ará'asti a'ujna já'ahua'a ti e'eráahuachi.

²⁷ Teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua xícaj, tíca'a, aúche'e pu ráatajchijme'e í baarcu í eeca. A'ijna japua í jaj ti ayén téja'arájtehuua tijín Adriático, tí'ij teja'uré'ene cumu a'atzaj já'ita'a tíca'a, a'ime í mej ramuari'e í baarcu, mu'uri ramua'areereca'a tej teri ratá'asijme'e a'u ti e'eráahuachi.

²⁸ Matí'ij mi raaté'itíee caujnari jime'e a'achú ti auutí'i. Ayee pu autí'icaa a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi meetro. Capu a'atzu a'ateevi'i, majtáhua'a raaté'itíee, pu'uri seité japuan aráhua'apua meetro autí'icaa.

²⁹ Matí'ij mi muáacuaca atéehua'axi í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee cítzata'an í baarcu ti i sej jetze avá'ujnan. Metí'itziine'eca'a tej te'ejteátu'a í tetej

jetze. Majta tí'itziine'eca'a, a'íj mú jín autéjhuii mej huatéjniuuni ajta na'a caí huatapuá'are.

³⁰ Seica mú miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huiráçine í baarcu jetze. A'íí mú miyen ruseíjrataca'a mej ra'atéhua'axin í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee. Mi majta caí miyen huaríj. Meraacájtuaa mu'u í baarcu í ti çlieen jín seijre'e mej mi me'íjna jetze huateújvair'en.

³¹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna anxíte ti tí'ajta, ajta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e mej yee huateáuran ta jamuan íye baarcu jetze, na'ari caí, capu ti'itíj a'íj tejámuaatévaire'esin.

³² A'íj mú jín me'ín xantaaru'u ra'antiveíjcheca'a í caujnari í ti jín a'íjtápi'ihuaca'a í baarcu ti çlieen jín seijre'e. Aj pu 'i atéjve á jaata'a.

³³ Tí'ij ari tén tapuá'arijme'eca, Pablo pu ayén ca'aníjra'a tihua'utá'a í huá'a tzajta'a mej nu'u tí'icua'ani. Ayen tijín:

—Pu'uri á'atee tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj sej siyen ti'ijchú'eve'e, seajta siyen tira-jpuaíjtzi tujri jime'e, caxu mé'e tejé'ecua'a.

³⁴ Nu'uri tejá'amua'ixaate'e sej a'atzu tiú'ucua'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e sej si caí huáçui'ini, a'íné capu ti'itíj a'íj á'amuaruuren.

³⁵ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu 'i pan huirá'í. Tí'ij i rí'í tiraatá'a í Dios jemi, mejseíiraca'a í teite. Tí'ij i ra'antítaaraxi í pan, aj pu i a'utéjche ti ráacua'ani.

³⁶ Naíimi'i mú á'ujca'anejca'a. Matí'ij mi tiú'ucuaa majta a'íme.

37 Ayee tu ará'axcaa a'achú cumu hua'apua ciento japuan huaícate japuan tamuáamuata'a japuan arájservi tej aráte'ecaa í baarcu jetze.

38 Matí'ij tiú'ucuaa a'achú ti hua'aránajcheca'a, matí'ij mi ra'ateájrie á jaata'a me'íjna í triigu ti ij caí ché'e tíjetera í baarcu.

Tí'ij nu'u baarcu ateájrupi á jaata'a

39 Tí'ij huateapuá'areca'a, camu ché'e huamuájtejcaa a'u ti pítejá'arici. Matí'ij mi raasej a'u ti é'eri'iri ti a'utéjcheni í baarcu, a'u ti huatáseaata'a. A'uu mú tí'ijxe'eve'eca'a mej ye'use'aráichejra'ani í baarcu í sej japua ti pua'a ri'iriistan.

40 Matí'ij mi ra'antivejcheca'a í caujnari í mej jín ra'ijtápe í baarcu. Majta raatáxipi í ciyej mej jetzen huajú'un. Matí'ij mi raatáxijtaca'a me'íjna í caujnari í ti jín ajtatápi'ihuajme'ecaa í paala í mej jín raatéchaxijte'en í baarcu. Majta miyen huaríj, merajcá'ane í cáxuri í ta'acáavii í baarcu jetze á ti aúnee ti ij ra'anján eeca jime'e a'íjna í cáxuri. Matí'ij mi huataúra'a ti rá'antini a'íjna í baarcu.

41 Ajta catu raatá'aseca'a a'ájna a'u ti á'useaata'a a'iné sej jetze pu te'ejcáxi. Capu ché'e ri'irístaca'a mej raatáru'uxante'en a'u ti aúnee. Ajta í cítzata'an u baarcu, pu'uri teená'achijme'ecaa a'íjna jime'e ti ra'ajtéeva'ara í jaj ca'anín jime'e.

42 Majta me'ín xantaaru'u, mehuá'acui'icuaa naíjmi'ica í mej aiteánami'ihuaca'a mej mi caí antajaún, ajta, mej mi caí á'uci'ica'an.

43 Ajta a'ín anxíte ti tí'aijta, a'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti japuan huániuuni tí'ij ráavaire'en a'íjna í Pablo. Aj pu jín caí hua'utá'a í xantaaru'u

mej huá'ucui'ini. Aj pu i ayén tíhua'uta'aíj í mej raayí'itihua'a mej huatajaún mej nu'u anáaté'ee mua'atévatzin á jaata'a mej mi antajaún u jetze pújme'en a'u ti á'useaata'a.

⁴⁴ Majta nu'u seica ciyej japua huatajaún, majta seica ciyej japua ti ti'ipá'atza í baarcu jetze ajtaná'axi. A'uu mú naími'i a'ará'a u jetze pújme'en. Capu ja'ati aujámí.

28

Tí'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Malta

¹ Tetí'ij teri te'uun e'eré'etei ti e'eráhuachi, naími'i tu ruuricaa. Capu seij huamí'i. Aj tu ti ráamua'areeri'i tíjín ayée pu téja'arájtehuaa a'ájna ti e'eráhuachi tíjín Malta.

² Majta me'ín í mej a'uun é'eche, rí'i mú tí'iteteitesta'a itejmi jemi. Matí'ij mi aúunai, aj mú mi taatajé tej ahuátapiste'en a'iné mevíyecaa, ajta huáseevi'i.

³ Ajta a'ín Pablo, ciyej pu huaré'eseij tí'ij ra'anajtuaa á tá'ataa. Aj pu i cu'ucu'u u airáne ti tiu'ujé'ica í taij jetze a'iné capu rá'aviicua'ireca'a ti písti í taij. Ti'iquí Pablo tímu'iiri'i muájca'are'ara'an jetze.

⁴ Majta me'ín í mej a'uun é'eche, matí'ij raaseíj ti cu'ucu'u a'án cáviijsaa muájca'are'ara'an jetze í Pablo, ayée mú tiú'urixaate'ecaa tíjín:

—Cu xiee a'ín pú'een í ti tí'itecuil'ica. Pu'uri xaa ráavai ti caí aujámí á jaata'a. Mi ajta, ayée pu hui tiraavíjte'e í Dios jemi, ti caí raatá'asin ti ruuri á'ara'ani a'íjna í Pablo.

⁵ Tí'iquí a'ín Pablo, raatéeca'atzij í rumuájca'a. Aj pu i án tá'ataa huavátzi í cu'ucu'u. Capu til'itij a'ij ráaruu í Pablo.

⁶ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imujca tijín pu'uri tén teájaasin. Majta seica miyen tijín pu'uri tén mi'ini. Metí'ijchu'eve'eca'a a'atzaj ti til'itij a'ij raruuren.

A'atzu á'ateevi'ica, ajta a'ijna í Pablo, capu til'itij a'ij ráaruu. Aj mú mi seicié tiu'umuáj. Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna, Dios pu hui pírici.

⁷ A'ujna vejli'i chuej ti a'utacá'a, ajta a'ijna í ja'ati í ti tajtuhuan pírici a'ujna ti e'eráhuachi, a'í pu ta'ancuré'evi'iti. Ajta, temua'a pu naa titaaxá'apuairi'i huaíca xicaj tzajta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'ijna tijín Publio.

⁸ Ajta a'ín táátajra'an a'ijna í Publio, a'í pu tí'icui'ica'a. Jéhua pu pístacare'e, ajta a'achu'itaca'a. Tí'iquí Pablo ráamuareca'a. Ajta raatáhuaviiri'i í Dios ti huarún. Aj pu i ra'avé'emuarij án mu'úutze'en. Tí'ij i huarúj.

⁹ Ayee pu'u huaríj, majta mú seica u a'uvé'uju'un í mej tí'icucui'i í mej a'uun é'eche. A'imej pu ajta tiú'uhuaa.

¹⁰ Jé'ecan mú rí'i titaatéje, majta nain mú títaatapuaíjve a'achú ti titá'aturaate'ecaa í tej jín á'uju'un. Tetí'ijta ti huátacate tej ti á'uciine.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'ará'a u Roma

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca máxcira'i, aj tu ti atéeci seíj jetze í baarcu ti ajta a'uun a'uteájturaa téjmi jamuan ajta tíj na'a caí ché'e tiú'ucimujraví'icaa. A'uu pu é'eme'ecan a'ijna í baarcu u Alejandria í ti taajá'uti. Ajta, til'itij pu seijre'eca'a á ti aúnee

í baarcu jetze. Ti'iti pu antítaaviihuajme'ecaa hua'apua ti ayén seijre'e tij dioosi í mej hua'apua, seij ti ayén ántehuaa tijín Cástor, ajta í seij tijín Pólux. Teti'ijta ti te'uun a'ucíj tej ti te'uun u e'ará'asti, seij jetze í chajta'a.

¹² Teti'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siracusa. Huaíca xicaj tu á'atee te'újna.

¹³ Teti'ij ti a'ucíj. Teti'ij ti te'uun vejli'i ajtéene ti e'eve'e'ástime. A'uu tu ti a'ará'a te'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Regio.

Yee ruijmua'ate'e yee yénte pújme'en pu ve'etá'eecaca'a ca'anín jime'e. Teajta seij jetze í xicaj, a'úu tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Puteoli.

¹⁴ A'uu tu huá'uteu seica í ta'ihuaamua'a. Matí'ij mi taatajé tej te'uun a'uteáturan huá'a jamuan sei itieeri. Ayee tu te'íjna jín huaríj, tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna u Roma.

¹⁵ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a í mej me'uun é'eche, mu'uri ramua'areereca'a tej teri te'uun á'uju'un. A'íj mú jín huiráaci u chajta'a mej mi ta'antinájche. A'uu mú imuá e'eráaci me'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín El Foro de Apio, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti huaíca chi'ij e'erá'ase a'u mej á'ujta'aruaijve'e.

Tí'ij Pablo hua'useíj, aj pu 'i rí'i tiraatá'a í Dios, ajta jaítze'e ahuaújca'ane í ru tzajta'a.

¹⁶ Tetí'ij te'uun a'ará'a te'újna u Roma, a'íj mú raatá'a ti Pablo ruseíj námi'ihua. Seij pu'u racha'íica'a í xantaaru'u.

Tí'ij nu'u Pablo tihuá'a'ixaate'e a'ujna u Roma

17 Teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, aj pu i Pablo hua'utajé í mej tihuá'aijte'e í mej Israel jetze ajtémecan. Matí'ij tiújseij, ti'iqui Pablo ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu hui ti'itíj a'ij huá'uruu a'ímej jemi í teite, canu neajta auté'itze a'íjna jime'e í taye'irá. Ayee nu éene'e, majtáhua'a mú naateevi'i me'újna Jerusalén, matí'ij mi a'íme hua'utátui í romanos.

18 Metína'íhua'uri'i, majta miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej naatátuaani a'iné canu ti'itíj a'ij huáruu ti ayén tiraavíjte'e mej me'íjna jín naajé'ica.

19 'Canu ti'itíj jín tihuá'axajtzi'iran í mej Israel jetze ajtémecan inee. Mí majta, matí'ij huaújniuste, aj nu ni raatáhuaviiri'i ti a'ín raaxí'epi'intare'en a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César.

20 A'íi nu hui jín niyen tiraatáhuaviiri'i nej yé amuaatéeseij, neajta tejamuá'ixaate'en. A'íj nu jín amuáji'ici'i cadeena jime'e a'iné nee nu niyen che'atá nena'a ti'ijchú'eve'e í Dios matíj a'íme í mej Israel jetze ajtémecan.

21 Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Capu ja'ati mú titaja'utá'iti'iri'i mú'eetzi jime'e a'ujna u Judea. Majta í ta'ihuaamua'a, í mej a'uun e'eráaci, capu ajta ja'ati ti'itíj jín ti'imuxájtzi'i, ni capu ajta ja'ati titaatá'ixaa mú'eetzi jime'e ti'itíj pej a'ij huáruu mé já'ahua'a.

22 'Ajta itejmi, ta'aráanajche tej hui ráanamua a'ij pej ti'ixa mú'ee, a'iné naíjmi'ici'e pu a'ij pua'a namuajre'e a'íjna jime'e í ti jécua í niuucari pej tihua'ihuá'ixaa í teite. —Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í Pablo.

23 Mat'íj mi raaxí'epi'intare ja'anáj mej majtáhua'a tiújseire'esin mej mi majtáhua'a ráanamua me'íjna í Pablo. Mu'iití mú ajteáxiireca'a í teite a'u ti Pablo a'utéveeca'a. Tíj na'a aré'apua'a te'utéjche ajta chúmua'animua, raatapuá'ajtaca'a ti tihuaú'ixaa a'íjna jime'e ti Dios tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. A'íjna í Pablo huá'atese'eca'a ti hua'utémua'itin mej mi rá'antzaahuate'en í Jesús. A'íjna í yu'uxari jetze pu tihua'utá'ixaate'eca'a a'ín ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'ín mej ra'uyú'uxaca'a í seica í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

24 Seica mú rá'atzaahuate'eca'a a'ij ti Pablo tihua'a'ixaate'eca'a. Majta seica, camu a'atzu rá'atzaahuate'eca'a.

25 Mat'íj mi caí a'ij tiu'utá'a. A'íj mu jín a'ucíjxi. Maúche'e mú seica ranamuáaraca'a a'ij ti Pablo tí'ixajtaca'a. Tí'ij ra'antipuá'ajte, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tzáahuati'ira'a pu hui jín tihua'utá'ixaa á'amuvaujsimua'aci'í tí'ij a'ín Isaías ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

26 Aricu, huá'a tzajta'a a'ímej jemi í teitestemua'ame'en.

Patá'aj nu'u tihua'utá'ixaate'en yee mú'een xu ranamuaara xá'aju'un, aru caxu yaú'itiée xá'aju'un.

Ja'ati pu nu'u xaa tejámuaatá'ixaate'esin a'íjna jime'e í niuucari, aru caxu ramua'aréeren a'ij ti huataújmu'a'a.

27 Ayee nu nu'u huá'aruuren a'iné mu'uri hua'uteána í huá'axiejniu'uca jetze.

Majta nácuxa'i pú'een.

Yee mú cu xiee mecaí tanamuaj.

Camu nu'u majta atanéjne'e.

Canu xaa hua'utá'asin mej mé uunéjne'ere.

Canu neajta hua'utá'asin mej ráanamua a'íme mej
mi yaú'itiée muá'ara'ani í ru tzajta'a,
mej mi caí yé vé'uju'un ineetzi jemi nej ni ti-
hua'utá'uuni'i.

Ayee a'íjna í Isaías í Dios jetze me'ecan
tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ 'Setá'aj hui siyen ráamua'aree mú'een, íjii ti
yú aumé, ti Dios ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a
japua é'eme'ecan, mej mi miyen che'atá mena'a
tira'ancuré'an í ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti nu'u
huá'a japua huatániuni. A'íi mú xaa ranamua-
jran, micu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

²⁹ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú
mi a'ucíj í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Matí'ij mi
huiráci á pua'acié. Aj mú mi tí'itíúrixáate'ajraa
rujímua'a.

³⁰ Ajta a'íjna í Pablo, a'úu pu á'atee hua'apua
nine'ira'a a'ujna u chi'ita í mej huataújneij tzajta'a.
A'íi pu hua'ancuré'evi'itijicare'e naíjmi'ica í mej
yé'emuaarecare'e.

³¹ Jéihua pu tihuá'a'ixa'atehua'a a'íjna jime'e ti
Dios nain jín antiújmua'aree íiyen chaanaca japua,
ajta u ta japua. Ajta tihuá'amua'atehua'a a'íjna
jime'e í tavástara'a, í Jesús ti Dios án yá'ujra í ipuari
japua. Capu tí'itziine'eca'a a'íjna í Pablo. Ajta
capu ja'ati niu'ucami'ica'a.

**I niuucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa
a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús ti
tu'irájtuaa**

**New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los
Reyes; crn (MX:crn:Cora, El Nayar)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cora, El Nayar

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

clxxx

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa